Concept Gebiedspaspoort

Woonwijken West

Gemeente Gorinchem

Voorwoord

Gemeente Gorinchem

1.

Algemeen

1.1 Inleiding

1.2 Waarom dit gebiedspasport?

1.3 Het proces

1.4 Leeswijzer

1.1 Inleiding

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet ingegaan. Sinds dat moment zijn gemeenten en waterschappen verantwoordelijk voor veel regels die eerder bij de Rijksoverheid lagen. De Omgevingswet bundelt 26 wetten, 60 Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) en 75 ministeriële regelingen. Het doel van de Omgevingswet is om het omgevingsrecht duidelijker te maken, de leefomgeving op de eerste plaats te zetten, ruimte te bieden voor lokale aanpassingen (aanpassingen op een specifieke plek) en de besluitvorming sneller te maken.

Ook in Gorinchem moeten we gezamenlijk aan de slag met de Omgevingswet. Daarom is vooraf (december 2023) een eerste stap gezet met de vaststelling van de 'omgevingsvisie Gorinchem 2050, Stad in Balans'. De visie beschrijft op hoofdlijnen de ambities (doelen) voor de fysieke leefomgeving van de hele stad. Het sociale beleid van de gemeente staat in onze Integrale Samenlevingsvisie (ISV)

In Gorinchem bouwen we gezamenlijk aan een stad die voor iedereen is, duurzaam en vol leven (dit noemen we in de omgevingsvisie 'een inclusieve, duurzame en vitale stad'). Dit doen we samen met de stad en zoals de Omgevingswet dit voorschrijft.

Wat is een gebiedspaspoort

Onze stad heeft verschillende wijken, allemaal met hun eigen kwaliteiten en activiteiten. Zo is nieuwbouwwijk Hoog Dalem heel anders dan de oudere Haarwijk of Lingewijk. In de Lingewijk is de afgelopen jaren al veel aan verbetering van de woonkwaliteit gedaan.

Om ook de andere wijken te versterken, wordt per gebied een document gemaakt over hoe we kijken naar, of denken over alles wat je kunt zien, horen, ruiken, aanraken en ervaren op straat (fysieke leefomgeving). Dit wordt een integraal gebiedsgericht kader genoemd. Dit

kader is een programma onder de Omgevingswet. Het doel van een programma is om de ambities (doelen) uit de omgevingsvisie uit te werken in thema's en in gebieden. Dit gebiedspaspoort is zo'n gebiedsgericht kader voor de Woonwijken West.

Wat staat er in een gebiedspaspoort?

In het gebiedspaspoort staat hoe de Woonwijken West richting 2050 gaan ontwikkelen. Het zegt dus niet wat er exact gaat gebeuren, maar zet de lijnen uit om uiteindelijk het beeld in 2050 te kunnen behalen.

In het gebiedspaspoort staan geen regels of uitvoeringsplannen en het richt zich niet op de dagelijkse problemen zoals verkeersoverlast of zwerfafval. Het college stelt dit gebiedspaspoort vast en het dient als basis voor het omgevingsplan. In het omgevingsplan komen de regels voor de fysieke leefomgeving. Dagelijkse problemen die tijdens de participatie genoemd werden, zijn uitgezet in de gemeentelijke organisatie.

Ontwikkelingen en afspraken

Ontwikkelingen waarover al afspraken zijn gemaakt en/of procedures zijn doorlopen, stonden niet opnieuw ter discussie en zijn onderdeel van dit gebiedspaspoort. Voorbeelden hiervan zijn de autogarage en het gebied 'de doosjes' aan de Gildenweg, en Haarwijk-Oost.

Start Woonwijken West

We beginnen met het gebiedspaspoort voor de Woonwijken West: Gildenwijk, Haarwijk, Stalkaarsen en Molenvliet. Hierbij wordt rekening gehouden met de gebieden die naast deze wijken liggen en de verbindingen. Denk aan fietspaden, het groen, water, en hoe inwoners in Gorinchem binnen de verschillende wijken met elkaar omgaan. Woonwijken West is het eerste gebiedspaspoort. Ook voor andere gebieden komen gebiedspaspoorten.

Doelen voor 2050

Het gebiedspaspoort legt de doelen voor 2050 vast voor deze wijken. Het is een langetermijn visie en niet voor alles is (nu) geld.

1.2 Waarom dit gebiedspaspoort?

De gemeente maakt met de stakeholders verschillende gebiedspaspoorten omdat de omgevingsvisie op hoofdlijnen is vastgesteld en elke wijk uniek is. Met een 'eigen' gebiedspaspoort kan elke wijk, gerichte keuzes maken voor de toekomst.

Het dilemma

Bij het maken van het gebiedspaspoort stonden zeven dilemma's centraal. Deze dilemma's zijn zo ontstaan:

Het gebied is onderzocht op kansen (mogelijkheden) voor verbetering. De plekken met verbeterkansen zijn bekeken aan de hand van drie doelen (ambities) uit de omgevingsvisie:

1. Gezonde groei van de stad;
2. Bevorderen van de gezondheid van inwoners;
3. Vergroenen van de stad.

Er is bewust gestart met een complex gebied: Gorinchem West. Dit gebied bevat een van de oudste wijken, waar veel gebeurt. Ook zijn er veel plannen, zoals de herontwikkeling van de Van Zomerenlaan en omgeving, de aanleg van het warmtenet in de Gildenwijk en de toekomst van lege gebouwen, zoals het voormalige belastingkantoor en het oude gebouw van vakcollege 't Gilde.

Soms kunnen niet alle doelen uit de omgevingsvisie op een plek maximaal worden bereikt. Bij tegenstrijdigheden is gekeken welke doel (ambitie) uit de omgevingsvisie het meest bijdraagt aan de opgaven uit de omgevingsvisie (zie ook hoofdstuk 2). Uit deze analyse kwamen zeven plekken, waar de doelen het meest botsen (de grootse verschillen opleveren). Dit wordt in het gebiedspaspoort 'het dilemma' genoemd.

Het maken van een keuze uit de drie doelen was nodig om te bepalen welk van de doelen (ambities) uit de omgevingsvisie op die plek het meest belangrijk is. De inwoners konden hun mening geven over de zeven dilemma's bij de participatie.

Voor elke ambitie uit de omgevingsvisie zijn drie of vier scenario's (mogelijkheden) uitgewerkt voor een mogelijke invulling. Dit is gebeurd op basis van bestaand beleid en/of de participatie. In elk scenario krijgt meestal een van de drie ambities (doelen) de hoogste prioriteit. Elk scenario laat zien wat de verbeterkans op die plek is vanuit dat scenario (doel), en welk effect dat heeft of kan hebben. Daarbij is duidelijk gemaakt wat voor gevolgen het scenario heeft voor de ruimte (ruimtelijke effecten) en op het milieu (milieueffecten). Bij elk dilemma kan op basis van de scenario's een keuze worden gemaakt, welke ambitie uit de omgevingsvisie op die plek het meest belangrijk is.

Uiteindelijk hebben het college en de raad samen de keuzes gemaakt voor de scenario's op basis van de kansen op verbetering, ambities uit de omgevingsvisie, ruimtelijke effecten, milieueffecten en participatie (gesprekken met inwoners en ondernemers). De keuzes zijn in dit gebiedspaspoort verwerkt in de verdere uitwerking van de opgaven. In de bijlage staat voor alle dilemma's een uitwerking; per dilemma de verschillende scenario's op basis van de drie ambities.

Hoewel de dilemma's invloed hebben op verschillende opgaven, zijn ze in dit gebiedspaspoort maar bij één opgave behandeld. Het dilemma wordt behandeld bij die opgave waarop het de meeste invloed heeft.

Voorbeeld werkwijze dilemma: De Nieuwe Hoven

De Nieuwe Hoven is een straat waar duidelijk een probleem is. De fietspaden die hobbelig zijn (door de wortels van de bomen) en wortels van bomen die tot in de huizen groeien. De parkeerplaatsen zijn smal, de fietspaden zijn smal, de voetpaden zijn smal en de weg is onoverzichtelijk. Inwoners vinden de weg ook onveilig. Maar de Nieuwe Hoven is ook erg mooi door de grote groene bomen.

Op de Nieuwe Hoven is niet veel ruimte en toch is alles aanwezig. Als we de Nieuwe Hoven willen verbeteren dan moet er een keuze worden gemaakt. Er is gewoon niet genoeg ruimte om alle functies terug te laten komen. In de fietsknelpunten top10 is al vastgesteld dat de weg aangepakt moet worden als fietsroute.

In de omgevingsvisie zijn drie doelen (ambities) vastgesteld:

1. Een gezonde groei
2. Een gezonde inwoner
3. Een groene stad.

Tijdens de participatie op straat en tijdens de dialoogavond is aan de stakeholders (inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen) gevraagd hoe zij de Nieuwe Hoven zien. Als ze zouden moeten kiezen om één van de functies te laten verdwijnen, wat zou er dan wat hun betreft weg moeten. Daarbij hebben we de drie doelen uit de omgevingsvisie in ons achterhoofd meegenomen. De mening van de inwoners was verdeeld. Sommige inwoners houden van de bomen, andere inwoners zien de bomen graag verdwijnen vanwege de overlast. Over het algemeen genomen lijkt het weghalen van de functie parkeren het meest voor de hand liggend te zijn. Inwoners kunnen veelal op de oprit parkeren, maar de stakeholders zijn van mening dat de gemeente ergens anders parkeervoorzieningen aan zou moeten bieden. Bijvoorbeeld in de zijstraten.

Op basis van de drie doelen (ambities) en de mening van onze stakeholders zijn een viertal scenario's uitgewerkt:

1. Als we willen gaan voor een gezonde groei van de stad dan hebben we de weg nodig voor het verkeer. Je zou dan de auto prioriteit moeten geven.
2. Als we willen gaan voor de gezonde inwoner, dan hebben we de ruimte nodig voor wandelen en fietsen, waarbij we focussen op 'ruim baan voor de fiets', als tegenhanger van de auto.
3. Als we willen gaan voor een groene stad, dan zetten we in op behoud van de bomen en verder vergroenen van de straat.
4. We doen helemaal niets en laten het zoals het is, maar dan zullen de bomen waarschijnlijk binnen enkele jaren doodgaan.

De scenario's zijn voorgelegd aan de Omgevingsdienst Zuid Holland Zuid (OZHZ). De OZHZ heeft beoordeeld hoeveel impact ieder scenario op de omgeving heeft en of dit positief of negatief is. Ieder scenario is op diverse factoren beoordeeld, van zeer negatief tot zeer positief. (de milieuimpactbeoordeling)

Met de opgehaalde informatie vanuit de stakeholders en de informatie uit de milieuimpactbeoordeling, heeft het college een keuze gemaakt voor een scenario. In het geval van de Nieuwe Hoven kiezen zij voor een combinatie van scenario 2 en 3. Maar ze benoemen ook expliciet dat het autoverkeer niet gehinderd mag worden.

Vervolgens is een presentatie gehouden in de raad, waarbij de raadsleden zijn geïnformeerd over de dilemma's en de mogelijke scenario's. Per dilemma is toegelicht hoe de stakeholders erover denken en wat de milieuimpactbeoordeling is bij de verschillende scenario's. De raad is gevraagd of zij nog wensen of bedenkingen hadden bij de voorgenomen keuzes van het college. De raad kon zich prima vinden in de keuze die het college wilde maken.

De keuze bij het dilemma van de Nieuwe Hoven is daarom ook op deze manier opgenomen in het gebiedspaspoort. En omdat het dilemma voornamelijk over verkeer gaat is dit dilemma beschreven onder de opgave mobiliteit.

Daarom is in dit gebiedspaspoort opgenomen:

'Op de Nieuwe Hoven geven we prioriteit aan de fiets en het groen. Fietsers krijgen meer ruimte, maar dit mag niet zorgen voor meer verkeersproblemen met auto's. Er wordt gezocht naar andere oplossingen voor parkeren. De bomenlaan blijft zoveel mogelijk zoals die is. Als nodig worden (de soort) bomen aangepast of vervangen'.

1.3 Het proces

Voor het gebiedspaspoort namen we de volgende stappen:

1. Inventariseren & Analyseren

Inventariseren & Analyseren: Het bestaande beleid is bekeken en onderzocht, samen met de drie ambities;

2. Identificeren

Zeven dilemma's zijn vastgesteld, waarbij meerdere ambities op dezelfde plek mogelijk zijn;

3. Betrekken

Stakeholders (inwoners, ondernemers, maatschappelijke partijen en partners) zijn betrokken bij de keuzes binnen deze dilemma's;

4. Kiezen

Het college heeft een voorlopige keuze gemaakt op basis van de mening van de stakeholders, ter bespreking in de gemeenteraad;

5. Uitwerken

De zeven opgaven uit de omgevingsvisie zijn uitgewerkt, met integratie van de gemaakte keuzes.

Het gebiedspaspoort is tot stand gekomen via een brede, integrale aanpak (vanuit alle afdelingen binnen de gemeente). Dit heeft geleid tot verschillende dilemma's en scenario's, die met de stakeholders van onze stad zijn besproken.

1.4 Leeswijzer

Elk gebiedspaspoort begint met de belangrijkste punten van de omgevingsvisie. Dit geldt ook voor Woonwijken West. Daarna worden de ambities (doelen), de opgaven (uitdagingen) van het gebied beschreven. De ruimtelijke en programmatische basisstructuur uit de omgevingsvisie was de basis voor het uitwerken van de opgaven.

Vervolgens gaat het over de unieke eigenschappen en sterke punten van het gebied. Ook worden trends en ontwikkelingen genoemd die van invloed zijn, samen met een stedebouwkundige analyse van de omgeving. Dit helpt ons om onze identiteit te behouden.

Daarna zijn de zeven opgaven uit de omgevingsvisie verder uitgewerkt, ook met hulp van kaarten. De dilemma's die hierbij spelen, zijn opgenomen in de opgaven. Op de kansenkaart staan de plekken waar mogelijk ruimte is voor verbeteringen (ruimtelijk en kwaliteit).

Tot slot is er aandacht voor het bewaken van de inhoud van dit gebiedspaspoort (monitoring) en hoe beoordeeld gaat worden of het gebiedspaspoort tot dat moment goed is uitgevoerd (evaluatie).

Waar gesproken wordt over 'we' wordt 'de gemeente' bedoeld.

Voor elk gebiedspaspoort

Uitgangspunten van de omgevingsvisie

Ambities, opgaven en ruimtelijke/programmatische basisstructuur

Specifieke kwaliteiten en unieke kenmerken van het gebied

Inclusief trends en ontwikkelingen die van invloed zijn en een stedebouwkundige analyse.

Uitwerken zeven opgaven

Ondersteund door kaarten met de dillema's verwerkt in de beschrijvingen van de opgaven.

De kansenkaart

Met de locaties met kansen voor ruimtelijke en kwalitatieve verbetering.

Monitoring en evaluatie

2.
Inhoud omgevingsvisie en vertaling naar Woonwijken West

2.1 Ambities, opgaven en basisstructuur

2.1 Ambities, opgaven en basisstructuur

De Gorcumse omgevingsvisie 2050 bestaat uit drie ambities, zeven opgaven en een ruimtelijke en programmatische basisstructuur. In grote lijnen gaat het over wonen, werken, water en de regio. Hiermee is een beeld gemaakt van hoe we Gorinchem in 2050 zien. Het erfgoed van de stad speelt daarbij een belangrijke rol. In dit gebiedspaspoort is opgenomen waar we op inzetten in de Woonwijken West om onze zeven opgaven uit de omgevingsvisie te kunnen invullen.

De ambities 'gezonde groei', 'gezonde inwoners' en 'groene stad' staan hierbij centraal. Voor elke ambitie is gekeken hoe Woonwijken West zich kan ontwikkelen.

De opgaven uit de omgevingsvisie voor Gorinchem tot 2050 zijn:

1. Woonmileu

Gorinchem blijft **een plek om fijn te wonen** voor iedereen, met nieuwe woningen (woonmilieus) en meer verschillende soorten huizen (diversiteit) in de wijken.

2. Economie

Ondernemers werken volop samen in Gorinchem. De stad wordt een belangrijk punt in een innovatief netwerk met moderne werkplekken en gebieden waar wonen, werken en ontmoeten samengaan, zoals de mixzones.

3. Klimaat

Gorinchem wordt een **groene natuurinclusieve stad** die klaar is voor klimaatveranderingen.

4. Duurzaam

Gorinchem wordt **klimaatneutraal**, liefst vóór 2050.

5. Bereikbaar en toegankelijk

Gorinchem wordt **beter bereikbaar**, met een goede balans tussen auto, fiets, openbaar vervoer en andere manieren van reizen.

6. Gezondheid

In Gorinchem staat een **gezonde levensstijl voorop**. Inwoners worden uitgenodigd om gezonde keuzes te maken, door aanbod van voldoende voorzieningen en plekken die gezonde keuzes ondersteunen.

7. Erfgoed als drijvende kracht

Gorinchem is trots op haar cultureel historisch erfgoed. Bij nieuwe plannen wordt ingezet op het **beschermen, versterken en benutten** van deze historische waarde.

3.

Het gebied

3.1 Kwaliteit en unieke kenmerken

3.2 Trends en ontwikkelingen

3.3 Stedebouwkundige analyse

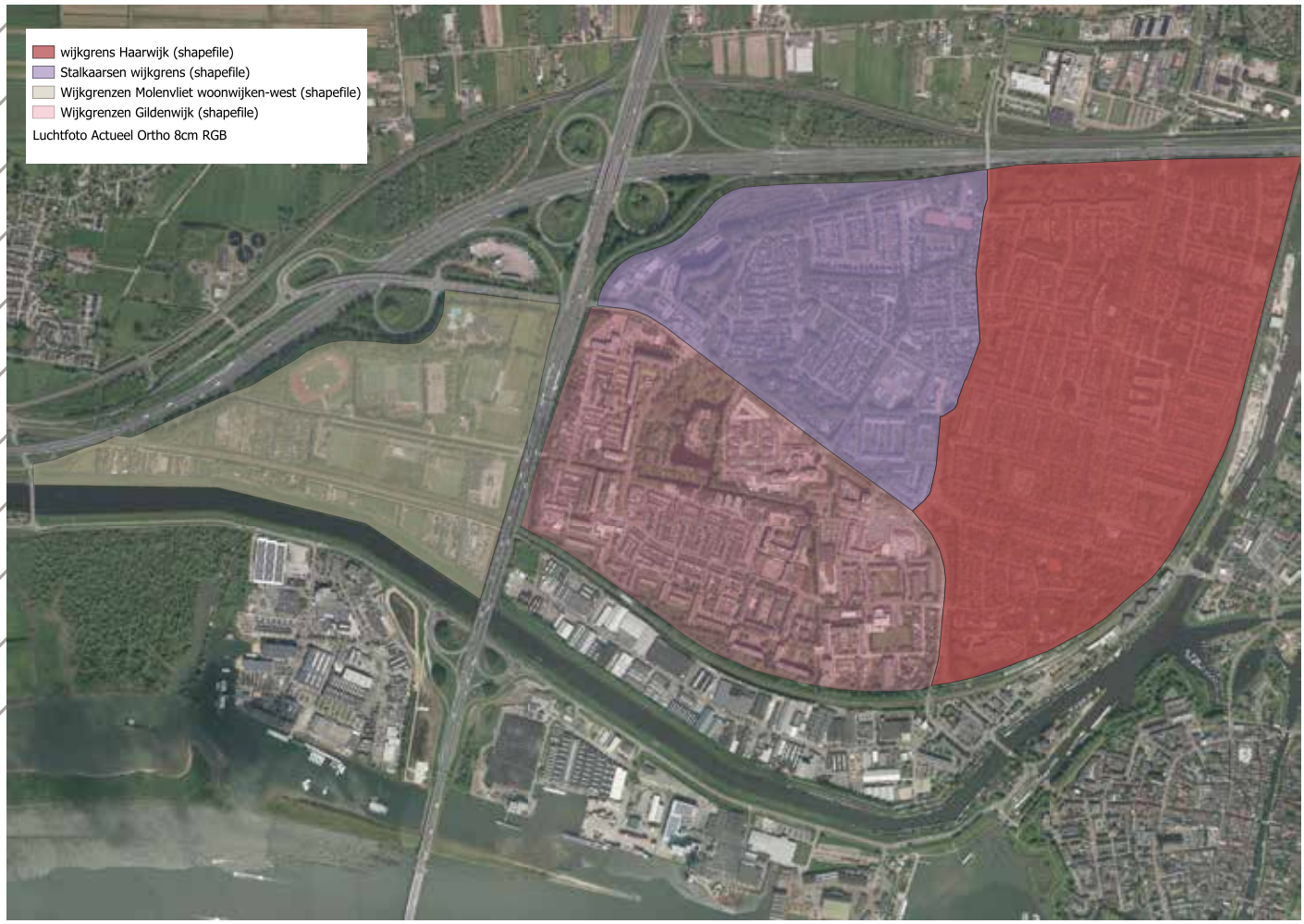
3.1 Kwaliteit en unieke kenmerken

Woonwijken West is anders dan de rest van Gorinchem. In dit gebied zijn veel verschillende soorten woningen, sport- en recreatieplekken. Elke wijk heeft iets unieks, zoals mooie natuur, historische onderdelen en een mix van culturen.

Steunpunt De Banne

Net buiten de Woonwijken West ligt steunpunt De Banne van Rijkswaterstaat. Dit hoort bij het gebiedspaspoort Woonwijken West. Het steunpunt blijft op deze plek.

Woonwijken West

Gildenwijk

Deze wijk is gebouwd na de Tweede Wereldoorlog. Er zijn meerdere basisscholen en plekken om te sporten, zoals de Van Rappardhal. Het groen in de wijk en het Gijsbert van Andelpark maken het fijn om hier te wonen. Het Piazza Center is een belangrijke plek voor boodschappen en andere dagelijkse spullen, niet alleen voor de inwoners van deze wijk, maar ook voor andere mensen die in of buiten Gorinchem wonen.

Haarwijk

Deze wijk heeft huizen van voor én na de Tweede Wereldoorlog. Er zijn sociale huurwoningen en koopwoningen. In de buurt is veel water en groen. De Koningin Wilhelminalaan is een straat waar verschillende culturen samenkomen. Dit stukje van de wijk biedt kansen voor verdere ontwikkeling. De wijk heeft historische elementen, zoals de Haarsekaden en het Lindelaantje, die de wijk echt karakter geven.

Stalkaarsen

Stalkaarsen is vooral in de jaren '70 gebouwd. De wijk ligt naast het recreatieve Waterpark, een mooie plek met veel groen. Aan de noordkant van de wijk ligt de nieuwbouwwijk 'Tuinen van Mollenburg'. Stalkaarsen is multicultureel en heeft bijzondere gebouwen zoals het Kremlin I. Sportvoorzieningen, zoals scouting, tennis, een voetbalveldje en de natuurspeeltuin, maken de buurt levendig.

Molenvliet

Molenvliet is een wijk waar je veel kunt sporten, zoals zwemmen, voetbal, korfbal, hockey, atletiek en padel. Er is veel groen, je kunt er wandelen en de oude molens bekijken. Er zijn ook volkstuinen en goede fietspaden, wat het buitengevoel versterkt. De functies aan de Parallelweg met het autodemontagebedrijf, de woonwagenlocatie en een paar woningen, zijn anders dan de rest van de wijk, maar toch een belangrijk onderdeel.

3.2 Trends en ontwikkelingen

In het gebied Woonwijken West zijn er kansen én uitdagingen. De nadruk ligt op het verbeteren van mobiliteit, het versterken en het aan elkaar verbinden van het groen, het ontwikkelen van ontmoetingsplekken en het versterken van de wijkidentiteit. Dit doen we samen met Poort6 en andere partners.

Gildenwijk

In de Gildenwijk worden 'De Doosjes' (woningen Poort6 langs Gildenweg), het voormalige belastingkantoor en het oude gebouw van vakcollege 't Gilde herontwikkeld. Deze plekken worden aangepast voor het toevoegen van woningen. Hierbij blijft het karakter van de buurt behouden. Waar mogelijk blijven delen van panden behouden als erfgoed. Er zijn plannen voor betere fietspaden, oplossingen voor parkeerproblemen en een betere doorstroming van het autoverkeer, bijvoorbeeld richting knooppunt Gorinchem en de sportvoorzieningen op Molenvliet.

Haarwijk

In de Haarwijk worden plekken, zoals de Lange Slagenstraat ontwikkeld. Een verbetering van de Wilhelminalaan kan een enorme impuls geven aan de wijk. Ook zijn hier kansen om de wijk beter te verbinden met andere delen van de stad. Bijvoorbeeld door nieuwe voetgangers- en fietsbruggen en fietsroutes naar en van scholen. Meer groen op de Haarsekaden, maakt de straat prettiger voor voetgangers. Ook kunnen nieuwe monumenten worden aangewezen.

Stalkaarsen

In Stalkaarsen ligt de nadruk op de toekomst van het Kremlin-gebouw als rijksmonument en herkenningspunt binnen de wijk. Het is belangrijk dat de kenmerkende architectuur zo blijft. In deze wijk is een ontmoetingsplek, zoals de buurtkamer belangrijk. Het water in de wijk kan beter worden gebruikt, bijv. om langs te wandelen.

Molenvliet

In Molenvliet worden de sportvoorzieningen verder verbeterd. Bij het nieuwe zwembad wordt de omgeving aangepast. Er komen multifunctionele sportplekken (accommodaties) en betere wegen. Een nieuwe noordelijke toegangsweg vanaf de Banneweg kan het verkeer beter laten doorstromen en de Bataafsekade ontlasten. Ook wordt langzaam verkeer beter gescheiden van autoverkeer.

Gebiedsgrens Woonwijken West

3.3 Stedebouwkundige analyse

Ligging

Woonwijken West bestaat uit twee delen. Sportpark Molenvliet en drie woongebieden, gescheiden door de snelweg A27. De woongebieden liggen tussen de A15 in het noorden en de MerwedeLingeLijn in het zuiden.

Verbindingen

Woonwijken West is ingesloten door grote wegen, waardoor de verbindingen met andere gebieden als 'poorten' werken:

- **A15 via de Banneweg:** Dit is de belangrijkste route binnen de Woonwijken West. De Banneweg verbindt het gebied met het centrum en andere delen van de stad.
- **Nieuwe Hoven:** Deze weg is in één richting toegankelijk, alleen vanuit het oostelijke deel van de stad.
- **Oude wegen:** De Mollenburgseweg en de Haarsekaden (twee oude ontginningslinten) verbinden het gebied met de noordkant (van de A15).

Het sportgebied Molenvliet is voor auto's alleen bereikbaar via het viaduct onder de A27 bij de Bataafsekade. Fietsers en wandelaars kunnen wel verder reizen naar omliggende plaatsen, zoals Giessenburg, Schelluinen en Hardinxveld-Giessendam.

Omdat Woonwijken West niet zulke goede verbindingen heeft met de omliggende wijken, heeft het zich ontwikkeld als een zelfstandig stadsdeel. Dit proces begon toen Gorinchem vanaf de jaren '70 uitbreidde naar het oosten.

Hoe de wijken eruit zien

De wijken in Gorinchem West zijn in korte tijd gebouwd. De snelwegen vormen de grenzen voor deze wijken. Dit heeft geleid tot een duidelijke stedebouwkundige opzet.

Gildenwijk

Langs de snelweg A27 staan appartementengebouwen (Intervamflats). Deze bieden niet alleen veel woningen, maar beschermen de wijken ook tegen het geluid van de snelweg. Door deze hoge gebouwen lijkt Gorinchem groter dan het is. Tussen deze appartementengebouwen en de A27 zijn later rond de Schimmelpenningcklaan weer huizen gebouwd. Achter de hoge appartementengebouwen worden de gebouwen lager.

In de jaren '60 wilde Gorinchem groeien naar 80.000 inwoners. Dat is niet gebeurd; de stad heeft minder dan de helft van dat aantal inwoners. De Intervamflats herinneren aan deze grootse plannen. Ten zuiden van de Banneweg zijn nog wel veel woningen gebouwd, tot vier verdiepingen hoog.

Haarwijk

De Mollenburgseweg scheidt Stalkaarsen van de Haarwijk, die bestaat uit twee delen:

- Noordelijk deel: Dit deel bestaat uit lage huizen, gebouwd na de Tweede Wereldoorlog. De woningen zijn gebouwd in een vierkant patroon langs de oude wegen, zoals de Mollenburgseweg en de Haarsekaden. Hoe de wijk eruit ziet is gebaseerd op de oorspronkelijke kavelstructuur van de vroegere polder waarin de woonwijk is gebouwd. De noodwoningen van na de oorlog zijn inmiddels volledig vervangen door nieuwbouw rondom de Eendenplas.
- Zuidelijk deel: Dit is het eerste geplande woongebied van Gorinchem West en werd gebouwd tussen de Eerste en Tweede Wereldoorlog. Het ligt rond de Nieuwe Hoven. Ten zuiden daarvan ligt een klein landgoed. Ook staan er villa's en bungalows.

Door het bouwen van nieuwe buurten is het oorspronkelijke patroon van de Haarwijk wat minder duidelijk geworden. De buurten passen goed bij elkaar maar niet altijd meer even goed bij de wijk.

Stalkaarsen

Stalkaarsen ligt in de oksel van de A27 en de A15. Deze wijk heeft drie buurten met eengezinswoningen. Mollenburg, de nieuwste wijk, werd gebouwd op vroegere sportvelden. De appartementengebouwen aan de Dokter van Stratenweg beschermt de wijk tegen het geluid van de snelweg en het Waterpark vormt een groene buffer langs de A15.

Molenvliet

Het gebied ligt aan de westkant van de A27 en afgescheiden van de woonwijken. Je kunt er komen via de Bataafsekade. Het is een apart gelegen gebied voor sport en recreatie. Binnen dit gebied staan twee historische molens en ligt de historische Schelluinsevliet, die belangrijk zijn voor de omgeving.

Gebruik van de wijken

Het Piazza Center is het winkelhart van Woonwijken West. Dit winkelcentrum is belangrijk voor boodschappen, en trekt ook bezoekers uit de regio. Naast het winkelcentrum ligt het Beatrixziekenhuis, dat bekend is in de regio. Ook het nieuwe zwembad (wat in de plaats komt van het Caribabad) en de sportvoorzieningen op Molenvliet trekken bezoekers uit de regio. Bij de entree aan de Banneweg, langs de A27, liggen diverse autobedrijven en Hotel Gorinchem.

Verder zijn er in het gebied veel zorginstellingen, van huisartsen tot woningen met begeleiding, vaak dicht bij het ziekenhuis.

Daarnaast heeft de wijk nog verschillende voorzieningen:

- **Winkelcentra:** Naast het Piazza Center zijn er kleinere winkelgebieden, zoals Kwakernaat en de Wilhelminalaan.
- **Scholen:** Veel kleinere scholen uit de wijken zijn samengevoegd tot 'brede scholen' of verhuisd naar de scholencampus aan de Hoefslag. Toch zijn er ook nog enkele kleinere scholen waar mensen uit de wijk elkaar ontmoeten.
- **Gijsbert van Andelpark met natuurcentrum:** dit park is belangrijk voor de inwoners van de Gildenwijk en de rest van de stad, om elkaar te ontmoeten, te wandelen of te spelen.

De voorzieningen in Woonwijken West zijn best goed. Sommige winkelgebieden in de buurt hebben meer aandacht nodig. Dit is soms lastig als er veel verschillende eigenaren zijn. De auto speelt een grote rol in dit gebied, onder andere door het Beatrixziekenhuis en het Piazza Center. Deze zorgen voor parkeerdruk in de wijk en dit leidt soms tot minder woonplezier.

Groen en dieren

Woonwijken-West heeft veel groen. Molenvliet is de groenste wijk en bestaat uit bomen en gras met veel bloemen. In andere wijken zijn grasvelden vaak kort gemaaid en bestaan de vakken met planten vaak uit sierheesters (dat zijn lage houtige planten). Het groen is niet overal (goed) toegankelijk.

Naast bijzondere planten en dieren zijn er ook veel vogels, zoals de ijsvogel, de merel en de roodborst. Zij leven in de parken en maken nesten in struiken. Andere vogels, onder andere huismus en gierzwaluw, maken hun nest in gebouwen, bijvoorbeeld onder de dakpannen. Ook andere dieren komen voor in Woonwijken-West, zoals de egel. Deze soort leeft in parken, bijvoorbeeld onder de bladeren of dood hout in bossen. De gewone dwergvleermuis leeft in gebouwen, vooral in buitenmuren van woningen. Door sloop en minder groen verdwijnen de leefgebieden van deze dieren.

Woonwijken-West bestaat ook uit veel water, maar er zijn geen aanpassingen in de wijk gedaan voor klimaatverandering. Bij zware regenbuien ontstaan problemen, bijv. in de Haarwijk en bij het Beatrixziekenhuis.

Soms worden wegen onbegaanbaar. Dit komt vooral door het verouderde riool. Het wordt ook steeds heter in de zomer. Stenen plekken warmen snel op en er zijn te weinig koelteplekken (zoals schaduw onder bomen).

Bodem

In Woonwijken West is bodemdaling een aandachtspunt, want de wijk heeft een zachte bodem. Dit komt door de extra dikke veenlaag in een bodem van klei ten westen van de MerwedeLingeLijn. De grond zakt langzaam, ondanks een ophooglaag van zand. Hierdoor is er regelmatig onderhoud nodig aan openbare ruimtes en tuinen. Gebouwen hebben stevige funderingen en zakken minder snel.

Vanwege de zachte bodem was het gebied vroeger niet geschikt om te wonen. Er worden daarom weinig archeologische vondsten verwacht. Toch kan archeologisch onderzoek nodig zijn bij projecten.

Sterke punten van Woonwijken West

- **Sportvoorzieningen:** er zijn veel plekken om te sporten.
- **Gijsbert van Andelpark:** een fijne plek voor recreatie en ontmoeting.
- **Unieke gebouwen:** zoals Kremlin I en II, 't Zonnehuis, de Moskee en de Uilenhof.
- **Markante plekken:** de Torenflat met de Windroos, Piazzaflat, Johanneskerk en de vroegere Exoduskerk.
- **Verbindingen en natuur:** de Haarsekaden, Mollenburgseweg en Banneweg, geven de wijk karakter, net als de parken langs de A15 en het Lindenlaantje naar het Station.

Verbeterpunten in Woonwijken West

- **Verbindingen:** Het gebied is slecht verbonden met omliggende wijken, bijv. bij de Nieuwe Hoven, het spoor en de Banneweg. Betere verbindingen zijn nodig, maar niet altijd mogelijk voor het autoverkeer. Betere verbindingen voor de fietsers en voetgangers zijn wel mogelijk.
- **Aandacht voor functies:** bij plannen moet vooraf beter nagedacht worden over de toegankelijkheid, gezondheid en de bereikbaarheid. Maar ook over de unieke kenmerken en de structuur in de wijk.
- **Verkeer en woonplezier:** Door de wegen aan te pakken, (zoals de Gildenweg, de Vroedschapsstraat en betere oversteekplaatsen op de Banneweg), en meer ruimte te maken voor voetgangers en fietsers, kan de leefbaarheid verbeteren en het autogebruik verminderen.
- **Winkelgebieden:** Diverse winkelstrips zouden verbeterd kunnen worden.

4.

Uitwerking van de zeven opgaven

4.1 Een Fijne plek om te wonen

4.2 Ondernemers werken volop samen

4.3 Een groene, natuurinclusieve stad

4.4 Klimaat neutrale stad

4.5 Beter bereikbare stad

4.6 Een gezonde levensstijl voorop

4.7 Cultureel historisch erfgoed beschermen, versterken en benutten

4.8 Kansenkaart

4.1.1 De opgave

Wat vindt Gorinchem van het woonmilieu?

Inwoners van West vinden hun wijk over het algemeen fijn om in te wonen. Ze zijn tevreden over hun huis en de buurt. Niet iedereen kent de buren, maar mensen ontmoeten elkaar op straat of in de groene gebieden. Betere wandelroutes kunnen helpen om elkaar vaker te ontmoeten en meer te bewegen.

Bij nieuwe plannen willen inwoners graag dat er naar het hele gebied wordt gekeken. Het plan moet bij het gebied passen. Er is behoefte aan woningen in combinatie met zorg, waar jong en oud samen kunnen wonen. Dit moet een plek worden met ruimte voor inspiratie, verbinding en ontmoeting. In de buurt zijn al zorgvoorzieningen. Ook is voldoende groen, als onderdeel van nieuwe plannen, belangrijk. Het gaat vooral om toekomstbestendige en goede wijken, en niet alleen om snel nieuwe woningen te bouwen. Woningbouw zonder breder plan is geen optie.

4.1 Woonmilieu

Een fijne plek om te wonen

Wat zegt de omgevingsvisie over het woonmilieu?

Elke wijk heeft zijn eigen karakter en daarmee ook zijn eigen aandachtspunten. We werken aan sterke en levendige wijken, waar mensen veilig en prettig kunnen wonen. De wijken moeten uitnodigen tot bewegen en elkaar ontmoeten. Het is belangrijk dat wijken een mix hebben van verschillende leeftijden en sociale achtergronden.

Naast de ambities (doelen) die gelden voor de hele stad, willen we de bestaande wijken verbeteren. Dit doen we door een betere balans te creëren tussen het oostelijke en westelijke deel van de stad en door meer variatie in de wijken aan te brengen. In de woonwijken in het westen willen we de verhouding tussen sociale huurwoningen en andere woningen meer in balans brengen. Hierdoor kunnen mensen in de wijk makkelijker doorstromen naar een woning die beter aansluit bij hun levensfase of behoeften, en zijn er woningen voor verschillende doelgroepen.

Wat is het dilemma op het gebied van het woonmilieu?

Nieuwe invulling vrijkomende locaties

Met name in de Gildenwijk liggen verschillende locaties die in aanmerking komen voor herontwikkeling, zoals het voormalige belastingkantoor en het oude vakcollege 't Gilde. De wijk staat echter voor meerdere uitdagingen, niet alleen op het gebied van wonen, maar ook op het vlak van zorg, water en groen.

De mogelijke scenario's voor verbetering van deze locaties op basis van de drie doelen (ambities) uit de omgevingsvisie zijn:

1. Inzetten op woningbouw ('we realiseren zo veel mogelijk nieuwe woningen'), vanuit de ambitie van een gezonde groei van de stad;
2. Inzetten op zorg en zorgwoningen ('we realiseren alleen maar zorgwoningen'), vanuit de ambitie van het bevorderen van de gezonde inwoner;
3. Inzetten op radicale vergroening ('we realiseren alleen maar groen (park) en waterberging'), vanuit de ambitie van het vergroenen van de stad.

4.1.2 De Gildenwijk

Type	*Percentage*
Huur via Poort6	70%
Koop	20%
Overige huur	10%
Gestapeld	Ruim 75% (t.o.v. 40% in de rest van Gorinchem)

In deze wijk is een groot deel van de woningen in de jaren '50 gebouwd. Er zijn veel appartementen en veel sociale huurwoningen. Het aantal huizen (met tuin) is beperkt. Omdat veel appartementen en huizen ouder zijn, is de kwaliteit en duurzaamheid van de woningen niet overal goed. Ook het straatbeeld is niet overal even goed.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Optoppen, uitplinten, bouwhoogten vergroten.

De panden van het voormalige belastingkantoor en het oude vakcollege 't Gilde krijgen een woonbestemming.

Bij elke ontwikkeling wordt bekeken hoe kwaliteit, leefbaarheid (woonplezier) en veiligheid kan worden toegevoegd.

Gemeente en Poort6 willen de verhouding tussen sociale huur(woningen) en andere woningen meer in balans brengen. Dit hangt ook af van de behoefte aan sociale huurwoningen in de gemeente en de bouwmogelijkheden in de rest van de stad.

Ontwikkelaars bouwen daar waar het mogelijk is, (betaalbare) koopwoningen zodat er meer verschillende soorten woningen zijn.

Poort6 en ontwikkelaars bouwen grondgebonden woningen (huis met een tuin en een eigen ingang) en/of woningen voor gezinnen (eengezinswoningen).

Het is belangrijk dat inwoners in de wijk, die willen verhuizen, ook kunnen verhuizen naar een woning die beter aansluit bij hun levensfase of behoeften.

Gemeente, Poort6 en ontwikkelaars zorgen ervoor dat inwoners elkaar beter kunnen ontmoeten in de wijk.

Het belastingkantoor

Waarom?	Waar?
Om binnen de wijken kansen te benutten om woningen toe te voegen.	Op plekken waar de stedebouwkundige kwaliteit niet verloren gaat en parkeerproblemen niet groter worden.
Er is behoefte aan meer woningen. Het bouwen van diverse soorten woningen zorgt er ook voor dat inwoners gaan verhuizen naar een woning die beter aansluit bij hun levensfase of behoeften.	
De Gildenwijk is een kwetsbare wijk, waarbij er altijd aandacht moet zijn voor leefbaarheid en veiligheid, ook op langere termijn.	
Er moeten meer verschillende woningen komen in de wijk, zodat mensen met verschillende inkomens en opleidingen bij elkaar wonen. We plaatsen liever niet nog meer kwetsbare groepen in deze wijk.	
Veel mensen zoeken een betaalbare koopwoning. Het bouwen van koopwoningen helpt bij het krijgen van meer verschillende woningen in de wijk. Het bouwen van (betaalbare) koopwoningen zorgt er ook voor dat inwoners gaan verhuizen naar een woning die beter aansluit bij hun levensfase of behoeften.	Bij nieuwe ontwikkelingen waarbij woningen kunnen worden toegevoegd.
We willen meer verschillende soorten woningen in de wijk, zodat er voor iedereen een geschikte woning is. Het deel woningen met een tuin is in deze wijk laag. Als er gekozen wordt voor gestapeld wonen (appartement) kan het beste gekozen worden voor seniorenwoningen, woningen zonder trappen (nultredenwoningen) en woningen waar mensen in een groep bij elkaar wonen, waarbij ze voorzieningen en ruimtes met elkaar delen (geclusterd wonen). Het bouwen van grondgebonden woningen zorgt er ook voor dat inwoners gaan verhuizen naar een woning die beter aansluit bij hun levensfase of behoeften.	
Als inwoners gaan verhuizen naar een woning die beter aansluit, wonen zij passend. En het zorgt ervoor dat er woningen vrij komen voor gezinnen.	
Als inwoners elkaar beter kunnen ontmoeten op straat of in het groen dan hebben ze meer contact in de wijk en ervaren ze meer woonplezier.	

4.1.3 De Haarwijk

Type	*Percentage*
Huur via Poort6	50%
Koop	40%
Overige huur	10%
Gestapeld	30%

De Haarwijk is een wijk met veel verschillende buurten. De helft van de wijk bestaat uit sociale huurwoningen. Er zijn veel eengezinswoningen en weinig woningen voor senioren. Het percentage senioren is 17%.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Optoppen, uitplinten, bouwhoogten vergroten.

Bij elke ontwikkeling wordt bekeken hoe kwaliteit, leefbaarheid (woonplezier) en veiligheid kan worden toegevoegd.

Gemeente en Poort6 willen de verhouding tussen sociale huur (woningen) en andere woningen meer in balans brengen. Dit hangt ook af van de behoefte aan sociale huurwoningen in de gemeente en de bouwmogelijkheden in de rest van de stad.

Ontwikkelaars bouwen daar waar het mogelijk is, (betaalbare) koopwoningen zodat er meer verschillende soorten woningen zijn.

Poort6 en ontwikkelaars bouwen meer seniorenwoningen, woningen zonder trappen (nultredenwoningen) en woningen waar mensen in een groep bij elkaar wonen, waarbij ze voorzieningen en ruimtes met elkaar delen (geclusterd wonen).

Het is belangrijk dat inwoners in de wijk, die willen verhuizen, ook kunnen verhuizen naar een woning die beter aansluit bij hun levensfase of behoeften.

Gemeente, Poort6 en ontwikkelaars zorgen ervoor dat inwoners elkaar beter kunnen ontmoeten in de wijk.

Haarwijk Oost

Waarom?	Waar?
Om binnen de wijken kansen te benutten om woningen toe te voegen.	Op plekken waar de stedebouwkundige kwaliteit niet verloren gaat en parkeerproblemen niet groter worden.
Delen van de Haarwijk zijn kwetsbaar, waarbij er altijd aandacht moet zijn voor leefbaarheid en veiligheid, ook op langere termijn.	
Er moeten meer verschillende woningen komen in de wijk, zodat mensen met verschillende inkomens en opleidingen bij elkaar wonen. We plaatsen liever niet nog meer kwetsbare groepen in deze wijk.	
Veel mensen zoeken een betaalbare koopwoning. Het bouwen van koopwoningen helpt bij het krijgen van meer verschillende woningen in de wijk. Het bouwen van (betaalbare) koopwoningen zorgt er ook voor dat inwoners gaan verhuizen naar een woning die beter aansluit bij hun levensfase of behoeften.	Bij nieuwe ontwikkelingen waarbij woningen kunnen worden toegevoegd.
Er is steeds meer vraag naar seniorenwoningen, woningen zonder trappen (nultredenwoningen) en woningen waar mensen in een groep bij elkaar wonen, waarbij ze voorzieningen en ruimtes met elkaar delen (geclusterd wonen). Door deze soort woningen te bouwen zorgen we ervoor dat dat inwoners een woning hebben die beter aansluit bij hun levensfase of behoeften. Zo kunnen zij langer zelfstandig thuis wonen. Afhankelijk van locatiekenmerken is ook de realisatie van eengezinswoningen gewenst.	
Als inwoners gaan verhuizen naar een woning die beter aansluit, wonen zij passend. En het zorgt ervoor dat er woningen vrij komen voor gezinnen.	
Als inwoners elkaar beter kunnen ontmoeten op straat of in het groen dan hebben ze meer contact in de wijk en ervaren ze meer woonplezier.	

4.1.4 Stalkaarsen

Type	*Percentage*
Huur via Poort6	30%
Koop	60%
Overige huur	10%
Gestapeld	44%

Stalkaarsen is een diverse wijk met verschillende buurten. Er zijn zowel (grote) woningen met tuin, eengezinswoningen maar ook appartementen. Ook zijn er veel betaalbare koopwoningen. Het percentage sociale huurwoningen is ongeveer 30%. Het percentage senioren is 20%.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Optoppen, uitplinten, bouwhoogten vergroten.

Bij elke ontwikkeling wordt bekeken hoe kwaliteit, leefbaarheid (woonplezier) en veiligheid kan worden toegevoegd.

Gemeente en Poort6 willen de verhouding tussen sociale huur(woningen) en andere woningen meer in balans brengen. Dit hangt ook af van de behoefte aan sociale huurwoningen in de gemeente en de bouwmogelijkheden in de rest van de stad.

Gemeente en Poort6 willen dat er een betere verdeling komt tussen grondgebonden sociale eengezinswoningen (huis met tuin en een eigen ingang) en sociale huurappartementen.

Ontwikkelaars bouwen daar waar het mogelijk is, (middeldure) koopwoningen zodat er meer verschillende soorten woningen zijn.

Poort6 en ontwikkelaars bouwen meer seniorenwoningen, woningen zonder trappen (nultredenwoningen) en woningen waar mensen in een groep bij elkaar wonen, waarbij ze voorzieningen en ruimtes met elkaar delen (geclusterd wonen).

Het is belangrijk dat inwoners in de wijk, die willen verhuizen, ook kunnen verhuizen naar een woning die beter aansluit bij hun levensfase of behoeften.

Gemeente, Poort6 en ontwikkelaars zorgen ervoor dat inwoners elkaar beter kunnen ontmoeten in de wijk.

Waarom?	Waar?
Om binnen de wijken kansen te benutten om woningen toe te voegen.	Op plekken waar de stedebouwkundige kwaliteit niet verloren gaat en parkeerproblemen niet groter worden.
Delen van Stalkaarsen zijn kwetsbaar, waarbij er altijd aandacht moet zijn voor leefbaarheid en veiligheid, ook op langere termijn.	
Er moeten meer verschillende woningen komen in de wijk, zodat mensen met verschillende inkomens en opleidingen bij elkaar wonen. Het deel sociale huur in Stalkaarsen is zoals de rijksoverheid dit graag wil. (30%)	
Er moeten verschillende woningen zijn in de wijk, zodat mensen met verschillende inkomens en opleidingen bij elkaar wonen. Er zijn bijna geen sociale eengezinswoningen.	
Veel mensen zoeken een middeldure koopwoning. Het bouwen van koopwoningen helpt bij het krijgen van meer verschillende woningen in de wijk. Het bouwen van (middeldure) koopwoningen zorgt er ook voor dat inwoners gaan verhuizen naar een woning die beter aansluit bij hun levensfase of behoeften.	
Er is steeds meer vraag naar seniorenwoningen, woningen zonder trappen (nultredenwoningen) en woningen waar mensen in een groep bij elkaar wonen, waarbij ze voorzieningen en ruimtes met elkaar delen (geclusterd wonen). Door deze soort woningen te bouwen zorgen we ervoor dat dat inwoners een woning hebben die beter aansluit bij hun levensfase of behoeften. Zo kunnen zij langer zelfstandig thuis wonen.	
Als inwoners gaan verhuizen naar een woning die beter aansluit, wonen zij passend. En het zorgt ervoor dat er woningen vrij komen voor gezinnen.	
Als inwoners elkaar beter kunnen ontmoeten op straat of in het groen dan hebben ze meer contact in de wijk en ervaren ze meer woonplezier.	

4.1.5 Molenvliet

Molenvliet is een wijk met weinig woningen. Alleen de twee molens aan de Bataafsekade, een paar woningen aan de Parallelweg en de woonwagenlocatie.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Behoud van de unieke mix van wonen en (overwegend) hobbymatig ondergeschikte agrarische nevenactiviteiten én het (planologisch) goed regelen van het gebruik daarvan op basis van bestaande rechten.

Het (planologisch) goed regelen van het gebruik van bestaande woningen en de wipmolens op basis van bestaande rechten.

Het niet (opnieuw) toestaan van overnachtingen op volkstuinen.

Het uitvoeren van een onderzoek naar de toekomst van de woonwagenlocatie. De uitkomst van dit onderzoek zorgt uiterlijk eind 2026 voor een wijziging van het gebiedspaspoort op dit onderdeel.

Waarom?	Waar?
Dit moet goed geregeld worden voor het maken van regels in het omgevingsplan. Dat is nu niet zo. De omgevingsfactoren van onder andere snelweg, MerwedeLingelijn en Avelingen leggen druk op het gebied. Het is niet gewenst om daar meer woningen te bouwen, gezien de woonkwaliteit. Onderzoek kan laten zien dat er misschien toch mogelijkheden zouden kunnen zijn, met of zonder maatregelen. Ieder plan wordt apart getoetst om te kijken of het haalbaar is.	Grondgebonden woningen aan de Parallelweg.
Dit moet goed geregeld worden voor het maken van regels in het omgevingsplan. Dat is nu niet zo.	Grondgebonden woningen aan de Parallelweg en wipmolens aan de Grote Schelluinsekade.
In het omgevingsplan is de activiteit volkstuinen opgenomen en niet recreatie.	De volkstuinen aan de Kleine Schelluinsekade.
Er is behoefte aangetoond voor uitbreiding van het aantal standplaatsen. De omgevingsfactoren van onder andere snelweg, MerwedeLingelijn en Avelingen leggen druk op het gebied. Hiervoor wordt een eigen/apart traject gevolgd.	

4.1.6 Conclusie op de opgave woonmilieu

Conclusie op het dilemma woonmilieu
Het voormalige belastingkantoor en het oude gebouw van vakcollege 't Gilde gaan we herontwikkelen naar woningen met een (hoog)stedelijk woonmilieu. Dit betekent dat het een prettige plek is om te wonen, dat er veel verschillende voorzieningen zijn op loopafstand en dat er een fijne leefomgeving is. We kijken per locatie welke soort woningen het beste daar zouden passen, waarbij de inzet die in de schema's is beschreven uitgangspunt is. We slopen de bestaande gebouwen en herontwikkelen met nieuwbouw. Als het gebouw zich ervoor leent en het een meerwaarde heeft voor de plek, maken we (waar mogelijk) (tijdelijk) gebruik van de bestaande bebouwing. Tegelijk met deze plannen blijven we wel openstaan voor kleinschalige of losse voorstellen voor zorg (zorginitiatief).

Eindconclusie
Voor Woonwijken West willen we bij nieuwe plannen (herontwikkeling) zorgen voor genoeg plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Dit kan in de openbare ruimte en in de manier waarop gebouwen worden ontworpen. Plannen moeten passen bij de omgeving en rekening houden met veranderingen in de wijk en daarbuiten. Bij bouwen van nieuwe woningen moet ook direct de kwaliteit van de openbare ruimte verbeterd worden. Onder andere door te zorgen dat er genoeg ruimte is voor groen, spelen, bewegen en ontmoeten. Dit is belangrijk voor een fijne en veilige buurt, die klaar is voor de toekomst. De beschreven inzet per wijk is leidend, maar hoeveel en welke soort woningen er nodig zijn wordt bepaald op het moment dat er plannen zijn. Dit wordt meegewogen bij de keuze voor transformatie of nieuwbouw. Er wordt dan gekeken welke andere plannen er binnen de gemeente zijn en naar welke woningen er op dat moment vraag is. Dit heeft ook invloed op de keuze voor het uiteindelijke plan.

Daarnaast willen we de bestaande woningen duurzamer maken, bijvoorbeeld door ze aan te sluiten op het warmtenet. We willen meer wandelmogelijkheden en betere fietsroutes in het groen en langs het water, dat helpt bij een fijne leefomgeving. En het sluit goed aan bij andere plannen (opgaven) voor de omgeving.

4.2.1 De opgave

Wat vindt Gorinchem over economie?

Stakeholders die in Gorinchem wonen en werken, zijn blij met de winkels en andere voorzieningen in Woonwijken West. Ze vinden het belangrijk dat deze blijven.

Toch hebben ze ook ideeën voor verbetering. In de Gildenwijk missen inwoners bijvoorbeeld een gezondheidscentrum. Ook kunnen de gebouwen en de winkelstrip aan de Wilhelminalaan mooier worden gemaakt.

Wat zegt de omgevingsvisie over economie?

Naar verwachting worden sectoren zoals zorg, zakelijke diensten en groothandel in Gorinchem in de komende jaren kleiner.

Maar samen met woningbouw en onderwijs kunnen deze sectoren toch zorgen voor een stabiele economische basis. Gorinchem is sterk in handel, zorg en (maak)industrie. Als er nieuwe huizen en voorzieningen bijkomen, groeit de ruimte voor bedrijven mee. De gemeente wil dat er meer banen komen, zodat inwoners dichtbij huis kunnen werken en minder hoeven te reizen.

Wat is het dilemma over economie?

Er waren geen tegenstrijdige belangen voor de opgave economie.

4.2 Economie

Ondernemers werken volop samen

4.2.2 De Gildenwijk

De Gildenwijk heeft een sterke positie door winkelcentrum Piazza Center. Dit winkelcentrum is belangrijk voor de wijk en ook voor de omgeving. De winkelstrip Kwakernaat voorziet in lokale behoeften, net als de zorgcentra die in de wijk verspreid liggen. Het Beatrixziekenhuis is erg belangrijk voor Gorinchem en de regio. Bij de ingang van Gorinchem, dicht bij de Banneweg, staat Hotel Gorinchem. Dit hotel-restaurant is recent vernieuwd.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Het Piazza Center blijft hét winkelcentrum voor de Woonwijken West, ook bij veranderingen van de wijk in de toekomst.

Het is belangrijk dat er een supermarkt aanwezig is op winkelstrip Kwakernaat.

De gemeente staat in de Twijnderstraat open voor transformatie naar andere functies.

Het is belangrijk dat er voldoende gezondheidscentra (artsen, fysiotherapeuten) en maatschappelijke functies in deze wijk aanwezig zijn.

De functie van de Bannepoort blijft zoals die nu is. Als er mogelijkheden zijn, kan deze plek verder ontwikkelen voor de auto-industrie.

Dronebeeld Gildenwijk

Waarom?	Waar?
Het winkelcentrum is een belangrijke plek voor de inwoners. Inwoners kunnen alles wat ze nodig hebben dichtbij vinden en ontmoeten elkaar ook in het winkelcentrum.	
Een supermarkt zorgt ervoor dat deze winkelstrip blijft bestaan én dat de inwoners wat ze dagelijks nodig hebben dichtbij kunnen vinden.	
De winkelstrip heeft geen wijkfunctie meer, maar heeft nog wel een maatschappelijke/economische functie. In de komende jaren vindt aan beide zijden van de Twijnderstraat gebiedsontwikkeling plaats, waardoor de Twijnderstraat achter gaat lopen.	
In deze wijk is er vraag naar een huisarts en/of een gezondheidscentrum. Het is belangrijk voor de inwoners om alles wat ze nodig hebben dichtbij huis te kunnen vinden. Gezondheidscentra en plekken voor maatschappelijke ondersteuning zijn belangrijk in deze wijk.	Ontwikkelingen.
De autobedrijven liggen bij elkaar aan de invalswegen van Gorinchem. Dit is een goede plek voor de auto-industrie. Het is een te drukke plek om te wonen.	

4.2.3 De Haarwijk

De verschillende horecazaken in de Haarwijk spelen een belangrijke rol op sociaal en maatschappelijk gebied.

De Koningin Wilhelminalaan is een multiculturele winkelstraat. Deze straat heeft een belangrijke functie in de wijk. De winkeliers werken niet samen vanuit een winkeliersvereniging. Er zijn wel kansen voor verbetering, zowel de winkels als de woningen daarboven kunnen een opknapbeurt gebruiken. De openbare ruimte kan ook veel mooier worden ingericht.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Langzaam laten verdwijnen van autobedrijven in de woonwijk.

De gemeente staat in de Marinus Spronklaan open voor transformatie naar andere functies.

Het is belangrijk voor de wijk dat bedrijven en horecazaken die een buurtfunctie vervullen daar blijven, maar de gemeente staat ook open voor een transformatie.

Het is belangrijk dat de huidige functies aan de Koningin Wilhelminalaan daar blijven. Er is ruimte voor verbetering van de uitstraling van de straat en de panden.

Koningin Wilheminalaan

Waarom?

De autobedrijven liggen bij elkaar aan de invalswegen van Gorinchem. Dit is een goede plek voor de auto-industrie.

De winkelstrip heeft geen wijkfunctie meer, maar heeft nog wel een functie op gebied van maatschappelijke-/medische dienstverlening.

De bedrijven en horecazaken zitten er vaak al lange tijd en horen bij de wijk. Ze liggen niet altijd op een logische plek (bijv. bij een winkelstrip of in de buurt van andere bedrijven).

Deze winkelstrip inclusief supermarkt, zorgt ervoor dat de inwoners wat ze dagelijks nodig hebben, dichtbij kunnen vinden.

Als de panden en straat opgeknapt worden, wordt de winkelstrip aantrekkelijker.

Waar?

Waar?

4.2.4 Stalkaarsen

De wijk Stalkaarsen valt op omdat er een groep garagebedrijven aanwezig is. Daarnaast zijn er verspreid in de wijk andere bedrijven die zorgen voor sociale en maatschappelijke behoeften in de wijk.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

De functie van de Bannepoort blijft zoals die nu is. Als er mogelijkheden zijn, kan deze plek verder ontwikkelen voor de auto-industrie.

Het is belangrijk dat gezondheidscentra en plekken voor maatschappelijke ondersteuning blijven bestaan. Waar nodig werkt de gemeente mee aan het beter maken van de voorzieningen, zodat die nog beter aansluiten bij de behoefte van de inwoners.

Het is belangrijk voor de wijk dat bedrijven en horecazaken die een buurtfunctie vervullen daar blijven, maar de gemeente staat ook open voor een transformatie.

4.2.5 Molenvliet

De belangrijkste economische activiteit in Molenvliet is het autodemontagebedrijf. In de toekomst zijn er mogelijkheden om de sportfaciliteiten in de wijk uit te breiden. Daarnaast biedt het kansen voor de wijk, als er op termijn een HUB rond de A27/MerwedeLingeLijn gevestigd wordt.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Het uitbreiden van de sportvoorzieningen.

Het planologisch goed regelen van de functies.

Als er een HUB komt op het kruispunt van de A27 en de MerwedeLingeLijn, biedt dit kansen voor een beperkte toevoeging van economische en ontmoetingsfunctie voor passanten en/of op loopafstand gelegen functies.

Waarom?	Waar?
De autobedrijven liggen bij elkaar aan de invalswegen van Gorinchem. Dit is een goede plek voor de auto-industrie. Het is een te drukke plek om te wonen.	
Het is belangrijk voor de inwoners om alles wat ze nodig hebben dichtbij te kunnen vinden.	
De bedrijven zitten er vaak al lange tijd en horen bij de wijk. Ze liggen niet altijd op een logische plek (bijv. bij een winkelstrip of in de buurt van andere bedrijven).	

Waarom?	Waar?
Het aantal inwoners groeit en er zijn nog te weinig inwoners die deelnemen aan sport (sportdeelname). Sportvoorzieningen dragen bij aan een gezonde en sterke bevolking.	
Dit moet goed geregeld worden voor het maken van regels in het omgevingsplan. Dat is nu niet zo.	
Op de lange termijn heeft de provincie daar een OV overstappunt voor ogen.	

4.2.6 Conclusie op de opgave economie

In Woonwijken West blijven de huidige bedrijven en economische functies zoveel mogelijk bestaan. Waar het kan, worden deze functies versterkt of verbeterd. Er zijn op dit moment geen plannen voor grote veranderingen of (her)ontwikkeling. Er ligt wel een kans voor de Wilhelminalaan, maar er is geen organisatie/winkeliersvereniging om dit gezamenlijk op te pakken.

Functies die minder goed passen in de wijk of verspreid liggen, houden we voorlopig op die plek. In de toekomst kunnen ze misschien worden aangepast naar andere functies, zoals woningen of voorzieningen voor de gemeenschap. (maatschappelijke bestemmingen).

Door economische functies in Woonwijken West te behouden, te verbeteren en te concentreren, dragen we bij aan (economische) groei, werkgelegenheid en meer banen dichtbij huis.

4.3.1 De opgave

Wat vindt Gorinchem over klimaat?

Veel inwoners zijn blij met het groen (bomen, struiken, bloemen en gras) in de woonwijken. Het Gijsbert van Andelpark is een populaire plek om te wandelen, anderen te ontmoeten of even tot rust te komen. Het natuurcentrum speelt een belangrijke rol in het groen van de wijk. Mensen bezoeken vaak de boerderij of laten hun kinderen spelen in de natuurspeeltuin.

Wel vinden inwoners dat het groen (zoals bomen, struiken, bloemen en gras) beter onderhouden kan worden. Ook willen ze dat het makkelijker wordt om in het groen te wandelen. Meer bloemen in de wijk zou ook fijn zijn.

Inwoners merken dat er na ernstige regenbuien vaak water in de tuinen of op straat blijft staan. Bij herontwikkeling van delen van de wijk moet er genoeg groen worden toegevoegd om het water beter op te vangen.

Wat is het dilemma over klimaat?

Er waren geen tegenstrijdige belangen voor de opgave klimaat.

Wat zegt de omgevingsvisie over klimaat?

Door klimaatverandering krijgen we steeds vaker problemen zoals wateroverlast, hitte, droogte, overstromingen en bodemdaling. Dit brengt risico's mee voor onze veiligheid, gezondheid en natuur. Het klimaat verandert sneller dan de natuur kan bijhouden. Daardoor verdwijnen steeds meer soorten planten en dieren. Het aanpassen van onze omgeving aan klimaatverandering heet "klimaatadaptatie" en dit wordt een steeds een grotere uitdaging.

Een gezonde natuur met veel verschillende planten en dieren kan beter omgaan met extreem weer en herstelt sneller. Gorinchem heeft samen met de regio Alblasserwaard Vijfheerenlanden een plan gemaakt: de Regionale Adaptatiestrategie (RAS). In dit plan staan doelen en ambities die verschillen per gebied. Daarom heeft Gorinchem ook een eigen Lokale Adaptatiestrategie (LAS) gemaakt.

In 2050 is Gorinchem goed voorbereid op klimaatverandering. De stad is groener en er zijn meer planten en dieren. Stap voor stap werken we aan een stad die opgewassen is tegen klimaatverandering. De natuur speelt hierin een grote rol. Dit heeft gevolgen voor hoe de stad eruitziet, zowel boven als onder de grond. Nieuwe plannen in de stad worden zo gemaakt, dat ze goed werken bij klimaatverandering in de toekomst. In bestaande wijken wordt gezorgd voor meer groen, waardoor de gezondheid van inwoners beter wordt.

4.3 Klimaat

Een groene, natuurinclusieve stad

Het Gijsbert van Andelpark

4.3.2 De Gildenwijk

De Gildenwijk is met 45% groen een groene wijk. Er zijn echter weinig verschillende soorten beplanting aanwezig. 4% van de wijk bestaat uit open water. In de wijk is vaak wateroverlast en er zijn grote gebieden die last hebben van hittestress/waar de temperatuur snel te hoog wordt. Het groen in de wijk wordt weinig gebruikt.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Het is belangrijk om bij ontwikkelingen meer oog te hebben voor beschermde dieren, met name vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen.

Er moet meer schaduw komen op de plekken waar het te warm wordt. In buurten met hoogbouw (meer dan 4 woonlagen) bestaat 30% van de ruimte op straat uit schaduw. En in buurten met laagbouw is dat 20%.

Direct rond kwetsbare functies (bijv. scholen, ouderencomplexen) is de wens 30%.

Het is belangrijk dat er meer m^2 groen wordt toegevoegd in de wijk. Bij het toevoegen van groen staat de kwaliteit voorop. De maatregelen die hiervoor genomen gaan worden, komen in het programma 'Bliekse natuur'.

Er wordt in de wijk natuurinclusief gebouwd.

Het is gewenst om bij erge regenbuien 70 mm water op te vangen.

Het is gewenst om bij erge regenbuien 10 mm water op te vangen op niet openbare plekken, zoals een tuin. Dit kan door een regenton of door minimaal 1/3 van de tuin niet te verharden.

Het is gewenst om 40% van de wijk te gebruiken om water in de bodem te laten komen.

Groen en blauw in de wijk willen we aan elkaar verbinden.

Waarom?	Waar?
De dieren zijn beschermd. Er zijn steeds minder van deze soorten dieren. Dit staat beschreven in het Soorten Management Plan (SMP). Met de uitvoering van dit plan zorgen wij ervoor dat de dieren meer ruimte hebben om in de wijk te leven. Doordat we met een SMP vooraf beter beeld hebben over de beschermde dieren kunnen we bij ontwikkelingen bovendien procedures verkorten én toch beschermde dieren beter beschermen én zorgen voor meer ruimte om te leven.	De hele wijk.
In de Gildenwijk hebben inwoners veel last van de warmte.	De hele wijk.
Het is goed voor de planten en dieren. Zo hebben zij meer ruimte om te leven. Het helpt ook om de overlast van regenwater te verminderen. Groen moedigt ook aan tot spelen, bewegen en ontmoeten.	De hele wijk en met name het Gijsbert van Andelpark.
Dit is goed voor de planten en dieren. Zo hebben zij meer ruimte om te leven.	
Wateroverlast wordt dan beperkt.	Alle nieuwbouwprojecten in de wijk.
Wateroverlast wordt dan beperkt.	Inwoners.
We willen niet dat de ondergrond te droog wordt.	De hele wijk.
Het is beter voor planten en dieren en het moedigt inwoners aan om een rondje te lopen.	De hele wijk, met name ook langs het spoor bij een ontwikkeling van de Schelluinsestraat.

Haarsekade

4.3.3 De Haarwijk

De Haarwijk is met 45% groen een groene wijk. Er zijn echter weinig verschillende soorten beplanting aanwezig. 6% van de wijk bestaat uit open water. In de wijk is vaak wateroverlast en er zijn grote gebieden die last hebben van hittestress/waar de temperatuur snel te hoog wordt. Het groen in de wijk wordt weinig gebruikt.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?
Het is belangrijk om bij ontwikkelingen meer oog te hebben voor beschermde dieren, met name vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen.
Er moet meer schaduw komen op de plekken waar het te warm wordt. In buurten met hoogbouw (meer dan 4 woonlagen) bestaat 30% van de ruimte op straat uit schaduw. En in buurten met laagbouw is dat 20%. Direct rond kwetsbare functies (bijv. scholen, ouderencomplexen) is de wens 30%.
Het is belangrijk dat er meer m^2 groen wordt toegevoegd in de wijk. Bij het toevoegen van groen staat de kwaliteit voorop. De maatregelen die hiervoor genomen gaan worden, komen in het programma 'Bliekse natuur'.
Er wordt in de wijk natuurinclusief gebouwd.
Het is gewenst om bij erge regenbuien 70 mm water op te vangen.
Het is gewenst om bij erge regenbuien 10 mm water op te vangen op niet openbare plekken, zoals een tuin. Dit kan door een regenton of door minimaal 1/3 van de tuin niet te verharden.
Het is gewenst om 40% van de wijk te gebruiken om water in de bodem te laten komen.
Groen en blauw in de wijk willen we aan elkaar verbinden.

Waarom?	Waar?
De dieren zijn beschermd. Er zijn steeds minder van deze soorten dieren. Dit staat beschreven in het Soorten Management Plan (SMP). Met de uitvoering van dit plan zorgen wij ervoor dat de dieren meer ruimte hebben om in de wijk te leven. Doordat we met een SMP vooraf beter beeld hebben over de beschermde dieren kunnen we bij ontwikkelingen bovendien procedures verkorten én toch beschermde dieren beter beschermen én zorgen voor meer ruimte om te leven.	De hele wijk.
In de Haarwijk hebben inwoners veel last van de warmte.	De hele wijk.
Het is goed voor de planten en dieren. Zo hebben zij meer ruimte om te leven. Het helpt ook om de overlast van regenwater te verminderen. Groen moedigt ook aan tot spelen, bewegen en ontmoeten.	De hele wijk.
Dit is goed voor de planten en dieren. Zo hebben zij meer ruimte om te leven.	
Wateroverlast wordt dan beperkt	Alle nieuwbouwprojecten in de wijk.
Wateroverlast wordt dan beperkt	Inwoners.
We willen niet dat de ondergrond te droog wordt.	De hele wijk.
Het is beter voor planten en dieren en het moedigt inwoners aan om een rondje te lopen.	De hele wijk.

4.3.4 Stalkaarsen

Stalkaarsen is met 46% groen een groene wijk. Er zijn echter weinig verschillende soorten beplanting aanwezig. 3% van de wijk bestaat uit open water. In de wijk is vaak wateroverlast en er zijn grote gebieden die last hebben van hittestress/waar de temperatuur snel te hoog wordt. Het groen in de wijk wordt weinig gebruikt.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Het is belangrijk om bij ontwikkelingen meer oog te hebben voor beschermde dieren, met name vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen.

Er moet meer schaduw komen op de plekken waar het te warm wordt. In buurten met hoogbouw (meer dan 4 woonlagen) bestaat 30% van de ruimte op straat uit schaduw. En in buurten met laagbouw is dat 20%.

Direct rond kwetsbare functies (bijv. scholen, ouderencomplexen) is de wens 30%.

Het is belangrijk dat er meer m^2 groen wordt toegevoegd in de wijk. Bij het toevoegen van groen staat de kwaliteit voorop. De maatregelen die hiervoor genomen gaan worden, komen in het programma 'Bliekse natuur'.

Er wordt in de wijk natuurinclusief gebouwd.

Het is gewenst om bij erge regenbuien 70 mm water op te vangen.

Het is gewenst om bij erge regenbuien 10 mm water op te vangen op niet openbare plekken, zoals een tuin. Dit kan door een regenton of door minimaal 1/3 van de tuin niet te verharden.

Het is gewenst om 40% van de wijk te gebruiken om water in de bodem te laten komen.

Groen en blauw in de wijk willen we aan elkaar verbinden.

Waarom?	Waar?
De dieren zijn beschermd. Er zijn steeds minder van deze soorten dieren. Dit staat beschreven in het Soorten Management Plan (SMP). Met de uitvoering van dit plan zorgen wij ervoor dat de dieren meer ruimte hebben om in de wijk te leven. Doordat we met een SMP vooraf beter beeld hebben over de beschermde dieren kunnen we bij ontwikkelingen bovendien procedures verkorten én toch beschermde dieren beter beschermen én zorgen voor meer ruimte om te leven.	De hele wijk.
In Stalkaarsen hebben inwoners veel last van de warmte.	De hele wijk.
Het is goed voor de planten en dieren. Zo hebben zij meer ruimte om te leven. Het helpt ook om de overlast van regenwater te verminderen. Groen moedigt ook aan tot spelen, bewegen en ontmoeten.	De hele wijk.
Dit is goed voor de planten en dieren. Zo hebben zij meer ruimte om te leven.	
Wateroverlast wordt dan beperkt.	Alle nieuwbouwprojecten in de wijk.
Wateroverlast wordt dan beperkt.	Inwoners.
We willen niet dat de ondergrond te droog wordt.	De hele wijk.
Het is beter voor planten en dieren en het moedigt inwoners aan om een rondje te lopen.	De hele wijk.

4.3.5 Molenvliet

Molenvliet is met 53% groen een groene wijk. Er zijn voldoende verschillende soorten beplanting aanwezig. 10% van de wijk bestaat uit open water. Het groen in de wijk wordt weinig gebruikt.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Er moet meer schaduw komen op de plekken waar het te warm wordt.

De huidige hoeveelheid én kwaliteit van het aanwezige groen wordt behouden.

Als bomen gekapt moeten worden, worden deze vervangen door struiken of lage bomen.

Het is gewenst om 40% van de wijk te gebruiken om water in de bodem te laten komen. Daarom kiezen we voor natuurgrasvelden.

Het is gewenst om bij erge regenbuien 70 mm water op te vangen.

Waarom?	Waar?
Op Molenvliet zijn nu voldoende schaduwplekken te vinden, maar het zou nog beter kunnen.	O.a. op de parkeerterreinen.
Het is een mooi groen gebied. Dit rustige gebied ligt tussen de drukke snelweg en Banneweg, zodat er toch een goed gebied is voor planten en dieren. (goed voor de biodiversiteit)	De hele wijk, rondom alle sportvoorzieningen.
In verband met de molenbiotoop mogen de bomen in de directe omgeving van de molens niet te hoog worden. Er staan nu te hoge bomen.	Heel Molenvliet, vooral nabij de molens.
We willen niet dat de ondergrond te droog wordt. Natuurgrasvelden helpen bij het beperken van wateroverlast, doordat het water de bodem in kan. Het werkt verkoelend en is beter voor de sporters omdat het zachter is.	De hele wijk.
Wateroverlast wordt dan beperkt.	De hele wijk.

4.3.6 Conclusie op de opgave klimaat

In Woonwijken West is het groen over het algemeen voldoende en ligt het boven het landelijk gemiddelde. Toch zijn er verbeterpunten. Het groen wordt weinig gebruikt om te spelen, bewegen, elkaar te ontmoeten, of als bescherming tegen klimaatverandering. Ook gebruiken dieren het groen te weinig. Daarom is het belangrijk om het groen te versterken en beter met elkaar te verbinden.

Bij elk nieuw plan in de wijk wordt het convenant Klimaatadaptief Bouwen als uitgangspunt gebruikt. Dit betekent dat bij alle ontwikkelingen rekening wordt gehouden met de gevolgen van klimaatverandering en hoe de omgeving hierop aangepast kan worden.

Daarnaast zijn er problemen zoals hittestress (plaatsen waar het te warm wordt). Er is behoefte aan 1,5 hectare waterberging, bij voorkeur samen met andere plannen voor ontwikkeling. Het is belangrijk om de groen-blauwe structuren te behouden en ook te versterken. Ook moet op strategische plekken groen van hoge kwaliteit worden toegevoegd en de bestaande biodiversiteit worden beschermd.

Het doel is om in 2050 50% groen in de wijk te hebben. Dit sluit aan bij de ambitie om de wijk radicaal groener te maken, zoals vastgelegd in de omgevingsvisie.

Iets meer dan de helft van het gebied is in eigendom van de gemeente. De rest is eigendom van organisaties, bedrijven en particulieren. Inwoners van de stad Gorinchem moeten dus zelf ook bijdragen aan een klimaat adaptieve stad. Zoals het ontharden van privé tuinen, het maken van groene daken en realiseren van kleinschalige opvang van regen. Een klimaatbestendige stad bouwen we samen.

Welke maatregelen worden toegepast om dit te stimuleren en/of reguleren moet nog worden uitgewerkt

4.4.1 De opgave

Wat vindt Gorinchem over klimaat?

Inwoners vinden het belangrijk om op een fijne plek te wonen, met een warme en comfortabele woning. Ongeveer tweederde van de inwoners is hier in enige mate mee bezig. De andere inwoners zien hier (nog) geen noodzaak in of weten niet goed hoe ze hun woning kunnen verduurzamen. De uitdaging is om iedereen actief mee te laten doen in de energietransitie (overgangsperiode naar een betere vorm van energie opwekking). Dit lukt veel beter wanneer duurzame oplossingen ook betaalbaar zijn.

Wat is het dilemma over klimaat?

Er waren geen tegenstrijdige belangen voor de opgave duurzaam.

Wat zegt de omgevingsvisie over klimaat?

Gorinchem werkt aan een overgang naar schone energie en een circulaire economie (een systeem waarin we afval en het verbruik van nieuwe grondstoffen zoveel mogelijk beperken)

Samen met de regio werken we aan de Regionale Energiestrategie (RES) Alblasserwaard. Het doel is om in 2030 20% minder energie te gebruiken en energie op te wekken uit natuurlijke bronnen zoals zon, wind, water en bodem.

In 2050 is de hele regio energieneutraal. Dit betekent dat alle energie die wordt gebruikt, duurzaam wordt opgewekt. Hiervoor is nieuwe infrastructuur nodig, zoals warmtenetten, oplaadpunten en een sterker elektriciteitsnetwerk. Deze nieuwe voorzieningen worden op een zorgvuldige manier onder de grond geplaatst.

4.4 Duurzaam

Klimaatneutrale stad

Aanleg van het warmtenet

4.4.2 De Gildenwijk

In de Gildenwijk is al een grote stap gemaakt met het verduurzamen van de wijk. Het warmtenet wordt aangelegd en huizen worden gerenoveerd en geïsoleerd.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Zo veel mogelijk nieuwe ontwikkelingen in de wijk worden aangesloten op het warmtenet.

Zo veel mogelijk vastgoed (particuliere woningen, commerciële & maatschappelijke bedrijven en Poort6) wordt in stapjes aangesloten op het warmtenet. De gemeente stimuleert eigenaren zoveel mogelijk. Dit wordt gedaan door het geven van informatie, gratis hulp, advies en het helpen van inwoners door te kijken of zij in aanmerking kunnen komen voor subsidies.

Welke maatregelen we nemen om dit te bereiken gaan we opnemen in het warmteprogramma (wat een verdere uitwerking is van de transitievisie warmte)

Woningen verbeteren met isolatie en duurzame energie, zodat ze beter voor het milieu zijn.

4.4.3 De Haarwijk

In de Haarwijk staan veel woningen van na de oorlog, maar ook een deel jaren '30 woningen. Vaak zijn deze woningen slecht geïsoleerd en niet erg duurzaam. Na de Gildenwijk en Stalkaarsen gaan we aan de slag in de Haarwijk om dit deel van Gorinchem te verduurzamen.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Een onderzoek samen met Poort6 en HVC om een warmtenet in deze wijk aan te leggen.

Zo veel mogelijk vastgoed (particuliere woningen, commerciële & maatschappelijke bedrijven en Poort6) wordt in stapjes aangesloten op het warmtenet. De gemeente stimuleert eigenaren zoveel mogelijk. Dit wordt gedaan door het geven van informatie, gratis hulp, advies en het helpen van inwoners door te kijken of zij in aanmerking kunnen komen voor subsidies.

Welke maatregelen we nemen om dit te bereiken gaan we opnemen in het warmteprogramma (wat een verdere uitwerking is van de transitievisie warmte)

Woningen verbeteren met isolatie en duurzame energie, zodat ze beter voor het milieu zijn.

Waarom?	Waar?
Het is logisch om nieuwe ontwikkelingen te benutten voor het toepassen van alle duurzaamheidsmaatregelen. Bij het ontwerpen en plannen van nieuwe projecten kan direct rekening worden gehouden met duurzame oplossingen. We zien hier warmtenet als primaire energiebron in deze wijk	De hele wijk.
We willen schone energie gebruiken en CO2 besparen door een gezamenlijk warmtenet in te zetten. Met een warmtenet kunnen we gebruikmaken van duurzame energiebronnen, zoals dit in deze wijk uit de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Schelluinen komt. Dit is een belangrijke stap in de energietransitie en helpt om de doelen voor een duurzamere toekomst te bereiken.	De hele wijk.
Veel woningen in de wijk zijn matig geïsoleerd. Een geïsoleerde woning geeft meer comfort en levert energiebesparing op.	

Waarom?	Waar?
We willen schone energie gebruiken en CO2 besparen door een gezamenlijk warmtenet in te zetten. Met een warmtenet kunnen we gebruikmaken van duurzame energiebronnen, zoals restwarmte van industrie of aardwarmte. Dit is een belangrijke stap in de energietransitie en helpt om de doelen voor een duurzamere toekomst te bereiken.	De hele wijk.
We willen schone energie gebruiken en CO2 besparen door een gezamenlijk warmtenet in te zetten. Met een warmtenet kunnen we gebruikmaken van duurzame energiebronnen. Dit is een belangrijke stap in de energietransitie en helpt om de doelen voor een duurzamere toekomst te bereiken.	De hele wijk.
Veel woningen in de wijk zijn matig geïsoleerd. Een geïsoleerde woning geeft meer comfort en levert energiebesparing op.	

4.4.4 Stalkaarsen

In Stalkaarsen staan veel woningen uit de jaren '70. Veel woningen matig geïsoleerd en niet erg duurzaam. Na de Gildenwijk gaan we in Stalkaarsen aan de slag om dit deel van Gorinchem te verduurzamen.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Zo veel mogelijk vastgoed (particuliere woningen, commerciële & maatschappelijke bedrijven en Poort6) wordt in stapjes aangesloten op het warmtenet. De gemeente stimuleert eigenaren zoveel mogelijk. Dit wordt gedaan door het geven van informatie, gratis hulp, advies en het helpen van inwoners door te kijken of zij in aanmerking kunnen komen voor subsidies.

Welke maatregelen we nemen om dit te bereiken gaan we opnemen in het warmteprogramma (wat een verdere uitwerking is van de transitievisie warmte)

Woningen verbeteren met isolatie en duurzame energie, zodat ze beter voor het milieu zijn.

4.4.5 Molenvliet

De sportaccommodaties in de wijk zijn al goed bezig met verduurzaming. Zo hebben ze bijvoorbeeld LED-verlichting en liggen er zonnepanelen op veel clubgebouwen.

Met de bouw van een nieuw, duurzaam Caribabad willen we een belangrijke stap zetten in het verduurzamen van de wijk en het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

All-electric maken van het Caribabad en aansluiting op het warmtenet.

Het verder verduurzamen van (club)gebouwen De gemeente stimuleert eigenaren/verenigingen zoveel mogelijk. Dit wordt gedaan door het geven van informatie, gratis hulp, advies en het helpen van inwoners door te kijken of zij in aanmerking kunnen komen voor subsidies.

Waarom?

We willen schone energie gebruiken en CO2 besparen door een gezamenlijk warmtenet in te zetten.
Met een warmtenet kunnen we gebruikmaken van duurzame energiebronnen. Dit is een belangrijke stap in de energietransitie en helpt om de doelen voor een duurzamere toekomst te bereiken.

Waar?

Veel woningen in de wijk zijn matig geïsoleerd. Een geïsoleerde woning geeft meer comfort en levert energiebesparing op.

Waarom?

We willen schone energie gebruiken en CO2 besparen.
Met een warmtenet kunnen we gebruikmaken van duurzame energiebronnen, zoals restwarmte van industrie of aardwarmte. Dit is een belangrijke stap in de energietransitie en helpt om de doelen voor een duurzamere toekomst te bereiken.

Waar?

We willen schone energie gebruiken en CO2 besparen (of verlagen).
Dit is een belangrijke stap in de energietransitie en helpt om de doelen voor een duurzamere toekomst te bereiken.

4.4.6 Conclusie op de opgave duurzaam

In Woonwijken West, vooral in de Gildenwijk, worden belangrijke stappen gezet om woningen duurzamer te maken. Hoewel we al goed bezig zijn, is het nodig om deze trend verder te versterken en door te trekken in de rest van het gebied.

Dit betekent dat het elektriciteitsnetwerk moet worden uitgebreid en versterkt. Ook moeten er transformatiehuisjes worden geplaatst. De aanleg van een warmtenet kan daarbij oplossingen geven en het gebruik van het elektriciteitsnet verlichten.

De vraag naar laadpalen op straat groeit omdat er meer elektrische auto's komen en het aantal opritten afneemt.

We werken aan energiebesparing, bijvoorbeeld door betere isolatie. Daarnaast zetten we stappen richting een wijk zonder aardgas. De gemeente neemt hierin een aanjagende rol. Het programma Energietransitie woningen wordt nog uitgewerkt.

In 2025 wordt het Warmteprogramma vastgesteld. Dit programma bevat specifieke maatregelen op het gebied van duurzaamheid die voor elke wijk worden uitgewerkt.

4.5.1 De opgave

Wat vindt Gorinchem over bereikbaarheid en toegankelijkheid?

In Woonwijken West ervaren inwoners verschillende problemen. Vooral de verkeersveiligheid in de wijk en (auto)verbindingen met het stadscentrum worden als probleem ervaren.

Verder wordt volgens inwoners vaak te hard gereden. Het openbaar vervoer is ook niet goed: de bus rijdt maar één keer per uur en bushaltes hebben geen zitplekken.

Voor voetgangers en fietsers is er ruimte voor verbetering. Trottoirs zijn soms smal en niet altijd vrij van obstakels. Fietspaden worden onveilig gevonden door snelle fietsen, zoals fatbikes. De fietspaden zijn smal en in slechte staat. Inwoners willen een betere scheiding tussen fiets- en autoverkeer, waarbij fietsers belangrijker worden.

Specifieke problemen:

- Rond het ziekenhuis is parkeren moeilijk.
- De Gildenweg voelt onveilig, vooral bij het oversteken. Dit is een 30 km/u weg, maar er wordt vaak harder gereden.
- Op de Nieuwe Hoven is fietsen lastig. Parkeren blijft daar belangrijk, maar een andere oplossing zou kunnen helpen.
- De Mollenburgseweg en Haarsekaden worden als onveilig ervaren. De reconstructie van deze wegen kan verbetering geven.

Wat zegt de omgevingsvisie over klimaat?

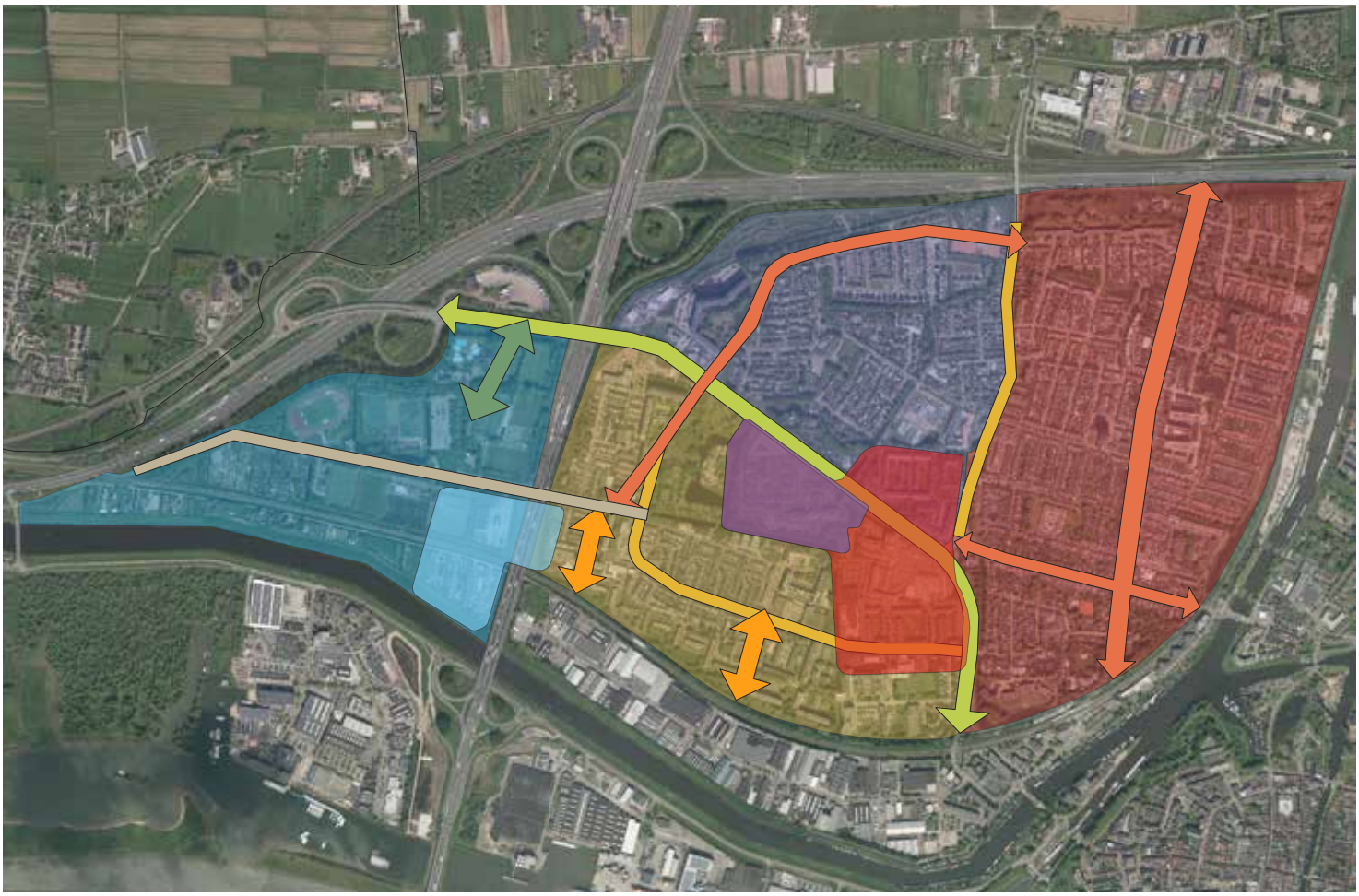
Gorinchem ligt gunstig en is een aantrekkelijke woonplaats, ook voor mensen uit de Randstad. Dit zorgt voor meer verkeer en vraagt om betere bereikbaarheid.

Om niet nog meer autoverkeer in de stad te krijgen, zet Gorinchem in op meer wandelen, fietsen en gebruik van openbaar vervoer. Er wordt gewerkt aan veilige en comfortabele fietspaden (snelfietsverbindingen), een OV-hub bij de A27 en een nieuw OV-station in Noord voor langere reizen. Ook deelauto's worden gestimuleerd om minder auto's op de weg te hebben.

De Gildenweg is een 30 km/u weg die midden in de Gildenwijk ligt. De weg blijft een aandachtspunt vanwege de snelheid en de veiligheid bij het oversteken.

4.5 Bereikbaarheid en toegankelijkheid

Beter bereikbare stad

Gildenweg

Wat is het dilemma over bereikbaarheid en toegankelijkheid?

De balans tussen fiets, auto en groen op de Nieuwe Hoven

De Nieuwe Hoven is een belangrijke verkeersroute met veel functies in een beperkte/smalle ruimte. Fietsers, voetgangers, auto's, parkeerplaatsen en bomen moeten hier samen de ruimte delen. De weg staat in de top10 van fietsknelpunten en is van groot belang voor scholieren en hulpdiensten. Aanpassingen aan deze weg zijn best ingewikkeld, omdat er bomen staan die het beeld van de straat bepalen (beeldbepalende bomen) en er is niet veel ruimte. Er zijn ook problemen doordat de wortels van de bomen het fietspad beschadigen. Het fietspad is daardoor erg hobbelig.

De mogelijke scenario's voor verbetering van De Nieuwe Hoven op basis van de drie doelen (ambities) uit de omgevingsvisie zijn:

1. De auto krijgt prioriteit ('we geven maximale ruimte aan de auto'), vanuit de ambitie van een gezonde groei van de stad;
2. Behoud van de bomen ('de bestaande bomen zijn het belangrijkst en willen we koste wat kost behouden'), vanuit de ambitie van het vergroenen van de stad;
3. Ruim baan voor de fiets ('een goede fietsverbinding over de Nieuwe Hoven is het allerbelangrijkste'), vanuit de ambitie van het bevorderen van de gezonde inwoner;
4. Het blijft zoals het is, we zetten hier niet in op het verwezenlijken van onze ambities.

Gildenweg als barrière of verbinding

De Gildenweg is een brede en drukke weg en voelt onveilig door en voor het verkeer. De huidige indeling wordt gezien als een probleem, vooral omdat er vaak te hard wordt gereden. Daarnaast liggen er veel woningen in de omgeving, wat het belang van verkeersveiligheid verhoogt. De bestaande situatie staat haaks op de ambities vergroenen en gezonde groei.

De mogelijke scenario's voor verbetering van de Gildenweg op basis van de drie doelen (ambities) uit de omgevingsvisie zijn:

1. Herinrichting met focus op voetgangers en fietsers ('we realiseren een woonkwaliteit en beperken (doorgaand) (auto)verkeer zo veel mogelijk'), vanuit de ambitie van het bevorderen van de gezonde inwoner en de ambitie van het vergroenen van de stad;
2. Herinrichting met focus op doorstroming ('we zorgen ervoor dat de auto sneller en makkelijker kan doorrijden over de Gildenweg'), vanuit de ambitie van een gezonde groei van de stad;
3. Beperkte maatregelen ('we gaan niet actief herinrichten, maar zoeken naar wat maatregelen voor verkeersveiligheid en groen'), vanuit de ambitie van het bevorderen van de gezonde inwoner en de ambitie van het vergroenen van de stad.

Toegang Sportcomplex Molenvliet verbeteren voor fiets en/of auto

Het sportcomplex trekt veel bezoekers, zowel met de auto als op de fiets, en ook veel scholieren. De overgang van de woonwijk naar het sportcomplex kan verbeterd worden. Er is behoefte aan meer aandacht voor de veiligheid van fietsers en een betere toegang naar Molenvliet. Ook is er een snelfietsroute gepland over de Schelluinsekade, die aansluit op de fietsroute Merwedebrug – Scholencampus.

De mogelijke scenario's voor verbetering van de toegang tot Molenvliet op basis van de drie doelen (ambities) uit de omgevingsvisie zijn:

1. Nieuwe autoroute vanaf Banneweg ('er komt een andere autoroute vanaf de Banneweg naar Molenvliet, de Bataafsekade kan worden gebruikt voor fietsers'), vanuit de ambitie van het bevorderen van de gezonde inwoner en vanuit de ambitie van een gezonde groei van de stad;
2. Bataafsekade als fietsstraat en auto te gast ('de Bataafsekade wordt heringericht waarbij de fietser meer ruimte krijgt') vanuit de ambitie van het bevorderen van de gezonde inwoner en vanuit de ambitie van een gezonde groei van de stad;
3. Fietsers via de Kleine Schelluinsekade, auto's via Bataafsekade ('auto's worden gescheiden van fietsers, door voor fietsers een nieuwe route aan te leggen'), vanuit de ambitie van het bevorderen van de gezonde inwoner en vanuit de ambitie van een gezonde groei van de stad.

Verbeteren verbinding tussen woonwijken en scholencampus

De fietsinfrastructuur (goede fietspaden) is niet overal van goede kwaliteit. Dit maakt het moeilijker om de scholencampus verder te ontwikkelen, omdat scholieren voornamelijk gebruik maken van de fiets als vervoermiddel.

Direct ten noorden van de A15 ligt de scholencampus. Veel scholieren fietsen door Woonwijken West om er te komen. Daarom is het van grote waarde dat de fietsvoorzieningen van goede kwaliteit zijn. Dit is ook een belangrijk aandachtspunt voor een mogelijke groei van de scholencampus in de toekomst.

De mogelijke scenario's voor verbetering van de fietsinfrastructuur op basis van de drie doelen (ambities) zijn:

1. Nieuwe vrijliggende fietspaden ('we leggen nieuwe losse/aparte fietspaden aan'), vanuit de ambitie van een gezonde groei van de stad en vanuit de ambitie van het bevorderen van de gezonde inwoner;
2. Bestaande fietsroutes verbeteren ('bestaande fietspaden worden verbeter en veiliger'), vanuit de ambitie van een gezonde groei van de stad en vanuit de ambitie van het bevorderen van de gezonde inwoner;
3. Verbeteren openbaar vervoer ('de scholencampus (en de rest van de wijk) maken we beter bereikbaar met het openbaar vervoer'), vanuit de ambitie van een gezonde groei van de stad.

4.5.2 De Gildenwijk

De wijk is groot, met een groot 30 km/u gebied. Het verkeer kan maar op een paar plekken de wijk in en uit. Die wegen zijn daardoor drukker dan een standaard woonstraat. Ook zijn de wegen hierdoor belangrijk voor openbaar vervoer en hulpdiensten.

Daarnaast is sportcomplex Molenvliet alleen via de woonstraten van de Gildenwijk bereikbaar, wat voor nog meer verkeer in de wijk zorgt. Verder zijn er winkels in de wijk, waardoor er vrachtwagens door de wijk rijden.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?
Het inrichten van de Gildenweg op een manier dat fietsen en wandelen gestimuleerd wordt. We gaan ook groen toevoegen. Het wordt een échte 30 km/u weg.
Het verbeteren van de fietsroutes en het maken van zoveel mogelijk vrijliggende fietspaden.
Het behouden van een goede busverbinding over de Banneweg.
Het verbeteren van wandelpaden en fietspaden.
We zorgen voor goede en korte fiets- en wandelpaden naar de Schelluinsestraat.
We verbeteren de fietsroute naar Beatrixziekenhuis.
We onderzoeken wat er mogelijk is om de overlast van geparkeerde auto's rond het Piazza Center en het Beatrixziekenhuis op te lossen.
Gemeente, ontwikkelaars, Poort6 en maatschappelijke partners nemen maatregelen om inwoners minder afhankelijk te maken van de auto.
We zetten in op meer openbaar vervoer op maat/afroep.
Het in de toekomst mogelijk maken van een HUB rond het kruispunt van de A27 en de MerwedeLingeLijn (--> daarom moet bij iedere ontwikkeling in het gebied, gecheckt worden bij de provincie hoe het staat met de plannen).

Waarom?	Waar?
Door de Gildenweg anders in te richten en groen toe te voegen, wordt het wandelen en fietsen aantrekkelijk en veilig én wordt de weg meer onderdeel van de wijk.	
Er gaan steeds meer scholieren richting de scholencampus. Door het verbeteren van de fietsroutes kunnen zij daar veilig naartoe blijven fietsen.	Als een nieuwe brug over het Kanaal van Stenenhoek wordt gebouwd, dan ook de fietsroute van de Merwedebrug naar de scholencampus realiseren.
Het Beatrixziekenhuis ligt aan de Banneweg en het is een belangrijke weg die middenin de Woonwijken West lig. Er zijn vanuit de wijk goede wandelpaden naar de bushalte.	
Fietsers rijden altijd tussen de auto's of direct ernaast. Het is beter als er fietspaden komen die naast de weg liggen. Ook is het belangrijk dat een fietser door kan rijden. Voetgangers moeten goed en veilig op de stoep kunnen lopen.	
Nu moet je te ver omrijden naar plaatsen die soms binnen het zicht liggen.	
De route naar het Beatrixziekenhuis voelt niet als een veilige fietsroute.	
Personeel en bezoekers van het Piazza Center en het Beatrixziekenhuis parkeren vaak hun auto in de woonwijken.	Rond het Beatrixziekenhuis Rond Piazza Center.
We willen transformeren van autostad naar fietsstad. Het wegennet wordt hierdoor minder zwaar belast. Dit verbetert de bereikbaarheid van de stad en zorgt voor vitalere inwoners.	
Het OV moet voor iedereen aantrekkelijk, bruikbaar, bereikbaar en vooral ook betaalbaar zijn.	
Op de lange termijn heeft de provincie daar een OV overstappunt voor ogen.	Rond het kruispunt van de A27 (bus) en de MerwedeLingeLijn.

4.5.3 De Haarwijk

Deze wijk kenmerkt zich door twee noord-zuidverbindingen, de Mollenburgseweg en de Haarsekaden. Al het verkeer moet over die twee wegen de wijk in en uit rijden en dit geeft overlast voor de mensen die aan deze wegen wonen. Over de Nieuwe Hoven rijdt veel verkeer van oost naar west.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?
Het verbeteren van de Nieuwe Hoven. Fietsen en groen vinden we daarbij het belangrijkste.
Het verbeteren van de fietsroutes en het maken van zoveel mogelijk vrijliggende fietspaden.
Het zoeken naar andere parkeervoorzieningen voor de Nieuwe Hoven.
Het verbeteren van wandelpaden en fietspaden.
We zorgen ervoor dat vrachtverkeer dat niet in de wijk hoeft te zijn, niet meer door de woonwijken gaat rijden om naar een ander deel van de stad te gaan. (m.u.v. bestemmingsverkeer)
Bij herontwikkeling richten we (gemeente, Poort6 en ontwikkelaars) de openbare ruimte beter in.
Gemeente, ontwikkelaars, Poort6 en maatschappelijke partners nemen maatregelen om inwoners minder afhankelijk te maken van de auto.
We zetten in op meer openbaar vervoer op maat/afroep.

Waarom?	Waar?
Het is een belangrijke weg voor fietsers en de bomen die er staan bepalen het beeld van deze straat.	
Er gaan steeds meer scholieren richting de scholencampus. Door het verbeteren van de fietsroutes kunnen zij daar veilig naartoe blijven fietsen.	
Het is een belangrijke weg voor fietsers en de bomen die er staan bepalen het beeld van deze straat. Met het zoeken van andere parkeervoorzieningen komt er meer ruimte in de straat.	Zijstraten Nieuwe Hoven.
Fietsers rijden altijd tussen de auto's of direct ernaast. Het is beter als er fietspaden komen die naast de weg liggen. Ook is het belangrijk dat een fietser door kan rijden. Voetgangers moeten goed en veilig op de stoep kunnen lopen.	Richting de scholencampus.
In de wijken zijn vooral 30 km/u wegen die zijn bedoeld voor de inwoners of bezoekers in de wijk.	De hele wijk en met name de Mollenburgseweg, Haarsekaden.
De straten zijn krap. Weg, parkeerplaatsen, voetpad, fietspad en groen zijn gerealiseerd binnen een kleine ruimte. Voetpaden zijn smal, soms staat er een boom of lantaarnpaal in het midden. We moeten keuzes maken. Ook hebben de hulpdiensten moeite om op locatie te komen.	
We willen transformeren van autostad naar fietsstad. Het wegennet wordt hierdoor minder zwaar belast. Dit verbetert de bereikbaarheid van de stad en zorgt voor vitalere inwoners.	
Het OV moet voor iedereen aantrekkelijk/bruikbaar/ bereikbaar en vooral ook betaalbaar zijn.	

4.5.4 Stalkaarsen

Stalkaarsen is een rustige woonwijk met goede straten. Scholen zorgen voor extra verkeer op sommige momenten. Er rijdt wel wat sluipverkeer door de wijk vanuit de Haarwijk naar de Banneweg. Er fietsen ook veel scholieren door de wijk.

Wat?
Het verbeteren van de fietsroutes en het maken van zoveel mogelijk vrijliggende fietspaden.
Het verbeteren van wandelpaden en fietspaden.
We onderzoeken wat er mogelijk is om de overlast van geparkeerde auto's rond het Piazza Center en het Beatrixziekenhuis op te lossen.
We zorgen ervoor dat vrachtverkeer dat niet in de wijk hoeft te zijn, niet meer door de woonwijken gaat rijden om naar een ander deel van de stad te gaan.
We gaan de Mollenburgseweg inrichten als een 30 km/u weg.
Gemeente, ontwikkelaars, Poort6 en maatschappelijke partners nemen maatregelen om inwoners minder afhankelijk te maken van de auto.
We zetten in op meer openbaar vervoer op maat/afroep.

4.5.5 Molenvliet

Molenvliet heeft maar één smalle toegangsweg vanuit de Gildenwijk over de Bataafsekade. Vanuit de richting van Schelluinen kunnen fietsers gebruik maken van de Schelluinsekaden. Het meeste verkeer komt echter over de Bataafsekade, waardoor dit gebied slecht bereikbaar is en ook nog eens onveilig voor fietsverkeer.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?
Het verbeteren van de fietsroutes en het maken van zoveel mogelijk vrijliggende fietspaden.
Het maken van een nieuwe toegangsweg vanaf de Banneweg richting Molenvliet. Maar hiervoor is geld en medewerking van de Provincie noodzakelijk.
Gemeente, ontwikkelaars, Poort6 en maatschappelijke partners nemen maatregelen om inwoners minder afhankelijk te maken van de auto.
We zetten in op meer openbaar vervoer op maat/afroep.
Het in de toekomst mogelijk maken van een HUB rond het kruispunt van de A27 en de MerwedeLingeLijn (--> daarom moet bij iedere ontwikkeling in het gebied, gecheckt worden bij de provincie hoe het staat met de plannen).

Waarom?	Waar?
Er gaan steeds meer scholieren richting de scholencampus. Door het verbeteren van de fietsroutes kunnen zij daar veilig naartoe blijven fietsen.	
Fietsers rijden altijd tussen de auto's of direct ernaast. Het is beter als er fietspaden komen die naast de weg liggen. Ook is het belangrijk dat een fietser door kan rijden. Voetgangers moeten goed en veilig op de stoep kunnen lopen.	
Personeel en bezoekers van het Piazza Center en het Beatrixziekenhuis parkeren vaak hun auto in de woonwijken.	Rond het ziekenhuis en de Colvenier.
In de wijken zijn vooral 30 km/u wegen die zijn bedoeld voor de inwoners of bezoekers in de wijk.	De hele wijk, maar met name de Mollenburgseweg.
De weg is niet ingericht als een 30 km/u weg. Daardoor rijden auto's en ander verkeer vaak harder. Dit geeft hinder bij de omwonenden.	
We willen transformeren van autostad naar fietsstad. Het wegennet wordt hierdoor minder zwaar belast. Dit verbetert de bereikbaarheid van de stad en zorgt voor vitalere inwoners.	
Het OV moet voor iedereen aantrekkelijk/bruikbaar/ bereikbaar en vooral ook betaalbaar zijn.	

Waarom?	Waar?
Er gaan steeds meer scholieren richting de scholencampus. Door het verbeteren van de fietsroutes kunnen zij daar veilig naartoe blijven fietsen.	
We halen het autoverkeer en het fietsverkeer uit elkaar. Hierdoor wordt het veiliger voor de fietser op de Bataafsekade en komen er ook meer bezoekers op de fiets.	
We willen transformeren van autostad naar fietsstad. Het wegennet wordt hierdoor minder zwaar belast. Dit verbetert de bereikbaarheid van de stad en zorgt voor vitalere inwoners.	
Het OV moet voor iedereen aantrekkelijk/bruikbaar/bereikbaar en vooral ook betaalbaar zijn.	
Op de lange termijn heeft de provincie daar een OV overstappunt voor ogen.	Rond het kruispunt van de A27 (bus) en de MerwedeLingeLijn.

4.5.6 Conclusie op de opgave bereikbaarheid en toegankelijkheid

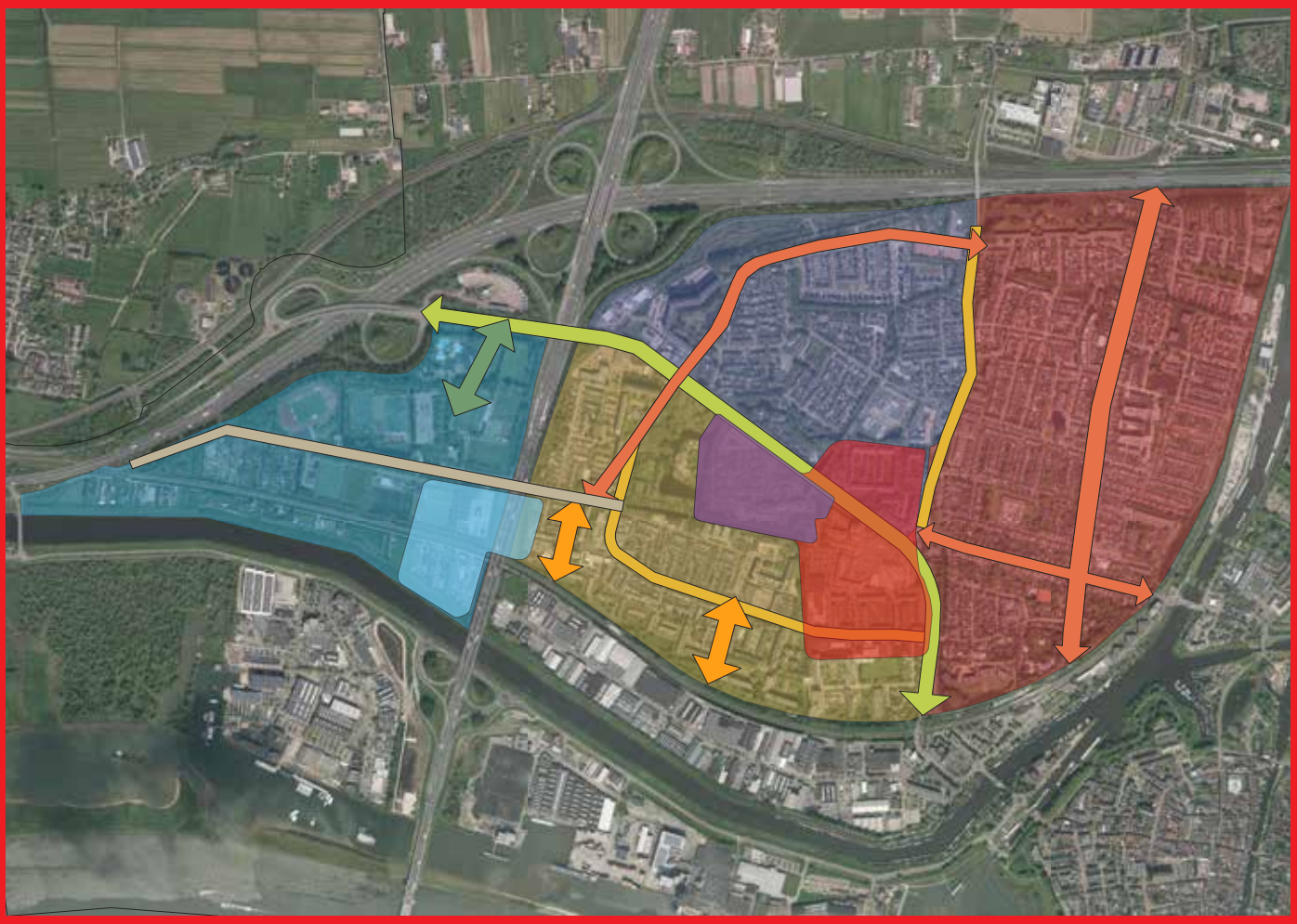
Conclusie op de dilemma's over bereikbaarheid en toegankelijkheid:

1. Op de Nieuwe Hoven geven we prioriteit aan de fiets en het groen. Fietsers krijgen meer ruimte, maar dit mag niet zorgen voor meer verkeersproblemen met auto's. Er wordt gezocht naar andere oplossingen voor parkeren. De bomenlaan blijft zoveel mogelijk zoals die is. Als nodig worden (de soort) bomen aangepast of vervangen.
2. Op de Gildenweg gaan we fietsen en wandelen stimuleren. De Gildenweg wordt zo ingericht dat fietsen en wandelen makkelijker en leuker wordt. Auto's moeten zich aan de maximumsnelheid van 30 km/u houden. Kansen om de straat groener en veiliger te maken worden zoveel mogelijk gebruikt.
3. Molenvliet wordt beter bereikbaar voor auto's. Er komt een nieuwe weg vanaf de Banneweg, zodat auto's Molenvliet beter kunnen bereiken zonder door de woonwijk te rijden. De Bataafsekade wordt een fietsstraat om het voor de fietser veiliger en aantrekkelijker te maken. Voor deze plannen is er samenwerking nodig met de provincie en extra geld.
4. We gaan voor veilige fietsroute en gebruiken de kansen uit twee scenario's. Fietsroutes die er al zijn worden verbeterd. We zoeken naar kansen voor nieuwe vrijliggende fietspaden. Zo zorgen we ervoor dat de steeds groter wordende groep scholieren die naar de scholencampus fietsen, daar veilig en makkelijk kunnen komen.

Eindconclusie

Verkeer en mobiliteit zijn belangrijk in Woonwijken West en moeten goed worden aangepakt. De stad groeit, zowel in inwoners als banen, waardoor de druk op de wegen groter wordt. Er is meer ruimte nodig voor verkeer en genoeg parkeerplaatsen. Het overstappen naar andere manieren van vervoer kan helpen om de druk te verminderen. De fiets is een belangrijk alternatief voor de auto en het is belangrijk om hier meer ruimte voor te maken. Voor veel van de wegen is nu al weinig ruimte. De benodigde, extra, ruimte voor fietsers en voetgangers is lastig te realiseren binnen de bestaande wegopbouw, omdat die vaak al relatief krap is. Toch blijft het lastig om in onze stad uiteindelijk minder verkeer te krijgen, want we hebben ook de ambitie om verder te groeien. Dit zorgt weer voor extra druk op de openbare ruimte.

Een HUB is duur en lastig in te passen, maar toch erg belangrijk voor Gorinchem. De wens voor een HUB is een wens voor de langere termijn.

4.6.1 De opgave

Wat vindt Gorinchem over gezondheid?

Inwoners willen elkaar graag op straat kunnen ontmoeten en fijn door de wijk kunnen wandelen. Het groen in de wijk moet beter verbonden worden, en trottoirs en wandelpaden moeten voor iedereen goed toegankelijk zijn.

Er is behoefte aan meer contact en betrokkenheid tussen inwoners. Ook missen inwoners voorzieningen zoals een huisarts of een gezondheidscentrum in de Gildenwijk. Daarnaast is er te weinig aandacht voor plekken om fietsen te parkeren.

Het wonen langs de snelwegen wordt meestal niet als een probleem gezien.

Wat zegt de omgevingsvisie over gezondheid ?

Gorinchem wil een stad zijn waar iedereen gezond, sociaal en fijn kan leven. Inwoners worden geholpen om gezondere keuzes te maken met voldoende voorzieningen en plekken die voor iedereen toegankelijk zijn.

We moeten zuiniger zijn op het groen in de wijk. Problemen zoals vervuiling en geluidsoverlast hebben een slechte invloed op de gezondheid van mensen, dieren en de natuur. De omgeving moet mensen uitnodigen om te bewegen.

Nu beweegt 60% van de inwoners te weinig volgens de landelijke norm. Overgewicht komt vaak voor. Een beweegvriendelijke omgeving kan helpen om overgewicht tegen te gaan of te verminderen. Denk hierbij aan veilige wandel- en fietspaden, genoeg openbare sport- en beweegplekken, en groen dat goed wordt onderhouden. Dit zorgt voor een gezondere stad.

Wat zegt de integrale samenlevingsvisie over gezondheid ?

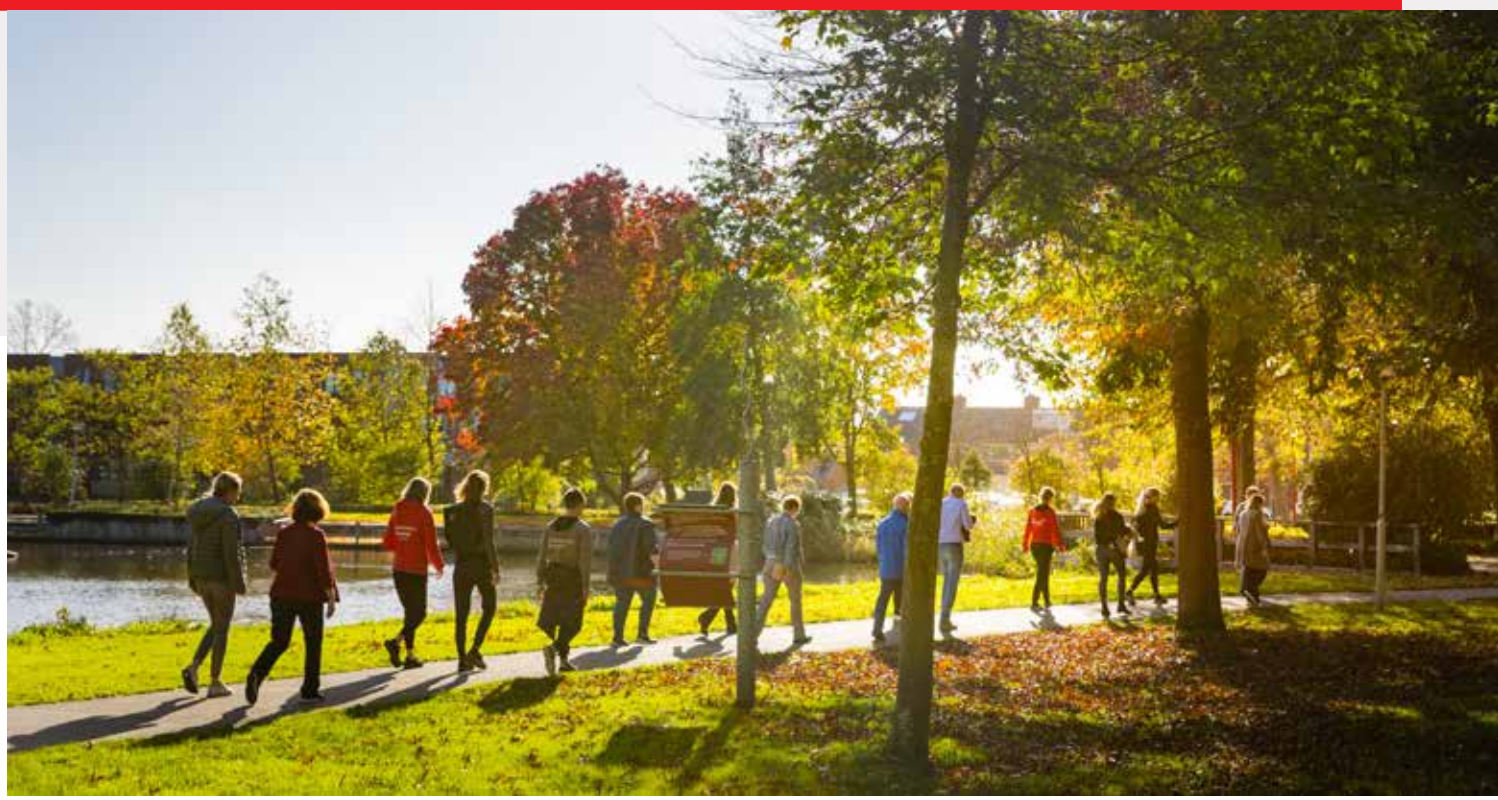
Naast de omgevingsvisie is ook de Integrale Samenlevingsvisie vastgesteld. Hierin staat dat we vinden dat iedereen in Gorinchem ertoe doet en dat we een stad willen zijn waar inwoners naar elkaar omkijken. Samen maken we het verschil. De gemeente en haar partners werken samen met inwoners aan een gezonde leefstijl, een betrokken stad en een samenleving waarin iedereen kan meedoen en de juiste ondersteuning en zorg krijgt. De visie richt zich op vier opgaven: 1. een gezonde leefstijl, 2. betrokken inwoners, 3. toegankelijkheid en 4. passende ondersteuning en zorg.

4.6 Gezondheid

Een gezonde levensstijl voorop

Inspiratie opgave gezondheid

Wat is het dilemma over gezondheid?

Toekomstige invulling Piratenland op Molenvliet

De locatie van Piratenland wordt op dit moment gebruikt voor de opvang van vluchtelingen. Zodra deze functie niet meer nodig is, zijn er verschillende mogelijkheden om deze plek een nieuwe bestemming te geven. De locatie kan gebruikt worden voor de toekomstige HUB. Of de oorspronkelijke sportfunctie kan worden hersteld. Dit kan ook gecombineerd worden met een uitbreiding van sportpark Molenvliet, wat extra ruimte biedt voor sportactiviteiten.

De mogelijke scenario's voor verbetering van de locatie Piratenland op basis van de drie doelen (ambities) uit de omgevingsvisie zijn:

1. Piratenland als kantorenlocatie ('in combinatie met een HUB creëren een nieuwe kantorenlocatie'), vanuit de ambitie van een gezonde groei van de stad;
2. We blijven sporten op Piratenland ('we brengen sportvoorzieningen terug en breiden die hier uit'), vanuit de ambitie van het bevorderen van de gezonde inwoner en de ambitie van een gezonde groei van de stad;
3. Transferium en energiehub ('in aansluiting op een HUB (bus en trein) creëren we een energiehub en transferium'), vanuit de ambitie van een gezonde groei van de stad.

Gezonde wijken in de oksel van de snelweg

Toen de woningen in de Gildenwijk werden gebouwd, was het nog niet zo druk op de snelwegen als nu. De toename van het verkeer heeft invloed op de woonkwaliteit. Het zorgt voor een slechtere luchtkwaliteit en meer geluidsoverlast, wat een negatieve invloed heeft op het dagelijks leven van inwoners. De omgevingsvisie stelt hoge ambities voor verbetering. Dit vraagt om duidelijke keuzes om het woonplezier te vergroten. Het aanpakken van deze uitdagingen kan bijdragen aan een gezondere en prettigere leefomgeving.

De mogelijke scenario's voor verbetering van het wonen langs de snelwegen, op basis van de drie doelen (ambities) uit de omgevingsvisie:

1. Stevige maatregelen voor gezondheid (gezonde maatregelen) ('we zetten zwaar in op het trekken van maatregelen en onderzoeken welke maatregelen het meest doeltreffend zijn voor het afvangen van fijnstof en weren van geluid'), vanuit de ambitie van het bevorderen van de gezonde inwoner en de ambitie van een gezonde groei van de stad;
2. Verminderen woningen langs de snelweg ('het aantal mensen dat daarmee in deze zone woont neemt daarmee af'), vanuit de ambitie van het bevorderen van de gezonde inwoner;
3. Bestaande situatie accepteren en zorgen voor meer groen ('we voldoen aan de wettelijke vereisten, we zetten daarom in op andere kwaliteiten zoals een 'groene long''), vanuit de ambitie van het vergroenen van de stad.

4.6.2 De Gildenwijk

De Gildenwijk heeft veel inwoners met zorg vanuit de WMO (Wet maatschappelijke ondersteuning), ook vanwege het hoge aantal ouderen. Ouderen hebben zorg nodig in een instelling (intramuraal) of thuis (extramuraal). Er zijn voorzieningen nodig die daarbij passen. Ook is het een kwetsbare wijk met o.a. veel overgewicht en zijn er veel sociale huurwoningen. Dit laat zien dat er weinig wordt gesport en minder gezond gegeten.

Het grote aantal ouderen, de zorg (Wmo) en de kwetsbaarheid, vergroten de kans op eenzaamheid. Daarnaast wonen er veel mensen met dementie in de wijk. Maar de wijk heeft op de lange termijn ook een kans op meer jonge aanwas (in de Gildenwijk wonen veel jongeren die een hogere kans hebben om in de criminaliteit te komen).

Er zijn veel zorgvoorzieningen in de Gildenwijk, zoals GGZ en ouderenzorg. Hierdoor voldoet de wijk aan de zorgbehoefte van de inwoners.

De Gildenwijk is een levendige wijk waar iedereen fijn kan wonen. De woonomgeving is betaalbaar en door de betrokkenheid en begrip van inwoners onderling, is het prettig wonen. Er wonen mensen met verschillende achtergronden en leeftijden. Om dit verder te versterken, kunnen er meer soorten woningen worden gebouwd, met extra aandacht voor kwaliteit en duurzaamheid. Ook wordt er ingezet op meer zelf- en samenredzaamheid en sociale samenhang om de wijk aantrekkelijk te houden voor iedereen.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Het toevoegen van plekken in de wijk waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten.

We willen dat er voldoende gezondheidscentra (artsen, fysiotherapeuten) en maatschappelijke functies in deze wijk aanwezig zijn.

We zetten er op in dat alle scholen 'Thuis-nabij-scholen/ onderwijs' en 'inclusieve scholen' worden.

We maken alle speeltuinen natuurvriendelijk en groener.

We accepteren dat er dicht bij de snelweg wordt gewoond. We onderzoeken welke maatregelen (om de gezondheid te verbeteren) we kunnen nemen bij bestaande bouw én nieuwe ontwikkelingen.

De financiële gezondheid van de inwoners (3).

Een zinvolle daginvulling voor alle inwoners (3).

Een leven lang leren (3).

Het eten van gezonde voeding en het hebben van een gezond gewicht (1).

Het verminderen van middelengebruik (1).

Het begeleiden van jonge aanwas (1).

Het zijn van een tolerante stad (2).

Het omzien naar elkaar (2).

Waarom?	Waar?
Deze wijk heeft grote uitdagingen en een sterke behoefte aan een ontmoetingsplek. Zo'n plek helpt bewoners om elkaar te ontmoeten, samen activiteiten te organiseren en zorgt voor meer verbinding in de wijk. Het is belangrijk dat er voldoende voorzieningen zijn, zodat iedereen toegang heeft tot wat nodig is. Waar mogelijk kunnen voorzieningen worden samengevoegd. Dit maakt het efficiënter en zorgt voor een beter gebruik van de beschikbare ruimte.	Samen onderweg Van Goudoeverstraat, de Brede School Gildenplein en het Natuurcentrum in het Gijsbert van Andelpark.
In deze wijk is er vraag naar een huisarts en/of een gezondheidscentrum. Het is belangrijk voor de inwoners om alles wat ze nodig hebben dichtbij huis te kunnen vinden. Gezondheidscentra en plekken voor maatschappelijke ondersteuning zijn belangrijk in deze wijk.	Ontwikkelingen.
Schoolgebouwen kunnen beter worden benut door ze multifunctioneel/efficiënter in te zetten. Ze moeten toegankelijk zijn voor iedereen, zodat ze meer kunnen betekenen voor de wijk. De gebouwen zouden een belangrijke basis in de wijk moeten vormen. Ze kunnen dienen als plekken voor onderwijs, maar ook voor sociale, culturele of sportieve activiteiten. Het is belangrijk dat deze gebouwen energieneutraal zijn en dat er voorzieningen dichtbij huis zijn voor bewoners. Dit draagt bij aan een duurzame en toegankelijke leefomgeving.	
Speeltuinen worden zo uitdagender om in te spelen en ze zijn ook beter voor planten en dieren.	
We voldoen aan de wettelijke normen. Om aan de WHO normen te voldoen, zijn er grote maatregelen nodig. In Gorinchem is de bouwgrond schaars en hebben we de ambitie (gezond) te groeien, we moeten onze gronden goed benutten.	
In deze wijk wonen veel mensen in een sociale huurwoning. Vaak staat dit gelijk aan een laag opleidingsniveau en een laag inkomen. Ook leven veel mensen in armoede en hebben veel mensen schulden.	
Relatief veel mensen hebben geen zinvolle daginvulling. Een goede daginvulling bevordert de mentale gezondheid en vermindert eenzaamheid. Het is belangrijk dat inwoners zich nuttig kunnen vermaken op de juiste plek. Dit zorgt voor "gelukkigere" burgers en een betere arbeidsmarkt.	
In de Gildenwijk is de kansenongelijkheid hoog. Er zijn veel inwoners die minder kansen krijgen in het leven. Ook zijn er veel inwoners met lage basisvaardigheden, dit willen we beter maken.	
Omdat er veel overgewicht is in de wijk en de inwoners in deze wijk weinig sporten (onder de landelijke richtlijn). Dat is niet goed voor de gezondheid.	Beweegrondjes aan elkaar verbinden.
Er wordt in deze wijk veel gerookt en er wordt veel alcohol gedronken. Ook zijn er signalen van drugsgebruik. Dat is niet goed voor de gezondheid.	
In deze wijk is de kans voor jongeren om in de criminaliteit te komen het hoogste. Daarom is het belangrijk dat jongeren goed begeleid worden, zodat dit voorkomen kan worden.	
In deze wijk wonen veel verschillende mensen. Er zijn veel vooroordelen (stigma's) en verschillende doelgroepen staat tegenover elkaar (polarisatie). Dit willen we veranderen.	
Er is veel vereenzaming. Inwoners willen weinig hulp aan hun buren geven en doen weinig vrijwilligerswerk. Dit is echter wel nodig om de zorg beschikbaar en betaalbaar te houden.	

4.6.3 De Haarwijk

De Haarwijk is een drukke en multiculturele stadswijk met een eigen, trots karakter. In de levendige wijk wonen mensen van verschillende leeftijden, achtergronden en economische situaties. Binnen de kleine buurtjes in de wijk zijn buren vaak betrokken bij elkaar, maar tussen de buurtjes is die betrokkenheid veel minder. De verschillen tussen de buurten zijn opvallend groot. Deze wijk is een kwetsbare wijk. Er is o.a. veel overgewicht en zijn er veel sociale huurwoningen. Dit laat zien dat er minder wordt gesport en minder gezond wordt gegeten.

De Haarwijk heeft veel verschillende soorten woningen in buurten met een eigen stijl. We gaan ons richten op meer betrokkenheid binnen de buurt, waarbij het unieke karakter van de wijk behouden blijft. Dit geldt ook voor het multiculturele winkelgebied.

Er is een wens om houtstook installaties te verbieden. Dit is een goed idee, maar het is de vraag of dit juridisch en later ook bestuurlijk mogelijk is.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

We zetten er op in dat alle scholen 'Thuis-nabij-scholen/ onderwijs' en 'inclusieve scholen' worden.

We maken alle speeltuinen natuurvriendelijk en groener.

We accepteren dat er dicht bij de snelweg wordt gewoond. We onderzoeken welke maatregelen (om de gezondheid te verbeteren) we kunnen nemen bij bestaande bouw én nieuwe ontwikkelingen.

Een zinvolle daginvulling voor alle inwoners (3).

Een leven lang leren (3).

Het eten van gezonde voeding en het hebben van een gezond gewicht (1).

Het verminderen van middelengebruik (1).

Het zijn van een tolerante stad (2).

Het omzien naar elkaar (2).

Waarom?	Waar?
Schoolgebouwen kunnen beter worden benut door ze, multifunctioneel/efficiënter in te zetten. Ze moeten toegankelijk zijn voor iedereen, zodat ze meer kunnen betekenen voor de wijk. De gebouwen zouden een belangrijke basis in de wijk moeten vormen. Ze kunnen dienen als plekken voor onderwijs, maar ook voor sociale, culturele of sportieve activiteiten. Het is belangrijk dat deze gebouwen energieneutraal zijn en dat er voorzieningen dichtbij huis zijn voor bewoners. Dit draagt bij aan een duurzame en toegankelijke leefomgeving.	Samen onderweg Van Goudoeverstraat en de Brede School Gildenplein.
Speeltuinen worden zo uitdagender om in te spelen en ze zijn ook beter voor planten en dieren.	
We voldoen aan de wettelijke normen. Om aan de WHO normen te voldoen, zijn er grote maatregelen nodig. In Gorinchem is de bouwgrond schaars en hebben we de ambitie (gezond) te groeien, we moeten onze gronden goed benutten.	
Relatief veel mensen hebben geen zinvolle daginvulling. Een goede daginvulling bevordert de mentale gezondheid en vermindert eenzaamheid. Het is belangrijk dat inwoners zich nuttig kunnen vermaken op de juiste plek. Dit zorgt voor "gelukkigere" burgers en een betere arbeidsmarkt.	
In de Haarwijk is de kansenongelijkheid hoog. Er zijn veel inwoners die minder kansen krijgen in het leven. Ook zijn er veel inwoners met lage basisvaardigheden, dit willen we beter maken.	
Omdat er veel overgewicht is in de wijk en de inwoners in deze wijk weinig sporten (onder de landelijke richtlijn). Dat is niet goed voor de gezondheid.	Beweegrondjes aan elkaar verbinden.
Er wordt in deze wijk veel gerookt en er wordt veel alcohol gedronken. Ook zijn er signalen van drugsgebruik. Dat is niet goed voor de gezondheid.	
In deze wijk wonen veel verschillende mensen. Er zijn veel vooroordelen (stigma's) en verschillende doelgroepen staat tegenover elkaar (polarisatie). Dit willen we anders.	
Er is veel vereenzaming. Inwoners willen weinig hulp aan hun buren geven en doen weinig vrijwilligerswerk. Dit is echter wel nodig om de zorg beschikbaar en betaalbaar te houden.	

4.6.4 Stalkaarsen

De wijk Stalkaarsen is nog best nieuw. Het is er rustig, ondanks dat het in een stedelijke omgeving ligt. De wijk is goed bereikbaar en heeft veel verschillende soorten woningen, geschikt voor jong en oud. De voorzieningen die bewoners willen, zijn redelijk dichtbij. Het doel is om de kwaliteit van het openbaar gebied en de woningen te verbeteren. Ook willen we dat de wijk meer een eigen karakter en identiteit krijgt.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Het is belangrijk voor de wijk om een plek te behouden waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten.

We zetten er op in dat alle scholen 'Thuis-nabij-scholen/ onderwijs' en 'inclusieve scholen' worden.

We maken alle speeltuinen natuurvriendelijk en groener.

We accepteren dat er dicht bij de snelweg wordt gewoond. We onderzoeken welke maatregelen (om de gezondheid te verbeteren) we kunnen nemen bij bestaande bouw én nieuwe ontwikkelingen.

Een leven lang leren (3).

Het eten van gezonde voeding en het hebben van een gezond gewicht (1).

Het stimuleren om meer te bewegen (1).

Het verminderen van middelengebruik (1).

Het omzien naar elkaar (2).

Waarom?	Waar?
Zo'n plek helpt inwoners om elkaar te ontmoeten en samen activiteiten te organiseren. Het zorgt ook voor meer verbinding in de wijk. Het is belangrijk dat er voldoende voorzieningen zijn, zodat iedereen toegang heeft tot wat nodig is. Waar mogelijk kunnen voorzieningen worden samengevoegd. Dit maakt het efficiënter en zorgt voor een beter gebruik van de beschikbare ruimte.	Buurtkamer stalkaarsen en het beter benutten Brede School Schuttersplein.
Schoolgebouwen kunnen beter worden benut door ze multifunctioneel/efficiënter in te zetten. Ze moeten toegankelijk zijn voor iedereen, zodat ze meer kunnen betekenen voor de wijk. De gebouwen zouden een belangrijke basis in de wijk moeten vormen. Ze kunnen dienen als plekken voor onderwijs, maar ook voor sociale, culturele of sportieve activiteiten. Het is belangrijk dat deze gebouwen energieneutraal zijn en dat er voorzieningen dichtbij huis zijn voor bewoners. Dit draagt bij aan een duurzame en toegankelijke leefomgeving.	
Speeltuinen worden zo uitdagender om in te spelen en ze zijn ook beter voor planten en dieren.	
We voldoen aan de wettelijke normen. Om aan de WHO normen te voldoen, zijn er grote maatregelen nodig. In Gorinchem is de bouwgrond schaars en hebben we de ambitie (gezond) te groeien, we moeten onze gronden goed benutten.	
In Stalkaarsen is de kansenongelijkheid hoog. Er zijn veel inwoners die minder kansen krijgen in het leven. Ook zijn er veel inwoners met lage basisvaardigheden, dit willen we beter maken.	
Omdat er veel overgewicht is in de wijk en de inwoners in deze wijk weinig sporten (onder de landelijke richtlijn). Dat is niet goed voor de gezondheid.	Beweegrondjes aan elkaar verbinden.
In deze wijk voldoen de inwoners niet aan de landelijke beweegrichtlijnen en ook sporten onze inwoners weinig in clubverband.	Beweegrondjes toevoegen in de wijk.
Er wordt in deze wijk veel gerookt en er wordt veel alcohol gedronken. Ook zijn er signalen van drugsgebruik. Dat is niet goed voor de gezondheid.	
Er is veel vereenzaming. Inwoners willen weinig hulp aan hun buren geven en doen weinig vrijwilligerswerk. Dit is echter wel nodig om de zorg beschikbaar en betaalbaar te houden.	

4.6.5 Molenvliet

Molenvliet is een gebied dat gericht is op sport. Er zijn verschillende sportclubs en faciliteiten zoals voetbal, hockey, korfbal, atletiek, padel en een zwembad. Door de groei van de stad en meer vraag naar sporten, komt de capaciteit van deze voorzieningen onder druk te staan.

We willen Molenvliet veranderen in een groene sportomgeving, met natuurlijke sportvelden waar dat kan. Om genoeg plekken te kunnen bieden voor sport, is meer ruimte nodig.

In Gorinchem beweegt maar een klein deel van de inwoners genoeg (volgens de landelijke norm). Overgewicht komt steeds vaker voor. Meer sportvoorzieningen op Molenvliet kunnen helpen om mensen gezonder te maken en zorgen voor meer sociale verbinding in de wijk. Er wordt veel gesport en het is een plek waar veel mensen wandelen en fietsen. Ook is de volkstuinvereniging er actief.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Een sportplek, met een nieuwe groene aantrekkelijke invulling, op Piratenland.

We onderzoeken of er meer samenwerking mogelijk is tussen verenigingen en omni verenigingen.

We maken alle speeltuinen natuurvriendelijk en groener.

Waarom?	Waar?
We zien Molenvliet als een gebied dat gericht is op sport.	
Er is weinig ruimte meer binnen de gemeente. Daarom willen we ruimte zo goed mogelijk benutten.	
Speeltuinen worden zo uitdagender om in te spelen en ze zijn ook beter voor planten en dieren.	

4.6.6 Conclusie op de dilemma's over gezondheid

Conclusie op de dilemma's:

1. De oude locatie van Piratenland blijft in de toekomst een sportplek met een nieuwe groene, aantrekkelijke invulling. Wel blijft de luchtkwaliteit iets om goed in de gaten te houden. In de toekomst wil de provincie rond deze locatie een HUB maken. Dit kan invloed hebben op deze keuze.
2. We moeten een woonomgeving dicht bij de snelweg accepteren. De gemeente kan dit probleem niet alleen oplossen. Op de lange termijn zijn wel sterke maatregelen nodig. Voor de gezondheid van de inwoners, maar ook om nieuwe woningen of meer woningen te kunnen bouwen in de wijken. Daarom onderzoeken we welke maatregelen we kunnen nemen én accepteren we de situatie zoals die nu is.

Eindconclusie

In de Woonwijken West gebeurt veel als het gaat om een gezonde leefstijl. Niet alle inwoners doen hier al aan mee, maar hiervoor is de Integrale Samenlevingsvisie gemaakt. Deze is nu in uitvoering.

We maken alle speeltuinen natuurvriendelijker en groener. Beter voor mens, plant en dier. Ook gaan we ervoor zorgen dat in de wijken genoeg plekken zijn waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Dit kan zijn in een park, een (brede) school, buurthuis, maar ook doordat we meer wandelpaden gaan maken.

4.7.1 De opgave

Wat vindt Gorinchem over erfgoed?

Tijdens gesprekken met de inwoners is duidelijk geworden dat mensen er bewust voor kiezen om in de Woonwijken West te wonen. Ze wonen hier omdat deze wijken een eigen identiteit hebben. Dat is onderdeel van het cultureel erfgoed van onze stad.

Dit zien we vooral terug in de Gildenwijk, met plekken zoals Kremlin II, Gebouw de Toekomst en de Verborgen speeltuin. Ook in de Haarwijk is dit te zien, bijvoorbeeld bij Nieuwe Hoven, Ready 1882, de Wederopbouw, de structuur van de straten en de oude waterstructuren. Elk van deze plekken heeft zijn eigen verhaal over het erfgoed. Aan het einde van Molenvliet waren en zijn er volkstuinen voor arbeiders. De Schelluinsevliet werd vroeger gebruikt als open riool. In Stalkaarsen is Kremlin II belangrijk, en in de Haarwijk valt vooral de grote Turkse gemeenschap op.

Wat is het dilemma over erfgoed?

Er waren geen tegenstrijdige belangen voor de opgave erfgoed en drijvende kracht.

Wat zegt de omgevingsvisie over erfgoed?

Bij het maken van plannen voor de wijken is het belangrijk om het cultureel erfgoed te beschermen, sterker te maken en goed te gebruiken.

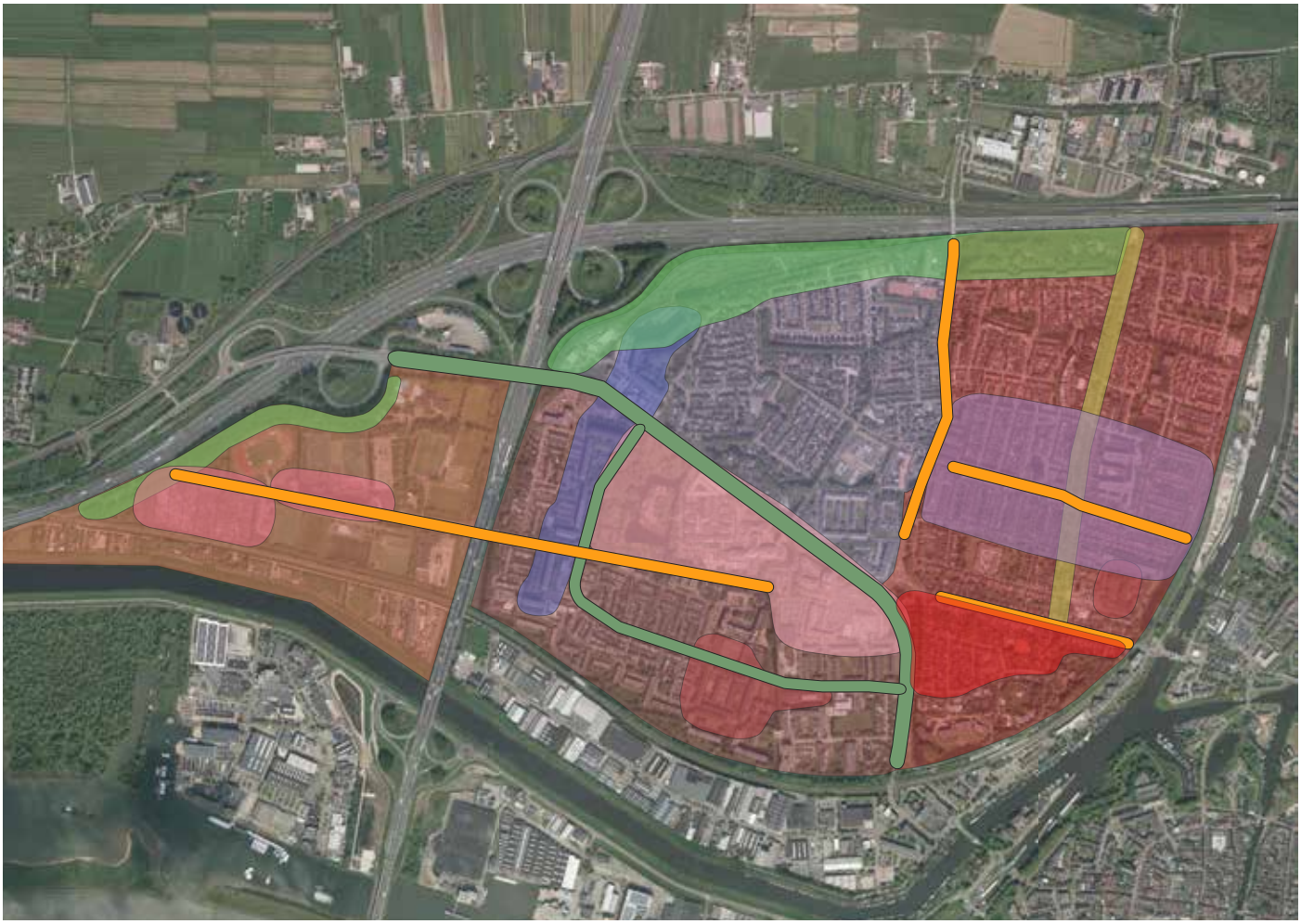
In Woonwijken West is veel erfgoed te vinden. Dit gaat om oude structuren, gebouwen uit de wederopbouw en erfgoed van na 1965 (post 65 erfgoed). Ook ligt een groot deel van deze wijken in de beschermde zone (bufferzone) van het Unesco Werelderfgoed Hollandse Waterlinies.

De sterke punten van het erfgoed worden gebruikt bij het maken van plannen voor herontwikkeling. Het verhaal van vroeger en wat daarvan over is, laten zien wie wij zijn als stad. Dit verleden maakt de wijken mooier en fijner om te wonen. Mooie wijken trekken nieuwe inwoners en bedrijven aan.

Het belangrijkste doel is om het erfgoed te behouden en te verbeteren. Als dat niet lukt, kan het erfgoed een inspiratiebron zijn voor nieuwe plannen.

4.7 Erfgoed als drijvende kracht

Cultureel historisch erfgoed beschermen, versterken en benutten

4.7.2 De Gildenwijk

De Gildenwijk is een wijk die na de Tweede Wereldoorlog is gebouwd. Er staan bijzondere gebouwen uit de wederopbouw, zoals het Kremlin, het oude gebouw van vakcollege 't Gilde School en het voormalige belastingkantoor. De wijk ligt naast het Beatrixziekenhuis en daarnaast het Gijsbert van Andelpark. Dit park is belangrijk voor de wijk en voor heel Gorinchem. Ook is het Piazza Center een belangrijk winkelgebied. Dit is van waarde voor de wijk, de inwoners van Gorinchem en zelfs voor de regio.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Het benoemen en beschrijven van belangrijke post65 gebouwen en hoe we hiermee om willen gaan.

We zorgen ervoor dat panden met een monumentale waarde en hun omgeving hun eigen identiteit houden en sterker worden. Als het mogelijk is behouden we bijzondere gebouwen of delen van bijzondere gebouwen, zolang dit het woonplezier niet in de weg staat.

4.7.3 De Haarwijk

De Haarwijk is een woonwijk die deels na de Tweede Wereldoorlog is gebouwd, tijdens de wederopbouw. In de wijk staan veel monumenten. Er zijn al enkele veranderingen geweest, maar de oorspronkelijke opzet van de wijk is nog goed te zien. De Mollenburgseweg en de Haarsekaden zijn belangrijke straten, met buurten daartussen. Ook de Torenflat, de Windroos en de Johanneskerk bepalen de structuur van de wijk.

Het zuidelijke deel van de wijk is ouder en komt uit de tijd tussen de twee wereldoorlogen. In die tijd woonden hier officieren, omdat Gorinchem toen een garnizoensstad was met een kazerne. De opzet van de wijk is nog herkenbaar en heeft waarde voor het straatbeeld. Het meest zuidelijke deel van de Haarwijk heeft een parkachtige uitstraling. Een opvallend gebouw is het wooncomplex Evia, dat ligt bij de Banneweg en het spoor.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Het benoemen en beschrijven van belangrijke post65 gebouwen en hoe we hiermee om willen gaan.

Het behouden van de identiteit van de wijken en het sterker maken van deze identiteit door aandacht te geven aan oude straten, waterstructuren en gebouwen met een monumentale waarde en hun omgeving.

Waarom?

Het is belangrijk dat inwoners zich thuis voelen in de wijk. De identiteit van de wijk helpt hierbij. Zo voel je je meer verbonden met de mensen in de buurt en met de plek waar je woont.

Waar?

Bij alle herontwikkelingprojecten, o.a. het voormalig belastingkantoor en het oude gebouw van vakcollege 't Gilde.

Het is belangrijk dat inwoners zich thuis voelen in de wijk. De identiteit van de wijk helpt hierbij. Zo voel je je meer verbonden met de mensen in de buurt en met de plek waar je woont.

Bij alle herontwikkelingprojecten, o.a. het voormalige belastingkantoor en het oude gebouw van vakcollege 't Gilde.

Waarom?

Het is belangrijk dat inwoners zich thuis voelen in de wijk. De identiteit van de wijk helpt hierbij. Zo voel je je meer verbonden met de mensen in de buurt en met de plek waar je woont.

Waar?

Het is belangrijk dat inwoners zich thuis voelen in de wijk. De identiteit van de wijk helpt hierbij. Zo voel je je meer verbonden met de mensen in de buurt en met de plek waar je woont.

Bij alle herontwikkelingprojecten, o.a. de Haarsekaden en Mollenburgseweg.

4.7.4 Stalkaarsen

Stalkaarsen is een wijk die na 1965 is gebouwd (post65). In de wijk staan bijzondere gebouwen zoals Kremlin I, de Exoduskerk en de Annasr Moskee. Het Waterpark, waar mensen kunnen ontspannen en recreëren, is een mooie toevoeging aan de wijk.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

Het benoemen en beschrijven van belangrijke post65 gebouwen en hoe we hiermee om willen gaan.

We zorgen ervoor dat panden met een monumentale waarde en hun omgeving hun eigen identiteit houden en sterker worden. Als het mogelijk is behouden we bijzondere gebouwen of delen van bijzondere gebouwen, zolang dit het woonplezier niet in de weg staat.

Het behouden van de identiteit van de wijken en het sterker maken van deze identiteit door aandacht te geven aan oude straten, waterstructuren en gebouwen met een monumentale waarde en hun omgeving.

4.7.5 Molenvliet

Molenvliet is nu een wijk waar mensen kunnen sporten en recreëren. Er zijn veel sportverenigingen actief. Vroeger was dit gebied een polder, en daarom staan er nog twee oude wipmolens. Deze molens staan bij de Schelluinsevliet, die vroeger werd gebruikt als riool van de stad. In de wijk zijn ook volkstuinen en een woonwagenlocatie.

In deze wijk zetten we in op de volgende punten:

Wat?

We zorgen ervoor dat de volkstuinen en de wipmolens en hun omgeving hun eigen identiteit houden en sterker worden.

Gorinchem, rijksmonument Kremlin, architecten Evers en Sarlemijn

Waarom?	Waar?
Het is belangrijk dat inwoners zich thuis voelen in de wijk. De identiteit van de wijk helpt hierbij. Zo voel je je meer verbonden met de mensen in de buurt en met de plek waar je woont.	Bij alle herontwikkelingprojecten, o.a. de Moskee en omgeving.
Het is belangrijk dat inwoners zich thuis voelen in de wijk. De identiteit van de wijk helpt hierbij. Zo voel je je meer verbonden met de mensen in de buurt en met de plek waar je woont.	
Het is belangrijk dat inwoners zich thuis voelen in de wijk. De identiteit van de wijk helpt hierbij. Zo voel je je meer verbonden met de mensen in de buurt en met de plek waar je woont.	Bij alle herontwikkelingprojecten, o.a. de Mollenburgseweg.

Waarom?	Waar?
Het is belangrijk dat inwoners zich thuis voelen in de wijk. De identiteit van de wijk helpt hierbij. Zo voel je je meer verbonden met de mensen in de buurt en met de plek waar je woont. De molens hebben een groen/blauwe omgeving, die hieraan bijdragen.	De twee wipmolens en hun omgeving (Schelluinsevliet) en de Volkstuinen.

4.7.6 Conclusie op de opgave erfgoed als drijvende kracht

In Woonwijken West is veel cultureel erfgoed. Dit is vooral uit de tijd na de Tweede Wereldoorlog. Het belangrijkste is om dit erfgoed te bewaren. Bij nieuwe plannen of veranderingen wordt eerst gekeken óf en hoe het erfgoed kan blijven. Als dat niet lukt, kan het erfgoed ideeën geven voor nieuwe plannen. Erfgoed helpt ook om de wijken een eigen karakter te geven.

Bij plannen wordt gezorgd dat de bijzondere gebouwen en structuren van de wijken blijven bestaan. Zo blijft de identiteit van de wijken bewaard. Als de identiteit verdwenen is, kan het erfgoed sterker worden gemaakt. Bijzondere gebouwen van na 1965 worden mogelijk ook als erfgoed aangewezen. De Haarsekaden en de Mollenburgseweg zijn belangrijke historische patronen.

We gaan onderzoeken hoe monumenten en de omgeving daarvan beter beschermd kunnen worden. Dit heet een monumentbiotoop. Voor plannen in de buurt van een monument moet worden aangetoond dat het monument niet beschadigd of ontsiert wordt.

Deze punten staan ook in het Erfgoedbeleid en het programma Erfgoed en Ruimtelijke Kwaliteit.

4.8.1. kansenkaart

De kansenkaart is toegevoegd om aan te geven waar we in het gebied van de Woonwijken West tot 2050 kansen zien om de ruimte beter te benutten of aantrekkelijker te maken. Deze kansen zijn niet opgenomen in de uitwerking van de opgaven omdat op dit moment nog niet bekend is of er ook daadwerkelijk ontwikkelingen komen.

We zien met name kansen voor het beter benutten van de ruimte op het gebied van wonen, mobiliteit, groen, erfgoed, duurzaamheid, maar ook een combinatie van functies. Bijv. het meervoudig gebruik van scholen bij herontwikkeling.

Daarnaast zien we kansen, zeker met een ontwikkeling van de Schelluinsestraat, om het gebied nadrukkelijker te verbinden met het gebied van de Schelluinsestraat, maar ook met het station.

De Haarsekaden en de Mollenburgseweg zijn belangrijke historische patronen. De patronen bieden kansen voor het oplossen van problemen in de openbare ruimte. Bijvoorbeeld waterberging en hittestress kunnen gecombineerd worden met het versterken van de historische patronen.

Bij ontwikkelingen dienen alle opgaven tegen elkaar te worden afgewogen en dient gemotiveerd te worden aangegeven waarom een bepaalde keuze wordt gemaakt.

Voor ontwikkelingen in de toekomst die niet zijn opgenomen op de kansenkaart, maar wel bijdragen aan de beoogde doelen uit dit gebiedspaspoort staan we uiteraard altijd open.

4.8.2. Stedebouwkundige aanbevelingen

In de Gildenwijk en Stalkaarsen zou in de buurt van de hinderzones hoger gebouwd kunnen worden. In de Haarwijk is hoogbouw minder gewenst, omdat dit kan botsen met belangrijke kenmerkende gebouwen. Bij plannen voor hoogbouw moet altijd gekeken worden of dit goed past bij deze belangrijke gebouwen (ook wel ankerpunten genoemd). Dit zijn de Torenflat, de Exoduskerk, de Piazzaflat en de Johanneskerk. Het is belangrijk om verbindingen te maken tussen deze ankerpunten.

Het toevoegen van extra lagen aan gebouwen (optoppen) kan een optie zijn, maar dit moet zorgvuldig worden ontworpen, zodat het past in de omgeving. Gebouwen met 4 lagen passen in beginsel goed bij laagbouw. Op de kansenkaart is een zone aangegeven (indicatief) waarbinnen hoogbouw passend zou kunnen zijn. Bij iedere ontwikkeling zal op zichzelf worden bekeken of dit ook daadwerkelijk passend is.

In Woonwijken West zijn verschillende monumenten. Dit heeft invloed op plannen in de buurt van deze monumenten. Volgens de monumentenbiotoop mag een nieuw plan het beeld van een monument niet beschadigen of lelijk maken. Ook moet er aandacht zijn om het monument sterker of mooier te maken.

Belangrijk: wat nodig is, verschilt per wijk en hangt af van de behoefte op dat moment. Dit kan dus steeds anders zijn.

Torenflat Haarwijk vroeger en nu

4.8 Kansenkaart

5.
Plan voor monitoring en evaluatie

Monitoring en evaluatie

Binnen de Omgevingswet zijn monitoring en evaluatie belangrijk. De Omgevingswet, die helpt bij het goed regelen van onze leefomgeving, heeft als eis dat we goed bijhouden of beleid effectief is en of de doelen uit de omgevingsvisie worden gehaald. Dit proces bestaat uit monitoring (het verzamelen en analyseren van gegevens) en evaluatie (kijken of het beleid werkt en aanpassen als dat nodig is).

Monitoring

De monitoring binnen de Woonwijken West gebeurt binnen het reguliere werk. Er wordt al veel gedaan aan onderzoek en vergelijking. Voor elke opgave kiezen we punten om te volgen. Bijvoorbeeld, bij wonen kijken we naar de woningmarkt. Het team dat zich bezighoudt met wonen volgt elk jaar de ontwikkeling van huizen. Ze kijken naar de soorten woningen en nieuwe projecten.

Ook worden er nog diverse thematische programma's opgesteld onder Omgevingswet waarbinnen monitoring op inhoud plaats gaat vinden. Het is van belang om de monitoring integraal op te pakken, daarvoor moeten er nog stappen worden gezet in het kader van 'datagedreven werken'.

Evaluatie

De evaluatie binnen de Woonwijken West vindt plaats vóór het actualiseren van de omgevingsvisie. Daarbij kijken we of de maatregelen uit het gebiedspaspoort bijdragen aan het behalen van ambities en doelen uit de omgevingsvisie.

Bij de evaluatie wordt de monitoring (vanuit de bestaande onderzoeken en open data bronnen) als uitgangspunt genomen. Als bepaalde doelen niet worden gehaald, kan dit betekenen dat er een aanscherping van maatregelen en regels of introductie van nieuwe maatregelen nodig is. Ook kan het betekenen dat de ambities en doelen bij de actualisatie van de omgevingsvisie moeten worden bijgesteld.

Evaluatie vindt intern plaats vanuit de vakdisciplines en extern met input van inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden. Ook ervaringen met het omgevingsloket worden meegenomen in de evaluatie.

Terugkoppeling in de beleidscyclus

Monitoring en evaluatie zorgen voor inzichten die worden gebruikt om beleid te verbeteren.

Dit kan leiden tot:

- Wijzigingen in het gebiedspaspoort.
- Wijzigingen in de omgevingsvisie.
- Aanpassingen normen of regels in het omgevingsplan.
- Andere verbetering, bijvoorbeeld in de implementatie of handhaving door bijsturing van instrumenten zoals vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH).

Bijlage 1:

Begrippenlijst

- Aardwarmte – Warmte die diep uit de aarde komt en gebruikt kan worden om huizen te verwarmen.
- Ankerpunten – Kenmerkende gebouwen in een wijk, zoals scholen, flats, of kerken.
- All-electric – Woningen die geen gas gebruiken, maar alleen elektriciteit.
- Ambitie – Een doel dat je in de toekomst wilt bereiken.
- Archeologisch onderzoek – Onderzoek naar oude spullen en gebouwen uit het verleden.
- Archeologische vondsten – Dingen die opgegraven worden, zoals oude munten of resten van gebouwen.
- Beeldbepalende bomen – Grote of bijzondere bomen die een plek herkenbaar maken.
- Biodiversiteit – De verschillende planten en dieren in een gebied.
- Bodemdaling – Het langzaam zakken van de grond, bijvoorbeeld door waterwinning.
- Bouwhoogten vergroten – Gebouwen hoger maken, bijvoorbeeld door extra verdiepingen toe te voegen.
- Circulaire economie – Een systeem waarbij opnieuw gebruiken en recyclen van materialen belangrijk is. Hierbij ontstaat tijdens het maken van spullen en na het gebruik ervan geen tot weinig afval.
- Creëren van meer groen / vergroenen – Het extra toevoegen van groene ruimtes, zoals grasvelden, bloemen, struiken, bomen en bosschages, groene daken, etc.
- Cultureel erfgoed – Belangrijke oude gebouwen, tradities en kunst die de stad uniek maken en die we willen bewaren.
- Dilemma – Een moeilijke keuze tussen twee opties.
- Doorstroming – Hoe makkelijk mensen en verkeer zich kunnen verplaatsen.
- Duurzaamheid – Zorgen dat wat we doen goed is voor de natuur en toekomstige generaties.
- Duurzaamheidsmaatregelen – Acties om beter om te gaan met energie, water en afval.
- Duurzame energie (bron) – Energie die niet opraakt, zoals zonne-energie en windenergie.
- Duurzame leefomgeving – Een fijne plek om te wonen die goed is voor het milieu.
- Eengezinswoning – Een huis dat bedoeld is voor een gezin.
- Efficiënt – Iets slim en zonder verspilling doen.
- Eigen karakter en identiteit – Wat een wijk uniek maakt.
- Energiebron – Waar energie vandaan komt, zoals zon, wind of aardgas.
- Energiehub – Een plek waar energie verzameld en verdeeld wordt.
- Energieneutraal – Een huis of gebouw dat net zoveel energie opwekt als het verbruikt.
- Energietransitie – De overstap naar duurzame energiebronnen.
- Evaluatie – Achteraf kijken hoe iets gegaan is en wat beter kan.
- Expliciet – Heel duidelijk iets zeggen of tonen.
- Extramuraal – Zorg die je thuis krijgt, in plaats van in een instelling.
- Factoren – Dingen die invloed hebben op een situatie.
- Fietsinfrastructuur – De wegen en voorzieningen voor fietsers.
- Fietsknelpunten top10 – De tien meest verkeersonveilige locaties voor fietsers in Gorinchem.
- Functies – Waar een gebouw of plek voor gebruikt wordt.
- Fysieke leefomgeving – Alles wat je kunt zien, horen, ruiken, aanraken en ervaren buiten.
- Garnizoensstad – Een stad die vroeger een legerbasis had.
- Geclusterd wonen – Woningen waar (meestal) ouderen (55+) permanent en zelfstandig bij elkaar wonen. Er is een gemeenschappelijke ruimte voor bewoners die gericht is op ontmoeting.
- Gestapeld wonen – Wonen in appartementen.
- Gezondheidscentrum/-centra – Een plek waar meerdere zorgverleners zoals huisartsen en fysiotherapeuten werken.
- Groen – Planten, gras, bomen en bloemen in een gebied.
- Groen versterken en verbinden – Groen beter maken en verschillende groene gebieden aan elkaar koppelen.
- Grondgebonden woning – Een huis met een tuin en een eigen ingang.
- Herontwikkeling – Een gebied opnieuw inrichten en verbeteren.
- Hitte – Hoge (gevoels)temperaturen.
- Hittestress – Gezondheidsproblemen door te veel warmte, zoals in steden zonder voldoende schaduwplekken.
- HIS/Hoofdinfrastructuur – De belangrijkste wegen en verbindingen in een gebied.
- Hoogstedelijk woonmilieu – Wonen in een drukke stad met veel voorzieningen dichtbij.

- Houtstook installaties – Apparaten die hout verbranden om warmte te maken.
- HUB – Een plek waar mensen of goederen samenkomen en van richting of vervoermiddel veranderen.
- Identiteit van de wijk – Wat een wijk uniek maakt.
- Inclusieve scholen – Onderwijs waarbij alle kinderen en jongeren naar een school dichtbij huis kunnen. Een school waar iedereen meetelt, meedoet en gelijkwaardig is en waar samen geleerd wordt.
- Infrastructuur – Wegen, bruggen en andere verbindingen in een gebied.
- Innovatief – Iets nieuws en slims bedenken.
- Intramuraal – Zorg die je in een instelling krijgt.
- Instrumenten van de Omgevingswet – Middelen om regels voor de leefomgeving te bepalen.
- Integrale aanpak – Samenwerking tussen verschillende afdelingen.
- Kansenongelijkheid – De situatie waarbij mensen niet dezelfde kansen krijgen om te slagen, ongeacht hun achtergrond, talenten of capaciteiten.
- Klimaatadaptatie – Een gebied aanpassen aan veranderingen in het klimaat.
- Klimaatneutraal – Geen negatieve invloed hebben op het klimaat.
- Klimaatverandering – Veranderingen in het weer door menselijk gedrag.
- Koelteplekken – Plekken waar mensen kunnen afkoelen bij warm weer.
- Lage basisvaardigheden – Moeite hebben met lezen, schrijven of rekenen.
- Leefbaarheid –De mate waarin mensen hun leefomgeving prettig, veilig en comfortabel ervaren.
- Leefomgeving – De plek waar mensen wonen, werken en ontspannen.
- Locatiekenmerken – Eigenschappen van een plek, zoals natuur, gebouwen of wegen.
- Luchtkwaliteit – Hoe schoon of vervuild de lucht is.
- (Maak)industrie – Bedrijven die producten maken, zoals fabrieken.
- Maatschappelijke dienstverlening – Hulp en ondersteuning voor mensen, zoals zorg of welzijnswerk.
- Maatschappelijke functies – Gebouwen en plekken die een sociale rol hebben, zoals scholen of buurthuizen.
- Maatschappelijk gebied – Een deel van een stad waar sociale voorzieningen belangrijk zijn.
- Maatschappelijke ondersteuning (plekken) – Plekken waar mensen hulp kunnen krijgen, zoals zorgcentra.
- Maatschappelijke partijen – Organisaties die zich bezighouden met zorg, welzijn en andere sociale thema's.
- Maatschappelijke partners – Maatschappelijke partijen waar we (gemeente) mee samenwerken aan maatschappelijke doelen.
- Medische dienstverlening – Zorg die mensen krijgen van bijvoorbeeld artsen en ziekenhuizen.
- Milieueffecten – De invloed die iets heeft op de natuur en het klimaat.
- Milieuimpactbeoordeling – Onderzoek naar hoe een project het milieu beïnvloedt.
- Monitoring – Het volgen en controleren van een situatie of ontwikkeling.
- Monumentenbiotoop – De omgeving van een monument die we willen beschermen om het monument zo goed mogelijk te laten zien (tot zijn recht te laten komen)
- Multicultureel – Een plek waar mensen met verschillende culturele achtergronden samenleven.
- Multifunctioneel – Iets dat op meerdere manieren gebruikt kan worden.
- Natuurinclusief – Rekening houden met de natuur bij het bouwen en plannen.
- Natuurinclusief bouwen – zodanig bouwen dat een bouwwerk bijdraagt aan de lokale biodiversiteit en natuurwaarden.
- Nultredenwoning – Een woning zonder trappen, makkelijk voor ouderen en mensen met een beperking.
- Omgevingsdienst Zuid Holland Zuid (OZHZ) – Organisatie die toezicht houdt op milieu en leefomgeving in Zuid-Holland.
- Omgevingsplan – Plannen voor hoe een gebied wordt ingericht en gebruikt.
- Omgevingsvisie – Een langetermijnplan voor de leefomgeving.
- Omgevingswet – Wet die regels geeft voor hoe we ruimte en natuur kunnen gebruiken.
- Omni-verenigingen – Clubs waar verschillende sporten of activiteiten worden aangeboden.
- Ontmoetingsplekken – Plekken waar mensen samen kunnen komen.
- Ontwikkelaar – Een persoon of bedrijf dat nieuwe gebouwen of wijken ontwikkelt.
- Opgave – Een uitdaging of taak die moet worden opgelost.
- Optoppen – Een extra woonlaag op een gebouw plaatsen.

- Parkeerdruk – Hoeveel parkeerplaatsen er beschikbaar zijn en of het druk is.
- Parkeervoorzieningen – Plekken waar auto's kunnen parkeren.
- Participatie – Mensen betrekken bij het maken van plannen en beslissingen.
- Partners – Organisaties of groepen die samenwerken.
- Plannen – Ideeën en ontwerpen voor de toekomst van een gebied.
- Polarisatie – Wanneer groepen mensen sterk van mening verschillen en tegenover elkaar staan.
- Post 65 – Gebouwen die na 1965 zijn gebouwd.
- Ready 1882 – Een tennisclub.
- Restwarmte van industrie – Warmte die overblijft bij het maken van producten en opnieuw gebruikt kan worden.
- Rioolwaterzuiveringsinstallatie – Een plek waar afvalwater wordt schoongemaakt.
- Ruimtelijke effecten – Hoe iets invloed heeft op een gebied, zoals een nieuw gebouw of park.
- Ruimtelijke en programmatische basisstructuur – De manier waarop een gebied wordt ingericht en gebruikt.
- Scenario – Een mogelijke toekomst die is bedacht op basis van een plan.
- Schone energie – Energie die goed is voor het milieu, zoals zonne-energie.
- Seniorenwoningen – Woningen speciaal gemaakt voor senioren met extra faciliteiten
- Sierheesters – Lage houtige struiken, om de ruimte mooi te maken.
- Sociale samenhang – Hoe goed mensen in een buurt met elkaar verbonden zijn.
- Stakeholders – Mensen of groepen die betrokken zijn bij een project of besluit.
- Stedebouwkundige analyse – Onderzoek naar hoe een gebied is ingedeeld en hoe deze wordt gebruikt.
- Steunpunt (de Banne) – Opslag van (technisch) materieel van Rijkswaterstaat.
- Stigma – Een negatief beeld dat mensen over een groep kunnen hebben/Een sterk negatief label dat mensen 'opgeplakt' krijgen.
- Stimuleren biodiversiteit – Maatregelen uitvoeren die goed zijn voor verschillende planten en dieren, bijvoorbeeld door het toevoegen van meer bloemen, door minder te maaien en door meer natuurlijke beplanting te gebruiken.
- Thuis-nabij scholen – Een school dichtbij huis, maar ook de ondersteuning die eventueel extra nodig is bij het onderwijs, is dicht bij huis, of op een locatie die voor hem/haar dichtbij en toegankelijk is.
- Toegankelijke leefomgeving – Een omgeving die iedereen makkelijk kan gebruiken, zoals mensen met een beperking.
- Transferium – Een plek waar mensen makkelijk kunnen overstappen op ander vervoer.
- Transformatie – Een gebied of gebouw veranderen.
- Transformeren – Iets een nieuwe functie geven of aanpassen.
- Transitievisie – Een plan voor hoe iets verandert, zoals energiegebruik.
- Uitplinten – Een gebouw uitbreiden aan de onderkant.
- Vereenzaming – Wanneer mensen zich eenzaam voelen en weinig sociale contacten hebben.
- Verkeersveiligheid – Hoe veilig wegen zijn voor voetgangers, fietsers en automobilisten.
- Visie – Een idee voor de toekomst.
- Vitale inwoners – Inwoners die een gezonde en actieve levensstijl hebben, met een sterke focus op zowel fysieke als mentale gezondheid.
- Voorzieningen – Plekken en diensten die nodig zijn in een wijk, zoals winkels en scholen.
- Vrijliggende fietspaden – Fietspaden die apart liggen van wegen.
- Warmtenet – Een systeem dat warmte naar huizen brengt.
- Warmteprogramma – Een plan voor hoe warmte in een gebied wordt gebruikt.
- Waterschappen – Organisaties die zorgen voor waterbeheer in Nederland.
- Waterstructuren – Kanalen, rivieren en andere waterwegen in een gebied.
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) – In deze wet staat dat gemeenten hun inwoners ondersteunen om zelfstandig te blijven wonen en om mee te doen in de samenleving.
- Wettelijke vereisten – Regels die verplicht zijn volgens de wet.
- Wijkidentiteit – Wat een wijk uniek en herkenbaar maakt.
- Wipmolen – Oud-Hollandse molen.
- Woonkwaliteit – Hoe prettig een woning is om in te wonen.

- Woonmilieu – De sfeer en leefbaarheid van een woongebied.
- Woonplezier – Hoe fijn mensen hun woning en buurt vinden, ook wel leefbaarheid genoemd.
- Woonstraat – Een straat waar vooral huizen staan en weinig verkeer is.
- Zelf- en samenredzaamheid – Hoe goed mensen zelfstandig kunnen leven en dingen samen kunnen doen zonder dat er professionele hulp nodig is.
- Zorgcentra – Plekken waar zorg wordt aangeboden, zoals verpleegtehuizen.
- Zorginstellingen – Organisaties die zorg bieden aan mensen.
- Zorgvoorzieningen – Alle plekken en diensten die zorg bieden aan bewoners.
- 3/30/300 regel – Het vanuit de woning kunnen kijken naar 3 bomen, 30% schaduw in een woonwijk en een koelteplek binnen 300 meter van de woning, bijv. een park.

Bijlage 2:

Wanneer verwachten we te gaan inzetten op..

De opgave		In welke wijk doen we dat?				Op welke termijn (gerekend vanaf 2025)			
		Gildenwijk	**Haarwijk**	**Stalkaarsen**	**Molenvliet**	**Doorlopend proces**	**< 5 jaar**	**5-15 jaar**	**10-25 jaar**
Een fijne plek om te wonen	Optoppen, uitplinten, bouwhoogten vergroten.	■	■	■		■			
	De panden van het voormalige belastingkantoor en het oude vakcollege 't Gilde krijgen een woonbestemming.	■					■		
	Bij elke ontwikkeling wordt bekeken hoe kwaliteit, leefbaarheid (woonplezier) en veiligheid kan worden toegevoegd.	■	■	■		■			
	Verhouding tussen sociale huur (woningen) en andere woningen meer in balans brengen.	■	■	■	■	■			
	Het toevoegen van (betaalbare) koopwoningen voor meer diversiteit in het woningaanbod.	■	■				■	■	
	Het toevoegen van grondgebonden woningen en/of gezinswoningen.	■					■	■	
	Het toevoegen van seniorenwoningen en/of geclusterde woonvormen.		■	■			■	■	
	Betere verdeling tussen grondgebonden sociale eengezinswoningen en sociale huurappartementen.			■			■	■	
	Het toevoegen van (middeldure) koopwoningen voor meer divers woningaanbod.			■			■	■	
	Planologisch goed regelen van de functies o.b.v. bestaande rechten.				■		■		
	Uitvoeren onderzoek toekomst woonwagenlocatie.				■		■		
	Doorstroming: verhuizen naar een woning die beter aansluit bij hun levensfase of behoeften.	■	■	■		■			
	Gemeente, Poort6 en ontwikkelaars zorgen ervoor dat inwoners elkaar beter kunnen ontmoeten in de wijk.	■	■	■		■			
Ondernemers werken volop samen	Behoud Piazza Center.	■				■			
	Behoud supermarkt winkelstrip Kwakernaat.	■				■			
	Twijnderstraat open staan voor transformatie.	■						■	
	Gezondheidscentra en maatschappelijke functies voor de wijk.	■				■			
	Behoud economische functies aan Banneweg (Bannepoort behouden/versterken).	■		■		■			
	Uitsterven van garagebedrijven in de wijk.		■				■		
	Marinus Spronklaan open staan voor transformatie.		■					■	
	Behoud functie en verbetering uitstraling Wilhelminalaan.		■				■		
	Horecazaken/bedrijven als buurtfunctie (indien niet meer opvolging dan transformatie).		■	■		■			
	Gezondheidscentra en plekken maatschappelijke ondersteuning behouden.			■		■			
	Uitbreiding sportvoorzieningen.				■	■			
	Planologsich goed regelen van de functies.				■		■		
	Ruimte HUB.				■				■

De opgave

		In welke wijk doen we dat?				Op welke termijn (gerekend vanaf 2025)			
		Gildenwijk	**Haarwijk**	**Stalkaarsen**	**Molenvliet**	**Doorlopend proces**	**< 5 jaar**	**5-15 jaar**	**10-25 jaar**
Groene, natuurinclusieve stad	SMP uitvoeren	■	■	■		■			
	Aanpak hittestress door meer schaduw te creeren.	■	■	■	■	■			
	Het creeren van meer groen/vergroenen (o.a. Gijsbert van Andelpark en Haarwijk-park).	■	■	■		■			
	Natuurinclusief bouwen in en bij woningen en gebouwen.	■	■	■		■			
	De gewenste waterberging bij hevige neerslag is 70 mm bij nieuwe ontwikkelin-gen.	■	■	■	■	■			
	De gewenste waterberging bij hevige neerslag is 10 mm in tuinen/private terreinen.	■	■	■		■			
	40% van de wijk wordt gebruikt om water in de boden te laten komen.	■	■	■		■			
	Groen en blauw in de wijk wordt aan elkaar verbonden.	■	■	■		■			
	hoeveelheid en kwaliteit van aanwezige groen wordt behouden.				■	■			
	Te kappen bomen vervangen door struiken of lage bomen.				■	■			
	De gewenste waterberging in het gehele gebied bij hevige neerslag is 70 mm.				■	■			
Klimaatneutrale stad	Zoveel mogelijk woningen op het warmtenet aansluiten.	■	■	■			■	■	
	Alle ontwikkelingen worden in basis aangesloten op het warmtenet.	■					■		
	Inzetten op energiebesparing (door isolatie) aanjager.	■	■	■		■			
	Onderzoek met Poort6 om te komen tot verdere uitrol warmtenet.		■				■		
	Caribabad wordt All-electric.				■		■		
	Sportclubs led.				■		■		
Beter bereikbare stad	Inrichten Gildenweg 30 km/u weg.	■						■	
	Inrichten Mollenburgseweg 30 km/u weg.		■	■			■		
	Verbeteren fietspaden en aanleggen vrijliggende fietspaden.	■	■	■		■			
	Behouden OV verbinding Banneweg.	■				■			
	Wandelpaden en fietspaden verbeteren.	■	■	■		■			
	Goede/korte (fiets) verbindingen naar de Schelluinsestraat (lopen).	■							■
	Verbeteren fietsroute naar ziekenhuis.	■						■	
	Oplossen parkeeroverlast ziekenhuis en piazza center.	■		■		■			
	We maken de inwoners minder afhankelijk van het gebruik van de auto.	■	■	■	■	■			
	We zetten in op meer openbaar vervoer op maat/afroep (is incl. deelfiets).	■	■	■	■	■			
	Afweging HUB bij iedere ontwikkeling.	■			■	■			
	Verbetering Nieuwe Hoven.		■				■		
	Zoeken alternatief parkeren Nieuwe Hoven.		■					■	
	Dilemma Nieuwe Hoven en Fietsverkeer scholencampus.						■		
	Weren doorgaand vrachtverkeer uit de wijken.		■	■		■			
	Beter inrichten openbare ruimte bij herontwikkeling.		■			■			
	Andere ontsluiting Molenvliet voor de auto.				■				■
	Fietsbereikbaarheid van Molenvliet vergroten.				■			■	

De opgave

		In welke wijk doen we dat?				Op welke termijn (gerekend vanaf 2025)			
		Gildenwijk	**Haarwijk**	**Stalkaarsen**	**Molenvliet**	**Doorlopend proces**	**< 5 jaar**	**5-15 jaar**	**10-25 jaar**
Gezondheid	Toevoegen plekken in de Gildenwijk waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten.	■				■			
	Voldoende gezondheidscentra en maatschappelijke functies in Gildenwijk aanwezig zijn.	■				■	■		
	Inzetten op thuis-nabij scholen en inclusieve scholen.	■	■	■		■			
	Speeltuinen natuurvriendelijk en groener maken.	■	■	■	■	■	■		
	Behouden plek in Stalkaarsen om elkaar te ontmoeten.			■		■			
	Sportplek, met een nieuwe groene aantrekkelijke invulling, op Piratenland.				■				■
	Onderzoek maatregelen (om de gezondheid te verbeteren) we kunnen nemen bij bestaande bouw én nieuwe ontwikkelingen.	■	■	■		■			
	Inzet ISV.	■	■	■		■			
	Onderzoeken of er meer samenwerking mogelijk is tussen verenigingen en omni verenigingen.				■	■	■		
Erfgoed	Benoemen en beschrijven Post 65	■	■	■			■		
	Inzet op panden met monumentale waarde en de omgeving	■		■			■		
	Behouden identiteit van de wijken en het sterker maken van deze identiteit door aandacht te geven aan oude straten, waterstructuren en gebouwen met een monumentale waarde en hun omgeving.		■	■		■			
	Volkstuinen en wipmolens en hun omgeving houden eigen identiteit en worden sterker.				■	■			

Bijlage 3:

Toelichting op de dilemma's

1: De balans tussen fiets, auto en groen op de Nieuwe Hoven

Toelichting

Op de nieuwe hoven zijn veel functies in een kleine/smalle ruimte; fiets, voet, auto, parkeren, bomen. Het is een scholierenroute, er staan beeldbepalende bomen en het is een belangrijke oost-west verbinding, ook voor de hulpdiensten. Het is een belangrijke weg vanuit verkeer, maar voor de fiets staat deze weg in de fietsknelpunten top 10 en het westelijk deel van de Nieuwe Hoven is éénrichtingsverkeer voor auto's. De bomen die er staan zijn groot en het zijn er relatief veel binnen een kleine ruimte, mede door toevoeging van allerlei functies.

Relevante informatie

Huidig beleid

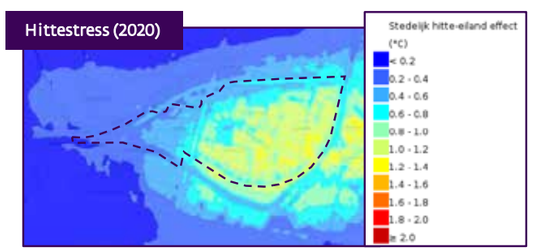
- We zetten in op de mobiliteitstransitie en geven in de openbare ruimte ruim baan geven aan lopen, fietsen en openbaar vervoer. (Omgevingsvisie, 2023)
- Een beweegvriendelijke omgeving, met duidelijke en veilige loop/fietsroutes, (…) maar ook een groene (en goed onderhouden) omgeving draagt bij aan de gezondheid. (Omgevingsvisie, 2023)
- We verbeteren de fietsvoorziening langs de Nieuwe Hoven. (Collegeprogramma, Fietsknelpunten Top10)

Participatie

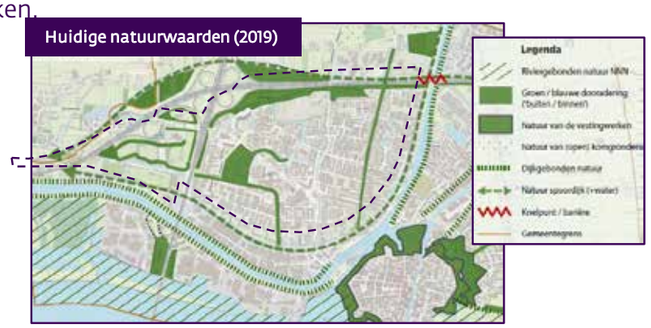
- Inwoners vinden de bomen mooi. Ongeveer de helft van de participanten wil de bomen behouden, vanwege het beeldbepalende karakter. Als de bomen weg zouden moeten en er komen andere vormen van groen dan is dit ook een prima oplossing (en toch jammer). Veiligheid is zeer belangrijk en hier zijn zorgen over. Ook vanwege snelle fietsen (o.a. fatbikes). Parkeren zou weg mogen, maar wel een oplossing voor de bewoners elders. Bewoners vragen veelal zelf om de hele weg éénrichtings-verkeer (auto) te maken.

Leefomgevingsfoto

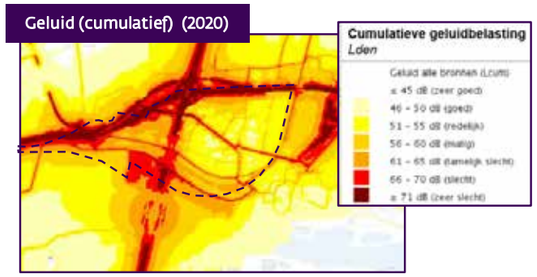
Hittestress (2020)

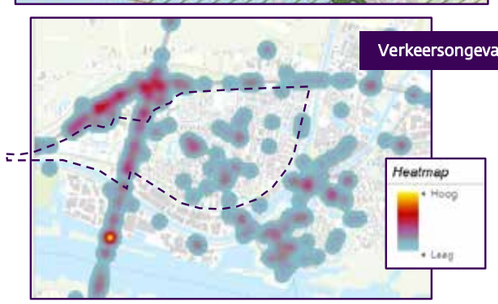
Huidige natuurwaarden (2019)

Geluid (cumulatief) (2020)

Verkeersongevallen (2020)

Impactbeoordeling

Beleidsoptie 1: De auto krijgt prioriteit

Op de Nieuwe Hoven geven we maximale ruimte aan de auto. Zowel rijdend als parkeren. De bomen worden gekapt, er ontstaat ruimte voor nieuw, andersoortig groen met een minder grote ruimteclaim en een wortelpakket naar beneden. De fiets/voetganger is ondergeschikt.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 1	Gezond en veilig	heel negatief				
	Omgevingskwaliteit		negatief			
	Socaal en economisch			neutraal		
	Duurzaamheid		negatief			

Scenario heeft mogelijk ook effecten op ontwikkeling verkeersstromen elders in de stad

Beleidsoptie 2: Behoud de bomen

Op de Nieuwe Hoven zijn de bomen het belangrijkste en die willen we behouden, de wortels van de bomen krijgen de ruimte ten koste van het parkeren en de autorijweg (meer groen). De ruimte en veiligheid voor de fiets en voetganger wordt vergroot door een inrichting als fietsstraat. De auto is ondergeschikt, de route voor auto's wordt mogelijk minder aantrekkelijk.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 2	Gezond en veilig				positief	
	Omgevingskwaliteit			iets positief		
	Socaal en economisch			neutraal		
	Duurzaamheid			iets positief		

Scenario heeft waarschijnlijk ook effecten op ontwikkeling verkeersstromen elders in de stad

Beleidsoptie 3: Ruim baan voor de fiets

Op de Nieuwe Hoven maken de bomen plaats voor minder ruimte vragend groen (o.a. wortels) die aansluit bij de ambities van biodiversiteit e.d. Hierdoor ontstaat ruimte om de fietsroutes te verbeteren en veiliger te maken. De resterende ruimte is voor de auto (bijv. 1 richtingsverkeer).

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 3	Gezond en veilig				heel positief	
	Omgevingskwaliteit				positief	
	Socaal en economisch			neutraal		
	Duurzaamheid			neutraal		

Scenario heeft waarschijnlijk ook effecten op ontwikkeling verkeersstromen elders in de stad

Beleidsoptie 4: Het blijft zoals het is

Op de Nieuwe Hoven laten we alles bij het oude en hooguit frezen we de wortels om de fietspaden (beter) te behouden.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 4	Gezond en veilig			neutraal		
	Omgevingskwaliteit		negatief			
	Socaal en economisch			neutraal		
	Duurzaamheid		negatief			

Bomen kunnen waarschijnlijk op midellange termijn niet behouden blijven

Het college is voornemens om de volgende keuze te maken:

We geven prioriteit aan de fiets en het groen (combinatie van scenario 2 en 3). De fiets mag meer ruimte krijgen, zonder dat (auto) verkeer een groter knelpunt wordt. Daarbij is het van belang om voor het parkeren alternatieven te zoeken. Het beeld van de bomenlaan blijft zoveel mogelijk behouden, maar daarbij kan er aanpassing/vervanging van de bestaande bomen plaatsvinden. Bijvoorbeeld door het aantal bomen te verminderen of de bomen te vervangen.

2: Toekomstige nieuwe invulling Piratenland op sportpark Molenvliet

Toelichting

Op de locatie van Piratenland worden momenteel tijdelijk vluchtelingen opgevangen. Als deze functie weer komt te vervallen zou deze locatie voor de HUB gebruikt kunnen worden, maar ook zou weer aan een sportvoorziening zoals oorspronkelijk voorzien (tennishal) kunnen worden gedacht, al dan niet in combinatie met een uitbreiding van het sportpark Molenvliet.

Relevante informatie

Huidig beleid

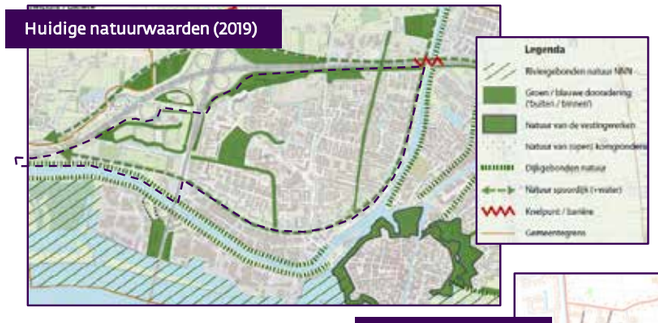
- Voorzieningen, sport en leisure ontwikkelen zich door op Molenvliet en daarbij is er ruimte voor een toekomstige mobiliteitshub voor de (bus)verbinding Breda-Gorinchem-Utrecht. (Omgevingsvisie, 2023)
- Een beweegvriendelijke omgeving, met duidelijke en veilige loop/fietsroutes, (…) maar ook een groene (en goed onderhouden) omgeving draagt bij aan de gezondheid. (Omgevingsvisie, 2023)

Participatie

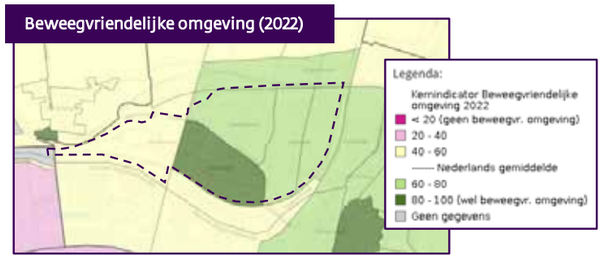
- De participanten zien op Molenvliet het liefst een uitbreiding van sport en sportvoorzieningen. Ook is er vraag naar een grote (natuur) speeltuin (en/of overdekt) waar kinderen langere tijd kunnen ravotten en ouders elkaar kunnen ontmoeten. Dit moet de functie van het natuurcentrum (wat meer voor kleinere kinderen wordt geacht) overstijgen.

Leefomgevingsfoto

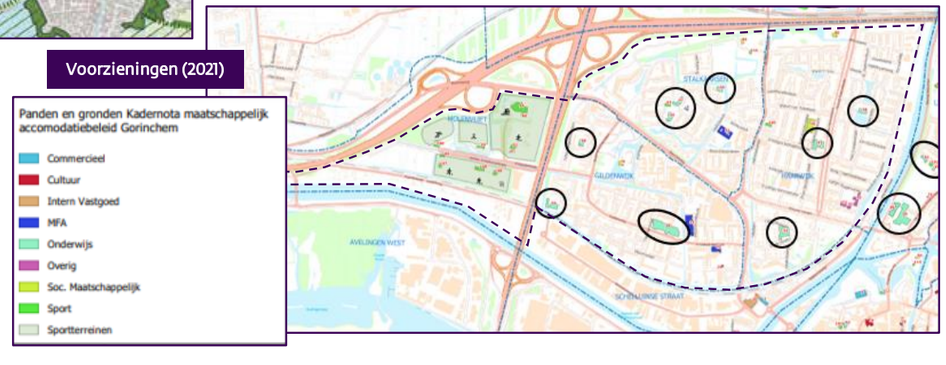
Huidige natuurwaarden (2019)

Beweegvriendelijke omgeving (2022)

Voorzieningen (2021)

Impactbeoordeling

Beleidsoptie 1: Piratenland als kantorenlocatie

Op de locatie van Piratenland ontwikkelen de nieuwe kantorenlocatie voor Gorinchem. We gebruiken de nieuwe hub optimaal waardoor deze goed bereikbaar is.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 1	Gezond en veilig		iets negatief			
	Omgevingskwaliteit			neutraal		
	Socaal en economisch				iets positief	
	Duurzaamheid			neutraal		

Uitgangspunt is realisatie mobiliteitshub, scenario heeft mogelijk (ook) effecten op (ontwikkeling) kantoren elders

Beleidsoptie 2: We blijven sporten op Piratenland

Op de locatie van Piratenland kunnen we het beste sportvoorziening terugbrengen en mogelijk sportvelden uitbreiden, in aansluiting op het bestaande Molenvliet (sporten in groene omgeving). Daarnaast is mogelijk ruimte te vinden voor het verbeteren van de veiligheid voor fietsers (veilige groene fietsstad).

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 2	Gezond en veilig				positief	
	Omgevingskwaliteit				iets positief	
	Socaal en economisch				iets positief	
	Duurzaamheid				iets positief	

Beleidsoptie 3: Transferium en energiehub Piratenland

In aansluiting op de HUB (met bus en trein), zetten we hier in op een Transferium en Energy HUB. Daarbij hoort ook dat het wegennet hierop aangepast wordt.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 3	Gezond en veilig		iets negatief			
	Omgevingskwaliteit		iets negatief			
	Socaal en economisch				positief	
	Duurzaamheid				positief	

Uitgangspunt is realisatie mobiliteitshub, scenario heeft mogelijk (positieve) effecten elders in de stad

Het college is voornemens om de volgende keuze te maken:
Piratenland blijf in de toekomst een sportlocatie met een nieuwe groene, aantrekkelijke invulling (scenario 2). Daarbij is de luchtkwaliteit een blijvend aandachtspunt. Er wordt in het kader van het gebiedspaspoort Vleugels van de Stad later een keuze gemaakt over het dilemma van een mobiliteitshub langs de A27, wat deze keuze mogelijk nog beïnvloed.

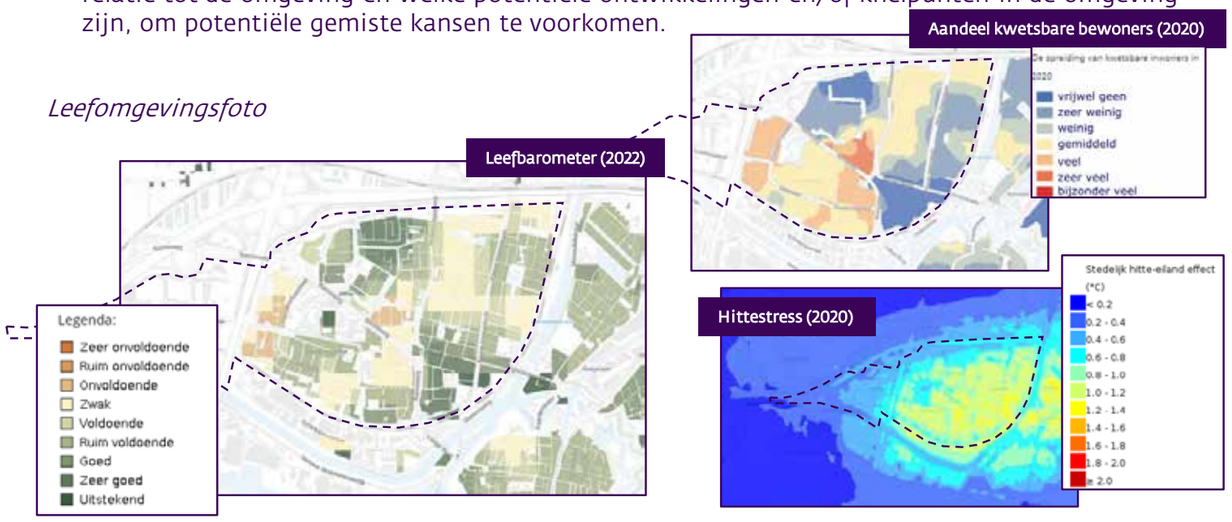
3: Nieuwe invulling vrijkomende locaties: Belastingkantoor/'t Gilde (en Wijnkoperstraat 50)

Toelichting
In de Gildenwijk zijn een aantal locaties die mogelijk tot ontwikkeling kunnen komen (vm. Belastingkantoor, 't Gilde). In de Gildenwijk zijn er meerdere opgaven, onder andere ten aanzien van woningen, zorg en water en groen.

Relevante informatie
Huidig beleid
- Nieuwe (woning)bouw ontwikkelingen zorgen voor nieuwe woonmilieus en meer diversiteit in bestaande wijken. (Omgevingsvisie, 2023)
- Daarom is het belangrijk om te sturen op doorstroming in de bestaande voorraad en daarnaast voldoende woningen te bouwen. Vanwege de vergrijzing is er speciale aandacht voor levensloopbestendige woningen en huisvesting voor ouderen. We streven naar gedifferentieerde en vitale wijken. (Omgevingsvisie, 2023)
- Sociale huurwoningen evenwichtiger verdeling over de stad. (Omgevingsvisie, 2023)
- De maatregelen t.b.v. de energietransitie en klimaatadaptatie krijgen voldoende ruimte in de bestaande wijken, zodat dit in 2050 gerealiseerd is. (Omgevingsvisie, 2023)
- Voorzieningen zoals winkels, sport en zorg zijn meer in West en in de binnenstad geconcentreerd dan in Oost. (Omgevingsvisie, 2023)

Participatie
- De participanten zien op deze locaties graag woningen of zorgwoningen gerealiseerd. Maar ook het toevoegen van groen. Ten aanzien van groen bedoelt men dan veelal groen in aansluiting op/ als onderdeel van een nieuwe ontwikkeling. Een nieuw park wordt veelal overdreven geacht. Er is iets meer draagvlak voor woningen boven zorgwoningen. Bij zorg wordt wel gedacht aan het combineren van alle vormen van zorgvragen c.q. zorgwonen. Ook is meermaals tijdens de participatie naar voren gekomen dat ontwikkelingen altijd zouden moeten worden bezien in relatie tot de omgeving en welke potentiële ontwikkelingen en/of knelpunten in de omgeving zijn, om potentiële gemiste kansen te voorkomen.

Leefomgevingsfoto

Impactbeoordeling
Beleidsoptie 1: Kansen gebruiken voor woningbouw
Vrijkomende locaties gaan we herontwikkelen naar woningen met een (hoog)stedelijk woonmilieu. Daarbij slopen we de bestaande gebouwen en herontwikkelen met nieuwbouw. Waar mogelijk maken we (tijdelijk) gebruik van de bestaande bebouwing.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 1	Gezond en veilig			neutraal		
	Omgevingskwaliteit			neutraal		
	Socaal en economisch				positief	
	Duurzaamheid			neutraal		

Beleidsoptie 2: Prioriteit bij zorg en zorgwoningen
De bebouwing op de vrijkomende locaties in het gebied gaan we slopen en (allemaal) herontwikkelen met zorgwoningen.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 2	Gezond en veilig			neutraal		
	Omgevingskwaliteit			neutraal		
	Socaal en economisch			iets positief		
	Duurzaamheid			neutraal		

Beleidsoptie 3: Radicale vergroening
De bebouwing op de vrijkomende locaties in het gebied gaan we slopen en volledig inzetten ten behoeve van vergroening en waterberging. Hiermee geven we invulling aan het watertekort en wordt een bijdrage aan het voorkomen van hittestress geleverd. Hiervoor is een flinke financiële bijdrage door de gemeente nodig.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 3	Gezond en veilig				positief	
	Omgevingskwaliteit					heel positief
	Socaal en economisch			iets positief		
	Duurzaamheid					heel positief

Vergt flinke financiele bijdrage (afschrijving) en draagt niet bij aan woningbouwopgave

Het college is voornemens om de volgende keuze te maken:
In de vrijkomende c.q. ontwikkellocaties in de Gildenwijk kiezen we voor woningbouw: daarbij werken we nader uit welke segmenten hier wenselijk zijn. De keuze voor scenario 1 betekent prioriteit voor woningbouw, maar met dien verstande dat we kleinschalige of individuele zorginitiatieven mogelijk moeten blijven houden.

4 Gildenweg als barrière of verbinding

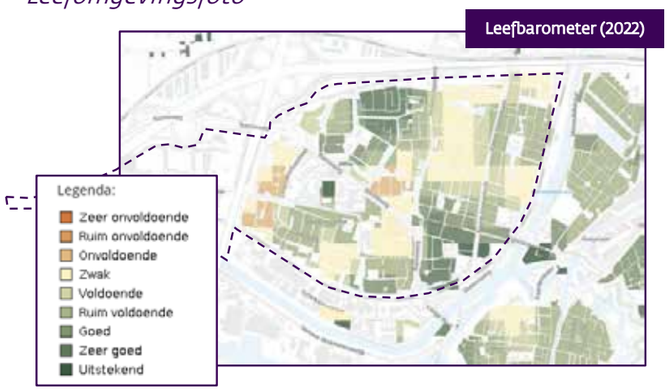
Toelichting
De Gildenweg is een drukke doorgaande weg. Deze weg en de huidige inrichting wordt als knelpunt ervaren. De Gildenweg kent nu een inrichting behorende bij een verkeersfunctie. De weg is vrij breed en er wordt snel gereden. Aan en rondom de Gildeweg liggen veel woningen.

Relevante informatie
Huidig beleid
- We zetten in op de mobiliteitstransitie en geven in de openbare ruimte ruim baan geven aan lopen, fietsen en openbaar vervoer. (Omgevingsvisie, 2023)
- Een beweegvriendelijke omgeving, met duidelijke en veilige loop/fietsroutes, (…) maar ook een groene (en goed onderhouden) omgeving draagt bij aan de gezondheid. (Omgevingsvisie, 2023)

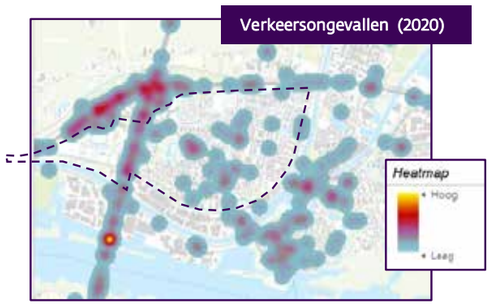
Participatie
- Ruim de helft van de participanten ervaart onveiligheid op de Gildenweg. Van de participanten ziet ruim de helft graag de weg transformeren naar een woonkwaliteit. Ongeveer 1/3 zou tevreden zijn met beperkte maatregelen. Ten aanzien van de 'sociale barrière' zijn de meningen verdeeld.

Leefomgevingsfoto

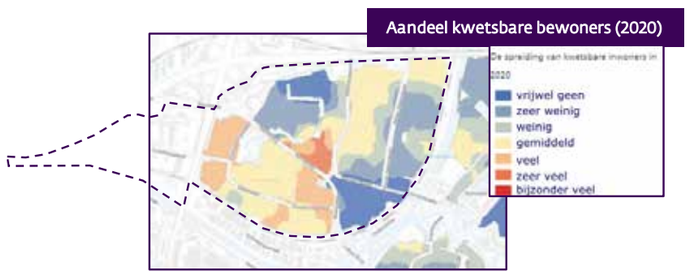
Leefbarometer (2022)

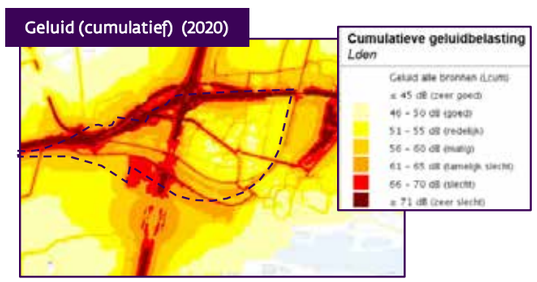
Verkeersongevallen (2020)

Aandeel kwetsbare bewoners (2020)

Geluid (cumulatief) (2020)

Impactbeoordeling
Beleidsoptie 1: Herinrichting focus voetgangers en fietsers
De Gildenweg gaan we in de toekomst herinrichten en zetten daarbij in op het aanzienlijk vergroten van de woonkwaliteit. De weg wordt zo veel mogelijk versmald (eventueel met knip en/of fietsstraat), er ontstaat ruimte voor groen en spelen op straat. De doorstroom voor autoverkeer wordt daardoor weliswaar verminderd.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 1	Gezond en veilig				positief	
	Omgevingskwaliteit				positief	
	Socaal en economisch			iets positief		
	Duurzaamheid			iets positief		

Scenario heeft waarschijnlijk ook effecten op ontwikkeling verkeersstromen elders in de stad

Beleidsoptie 2: Herinrichting focus auto's en doorstroming
De Gildenweg gaan we op termijn herinrichten en zetten in op het verbeteren van de doorstroming en het functionele wegprofiel (autoverkeer). Een doorstroom voor de route naar het sportpark/Molenvliet wordt zoveel mogelijk gefaciliteerd. De Gildenweg kan een volwaardig alternatief van de Banneweg zijn als het daar druk is. De Gildenweg wordt weer een 50km/uur weg, voor zover nodig met zebrapaden en stoplichten.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 2	Gezond en veilig		negatief			
	Omgevingskwaliteit		iets negatief			
	Socaal en economisch			iets positief		
	Duurzaamheid			neutraal		

Scenario heeft waarschijnlijk ook effecten op ontwikkeling verkeersstromen elders in de stad

Beleidsoptie 3: Beperkte maatregelen
De Gildenweg gaan we niet actief herinrichten, we behouden het huidige wegprofiel. Bij werkzaamheden zoeken we naar snelheidsbeperkende maatregelen, we zullen (met kleine ingrepen) het profiel iets optimaliseren. (bijv. smaller maken, voorrangssituatie wijzigen, oversteekbaarheid verbeteren, wat vergroenen)

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 3	Gezond en veilig			iets positief		
	Omgevingskwaliteit			iets positief		
	Socaal en economisch			neutraal		
	Duurzaamheid			neutraal		

Het college is voornemens om de volgende keuze te maken:
De inrichting van de Gildenweg nodigt in de toekomst uit om te fietsen en wandelen, en voor auto's om zich te houden aan de snelheid van 30 km/u. Kansen voor vergroening en vergroten van de verkeersveiligheid in deze straat moeten zo veel mogelijk worden benut. Een combinatie van scenario 1 en 3 is de basis voor verdere uitwerking.

5: Toegang Molenvliet verbeteren voor fiets en/of auto

Toelichting

De toegang tot sportpark Molenvliet (Bataafsekade) is druk. Er rijden veel scholieren/fietsers, dat is een kwetsbare doelgroep. De overgang van wonen naar Sportcomplex zou anders ingericht kunnen worden, waarbij meer aandacht is voor de kwetsbare fietser en waarbij de entree naar Molenvliet aangepakt wordt om de uitstraling te verbeteren. Daarnaast is er voor de toekomst een snelfietsroute bedacht over de Schelluinsekade, deze sluit ook aan op de fietsroute Merwedebrug - Scholencampus.

Relevante informatie

Huidig beleid

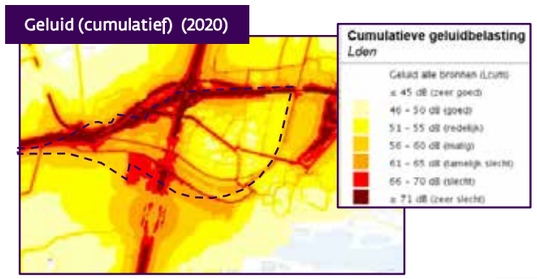
- Voorzieningen, sport en leisure ontwikkelen zich door op Molenvliet, en daarbij is er ruimte voor een toekomstige mobiliteitshub voor de (bus)verbinding Breda-Gorinchem-Utrecht. (Omgevingsvisie, 2023)
- Een beweegvriendelijke omgeving, met duidelijke en veilige loop/fietsroutes, (…) maar ook een groene (en goed onderhouden) omgeving draagt bij aan de gezondheid. (Omgevingsvisie, 2023)

Participatie

- De Bataafsekade is breed en niet duidelijk. Voor fietsers is het niet veilig, ook komt er veel verkeer samen. Dit wordt vrijwel door alle participanten ervaren. Een vrijliggend fietspad zou een veiligere situatie kunnen creëren. De toegang/het viaduct is donker en hierdoor voelt het als onveilig.

Leefomgevingsfoto

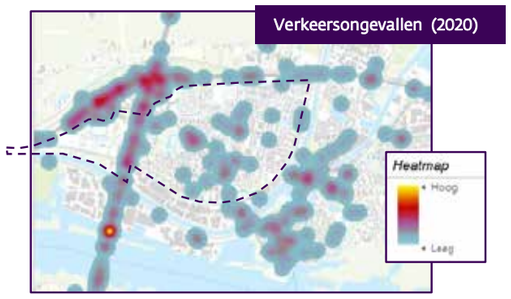
Geluid (cumulatief) (2020)

Beeld huidige toegang (2024)

Verkeersongevallen (2020)

Beleving sociale veiligheid (2021)

	n	ja, altijd	ja, meestal	soms wel, soms niet	nee, meestal niet	nee, (vrijwel) nooit
Binnenstad	178	30	52	17	0	1
Wijdschild	175	42	53	4	1	0
Lingewijk	171	34	53	11	2	0
Haarwijk	167	30	53	15	1	1
Gildenwijk	158	27	49	19	5	1
Laag Dalem	169	39	52	8	1	0
Dalem	324	47	46	6	0	1
Stalkaarsen	*148*	*26*	*61*	*13*	*1*	*0*
Totaal gemeente Gorinchem 2021	1.543	**34**	**52**	**13**	**1**	**0**
Totaal gemeente Gorinchem 2019	611	29	56	13	1	0
Gemeenten 25.000-50.000 inwoners		34	54	10	1	0

Impactbeoordeling

Beleidsoptie 1: Nieuwe autoverbinding en Bataafskade fietsstraat

We realiseren een andere ontsluitingsweg naar Molenvliet voor autoverkeer vanaf de Banneweg / N216. De toegang vanaf de Bataafsekade kan volledig worden ingezet ten behoeve van fietsen. Fietsen en autoverkeer wordt daarmee uit elkaar getrokken. Onder het viaduct ontstaat ruimte voor sport (basketbal, pumptrack, skaten) en het opnieuw doortrekken / verbinden van de schelluinsevliet.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 1	Gezond en veilig				heel positief	
	Omgevingskwaliteit			iets positief		
	Socaal en economisch				positief	
	Duurzaamheid			neutraal		

Hoewel scenario voorziet in stimuleren fiets, wordt de keuze over op de fiets naar Molenvliet gaan, mogelijk ook beinvloed door de (fiets)route elders in de stad

Beleidsoptie 2: Bataafsekade fietsstraat en auto te gast

De (toegang over de) Bataafsekade wordt ingericht als Fietsstraat (auto te gast). Dit ontmoedigt autoverkeer, waarmee eigen inwoners zoveel mogelijk op de fiets komen en vergroot de verkeersveiligheid voor fietsers (scholieren). De fietsroute sluit rechtstreeks aan op de Wijnkoperstraat. Onder het viaduct onstaat nog enige ruimte voor het toevoegen van sport.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 2	Gezond en veilig				positief	
	Omgevingskwaliteit			neutraal		
	Socaal en economisch			neutraal		
	Duurzaamheid			neutraal		

Hoewel scenario voorziet in stimuleren fiets, wordt de keuze over op de fiets naar Molenvliet gaan, mogelijk ook beinvloed door de (fiets)route elders in de stad

Beleidsoptie 3: Fietsers via Kleine Schelluinsekade, Bataafskade blijft autoroute

Fietsers worden zoveel mogelijk over de Kleine Schelluinsekade geleid, ervan uitgaande dat deze route rustiger is qua autoverkeer. Deze weg zal mogelijk moeten worden heringericht of verbreed. Auto's blijven via Bataafsekade rijden. Vanaf het viaduct (A27) tot aan de Gildenweg komt een goede fietsverbinding (vrijliggend fietspad).

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 3	Gezond en veilig			iets positief		
	Omgevingskwaliteit			neutraal		
	Socaal en economisch			iets positief		
	Duurzaamheid			neutraal		

Hoewel scenario voorziet in stimuleren fiets, wordt de keuze over op de fiets naar Molenvliet gaan, mogelijk ook beinvloed door de (fiets)route elders in de stad

Het college is voornemens om de volgende keuze te maken:
Op den duur maken we Molenvliet beter bereikbaar voor auto's door een nieuwe autoverbinding vanaf de Banneweg, zodat auto's niet meer door de wijk heen hoeven. De Bataafsekade richten we dan opnieuw in als fietsstraat, zodat deze veiliger en aantrekkelijker wordt. Voor deze ambitieuze keuze hebben we echter op de lange termijn medewerking van de provincie nodig, alsook de financiële middelen hiervoor vrij maken.

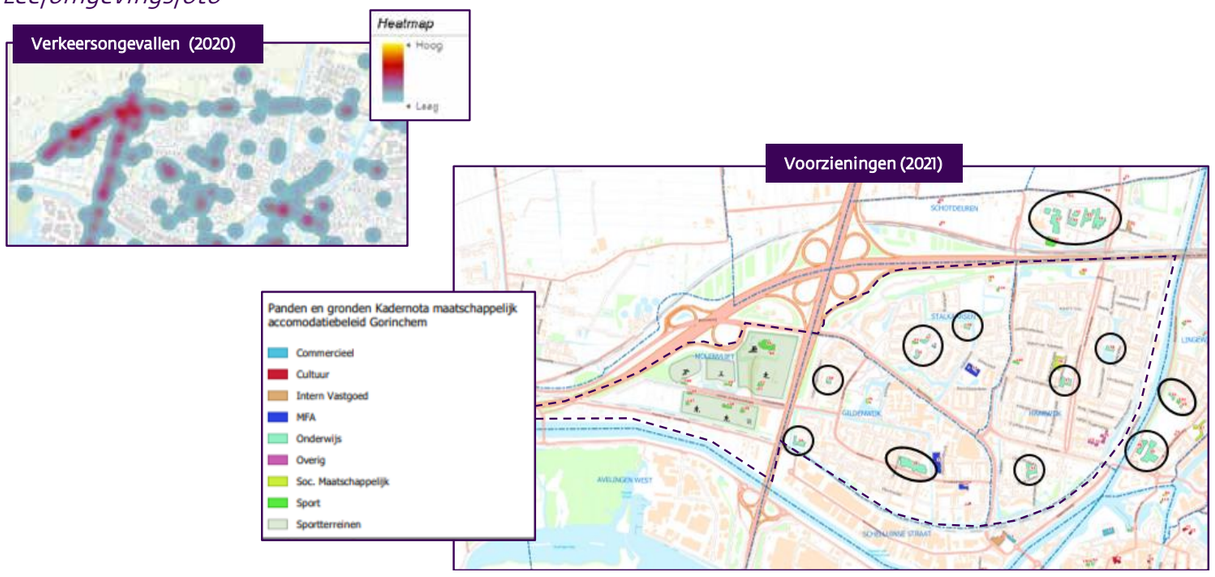
6: Verbeteren verbinding tussen woonwijken en scholencampus

Toelichting
De fietsmobiliteit in de wijk is niet overal even goed. Ook houdt de (fiets)mobiliteit een verdere ontwikkeling van de scholencampus tegen, dit geldt met name voor fietsers want dit is het meest gebruikte vervoer onder scholieren.

Relevante informatie
Huidig beleid
- We zetten in op de mobiliteitstransitie en geven in de openbare ruimte ruim baan geven aan lopen, fietsen en openbaar vervoer. (Omgevingsvisie, 2023)
- Een beweegvriendelijke omgeving, met duidelijke en veilige loop/fietsroutes, (…) maar ook een groene (en goed onderhouden) omgeving draagt bij aan de gezondheid. (Omgevingsvisie, 2023)
- Fietsknelpunt Haarsekade/Haarweg wordt aangepakt (Fietsknelpunten Top10).
- Goede verbindingen met het openbaar vervoer en voor de fiets zijn noodzakelijk om de werknemers én scholieren snel en direct op de plaats van bestemming te brengen. De scholencampus ondersteunt een intensieve samenwerking met de (maritieme) maakindustrie en het I-Lab. (Omgevingsvisie, 2023)

Participatie
- Onveilig! Een nieuwe route naar de scholencampus zou wenselijk zijn. In het algemeen zouden door Gorinchem vrijliggende fietspaden moeten komen om het fietsen te bevorderen. Men wil graag doorfietsen (efficiënte doorstromende route). Dit gaat verder dan de WWW. Vaak is genoemd dat (nog) meer moet worden ingezet op het aantrekkelijk maken van het gebruik van de fiets voor bestemmingen binnen en aansluitend aan de stad.

Leefomgevingsfoto

Impactbeoordeling
Beleidsoptie 1: Nieuw vrijliggend fietsnetwerk
Om de scholencampus (en de rest van de wijk) beter bereikbaar te maken zetten we rigoureuze stappen. We leggen een apart fietsnetwerk aan met alleen maar vrijliggende fietspaden en de fiets heeft altijd voorrang. Inzetten op veiligheid van fietsers, ook als dit ten koste gaat van ruimte en doorstroom van autoverkeer. Voor het autoverkeer komt een apart hoofdwegennet, waarbij de auto óm de stad heen moet, waar de fiets overal door de stad kan. Autoverkeer wordt daarmee ontmoedigt, fietsen gestimuleerd.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 1	Gezond en veilig					heel positief
	Omgevingskwaliteit		iets negatief			
	Socaal en economisch				positief	
	Duurzaamheid		iets negatief			

Uitgangspunt voor de beoordeling is dat het fietsnetwerk aansluit op overig (nieuw) fietsnetwerk (nieuwe bruggen, etc.)

Beleidsoptie 2: Bestaande fietsroutes verbeteren
Om de scholencampus (en de rest van de wijk) beter bereikbaar te maken zetten we in op het verbeteren van de fietsroutes (snelfietsroutes). Bestaande fietspaden worden verbeterd en veiliger, we leggen (meer) aparte fietspaden aan, ook als dit soms ten koste gaat van de autobereikbaarheid. Daarmee ontstaat ook een directe (snel)fietsverbinding vanaf de Merwedebrug naar Scholencampus.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 2	Gezond en veilig				positief	
	Omgevingskwaliteit		iets negatief			
	Socaal en economisch			neutraal		
	Duurzaamheid		iets negatief			

Uitgangspunt voor de beoordeling is dat het fietsnetwerk aansluit op overig (nieuw) fietsnetwerk (nieuwe bruggen, etc.)

Beleidsoptie 3: Verbeteren openbaar vervoer
Om de scholencampus (en de rest van de wijk) beter bereikbaar te maken zetten we in op het verbeteren van het openbaar vervoer. Het openbaar vervoer naar met name de scholencampus wordt sterk verbeterd door bijvoorbeeld bussen privileges te geven (rijden op plekken waar geen autoverkeer mag komen) en de aanleg van station Noord.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 3	Gezond en veilig			iets positief		
	Omgevingskwaliteit		iets negatief			
	Socaal en economisch				positief	
	Duurzaamheid		iets negatief			

Het college is voornemens om de volgende keuze te maken:
We benutten kansen uit scenario 1 en 2: waar mogelijk verbeteren we bestaande fietsroutes, en waar nodig zoeken we naar kansen voor nieuwe vrijliggende fietspaden. Zo zorgen we dat de groeiende hoeveelheid scholieren die naar de Scholencampus fietsen, daar veilig en fijn kunnen komen.

7: Gezonde wijken in de oksel van snelwegen

Toelichting

Op het moment dat de wijk werd gerealiseerd en de woningen zijn gebouwd was het nog niet zo druk op de snelwegen als nu. Dit is inmiddels flink veranderd. De toename van het verkeer heeft effecten op de woonkwaliteit van de omgeving (o.a. luchtkwaliteit en geluid). De ambities in de omgevingsvisie zijn stevig.

Relevante informatie

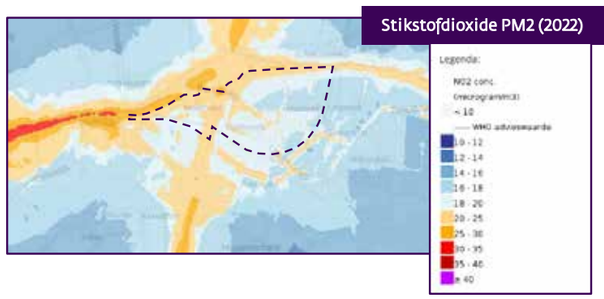
Huidig beleid

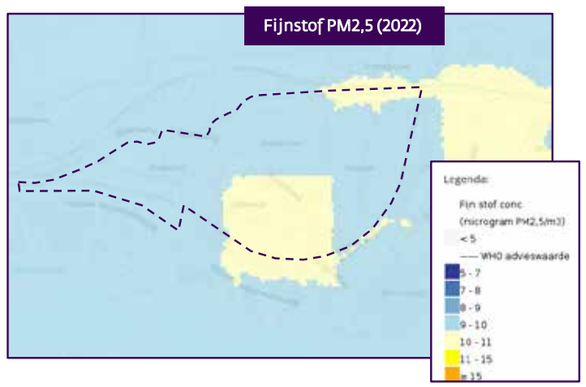
- In sterk verstedelijkte gebieden wordt groen steeds schaarser. Daarnaast kunnen lucht- en bodemverontreiniging en geluidsoverlast de gezondheid van mens, dier en milieu negatief beïnvloeden. In de uitwerking van het omgevingsplan worden de milieunormen vastgesteld. Hierbij sluiten we aan bij de WHO advieswaarden die door de provincie worden gehanteerd. (Omgevingsvisie, 2023)

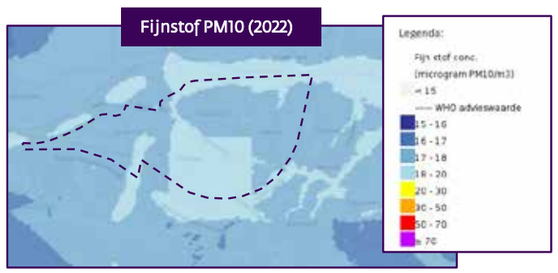
Participatie

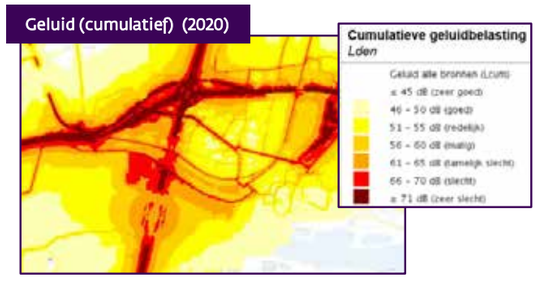
- Zet vooral in op verbeteringen waar kan en maak een groene long. Als er meer wandelpaden zouden komen zou meer dan ¾ van de participanten hier gebruik van maken. Zeker geen verdunning. Overwegend wonen de mensen prettig in deze wijk en ervaren geen hinder van de snelwegen.

Leefomgevingsfoto

Impactbeoordeling

Beleidsoptie 1: Stevige maatregelen voor gezonde leefomgeving

We zetten zo veel mogelijk in op het verbeteren van het leefklimaat ter plaatse. Daarbij zoeken we naar (en brengen we daarna in uitvoering) de meest effectieve maatregelen ten aanzien van onder andere luchtkwaliteit (bijvoorbeeld door aanplant van hoge bomen die fijnstof afvangen) en geluid (bijvoorbeeld door verhogen van de geluidwal).

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 1	Gezond en veilig				positief	
	Omgevingskwaliteit		iets negatief			
	Socaal en economisch			neutraal		
	Duurzaamheid			iets positief		

Ten gevolge van het voorgestelde scenario onstaan mogelijk (ook) kansen voor verdichting in deze gebieden.

Beleidsoptie 2: Verminderen woningen langs snelweg

Dat veel mensen wonen in de meest belaste gebieden vinden we niet (meer) acceptabel. We nemen actief maatregelen, waarbij we streven naar zo min mogelijk personen en verblijf binnen de invloedszone van de snelweg. We verdunnen de woningvoorraad in deze zone. We streven naar kantoren ipv woningen langs de snelweg. Ook de sportvelden binnen deze zone vinden we niet meer passen en gaan we verplaatsen.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 2	Gezond en veilig			iets positief		
	Omgevingskwaliteit			neutraal		
	Socaal en economisch		negatief			
	Duurzaamheid			neutraal		

Dit scenario levert wellicht geen bijdrage aan verbetering (o.a. luchtkwaliteit), maar huisvest wél minder personen binnen

Beleidsoptie 3: Bestaande situatie accepteren

We accepteren de bestaande situatie. We voldoen aan wettelijke eisen en alles blijft zoals het is. Bij nieuwe ontwikkelingen voldoen we aan de wettelijke eisen m.b.t. luchtkwaliteit en geluid. Zo voegen we geen nieuwe gevoelige bestemmingen toe binnen 300m binnen rijkswegen resp 50m binnen provinciale wegen. Verder versterken we de met name de aanwezige grotere groene ruimten en investeren in een robuuste groene long (één verbonden groene ruimte / park) vanaf het Van Andel park tot aan gymnasium en gaan we invulling geven aan de 3/30/300 regel.

		zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
SCENARIO 3	Gezond en veilig			iets positief		
	Omgevingskwaliteit			iets positief		
	Socaal en economisch			neutraal		
	Duurzaamheid			iets positief		

In dit scenario is het nastreven van de WHO-normen mogelijk niet realistisch

Het college is voornemens om de volgende keuze te maken:
We moeten de bestaande situatie accepteren, omdat deze niet alleen door onze gemeente opgelost kan worden. Tegelijkertijd is het op termijn nodig om stevige maatregelen te nemen: niet alleen voor de gezondheid van huidige bewoners, maar ook om nieuwe woningbouwontwikkelingen en verdichting in de wijken mogelijk te maken. Daarom kiezen we voor een combinatie van scenario 1 en 3.

Bijlage 4:

Participatieverslag

Verslag participatie Woonwijken West

Conclusie dilemma's

De balans tussen fiets, auto en groen op de Nieuwe Hoven
Inwoners vinden de bomen mooi. Ongeveer de helft van de participanten wil de bomen behouden, vanwege het beeldbepalende karakter. Als de bomen weg zouden moeten en er komen andere vormen van groen dan is dit ook een prima oplossing (en toch jammer). Veiligheid is zeer belangrijk en hier zijn zorgen over. Ook vanwege snelle fietsen (o.a. fatbikes). Parkeren zou weg mogen, maar wel een oplossing voor de bewoners elders. Bewoners vragen veelal zelf om de hele weg éénrichtings-verkeer (auto) te maken.

Toekomstige nieuwe invulling Piratenland op sportpark Molenvliet
De participanten zien op Molenvliet het liefst een uitbreiding van sport en sportvoorzieningen. Ook is er vraag naar een grote (natuur) speeltuin (en/of overdekt) waar kinderen langere tijd kunnen ravotten en ouders elkaar kunnen ontmoeten. Dit moet de functie van het natuurcentrum (wat meer voor kleinere kinderen wordt geacht) overstijgen.

Nieuwe invulling vrijkomende locaties: (Belastingkantoor/'t Gilde en Wijnkoperstraat)
De participanten zien op deze locaties graag woningen of zorgwoningen gerealiseerd. Maar ook het toevoegen van groen. Ten aanzien van groen bedoelt men dan veelal groen in aansluiting op/ als onderdeel van een nieuwe ontwikkeling. Een nieuw park wordt veelal overdreven geacht. Er is iets meer draagvlak voor woningen boven zorgwoningen. Bij zorg wordt wel gedacht aan het combineren van alle vormen van zorgvragen c.q. zorgwonen. Ook is meermaals tijdens de participatie naar voren gekomen dat ontwikkelingen altijd zouden moeten worden bezien in relatie tot de omgeving en welke potentiële ontwikkelingen en/of knelpunten in de omgeving zijn, om potentiële gemiste kansen te voorkomen.

Gildenweg als barrière of verbinding
Ruim de helft van de participanten ervaart onveiligheid op de Gildenweg. Van de participanten ziet ruim de helft graag de weg transformeren naar een woonkwaliteit. Ongeveer 1/3 zou tevreden zijn met beperkte maatregelen. Ten aanzien van de 'sociale barrière' zijn de meningen verdeeld.

Toegang Molenvliet verbeteren voor fiets en/of auto
De Bataafsekade is breed en niet duidelijk. Voor fietsers is het niet veilig, ook komt er veel verkeer samen. Dit wordt vrijwel door alle participanten ervaren. Een vrijliggend fietspad zou een veiligere situatie kunnen creëren. De toegang/het viaduct is donker en hierdoor voelt het als onveilig.

Verbeteren verbinding tussen woonwijken en scholencampus
Onveilig! Een nieuwe route naar de scholencampus zou wenselijk zijn. In het algemeen zouden door Gorinchem vrijliggende fietspaden moeten komen om het fietsen te bevorderen. Men wil graag doorfietsen (efficiënte doorstromende route). Dit gaat verder dan de WWW. Vaak is genoemd dat (nog) meer moet worden ingezet op het aantrekkelijk maken van het gebruik van de fiets voor bestemmingen binnen en aansluitend aan de stad.

Gezonde wijken in de oksel van snelwegen
Zet vooral in op verbeteringen waar kan en maak een groene long. Als er meer wandelpaden zouden komen zou meer dan ¾ van de participanten hier gebruik van maken. Zeker geen verdunning. Overwegend wonen de mensen prettig in deze wijk en ervaren geen hinder van de snelwegen.

1. Online enquête

Favoriete plekje in de wijk
- Eigen huis/straat
- Parken en groen

Waarom het favoriete plekje:
- Participanten voelen zich thuis op de plek waar ze wonen.
- Recreatief icm ontmoeten en spelen voor kinderen

Meer dan de helft van de mensen kent hun buren en weet wie er in hun buurt wonen. Men ontmoet mensen uit de buurt graag gewoon op straat of 'in het groen', bijv voor een gezamenlijke/verbindende activiteit. Opvallend weinig participanten denken dat hiervoor een buurthuis nodig is.

Ruim 75% van de participanten zou gebruik maken van meer wandelroutes in de wijk. Op de route moet voornamelijk veel groen zijn. Een aantal participanten vindt het belangrijk dat het alleen toegankelijk is voor voetgangers en rolstoeltoegankelijk. Een klein aantal participanten ziet graag een aansluitend netwerk.

Bij/langs wandelroutes worden (een aantal keer) als pluspunten genoemd: goede wandelpaden, veilige routes, buitensporttoestellen, losloopgebieden voor de hond.

Bijna 70% van de participanten is bekend met het effect op de bodem als ze regenwater opvangen. Bij wat ze doen waren meer antwoorden mogelijk:Ruim 50% geeft aan zoveel mogelijk groen in de tuin te hebben ipv tegels. Bijna 30% geeft aan een regenton te hebben. Ook geeft bijna 40% aan helemaal niets te doen op en rond hun huis. Bij de toelichtingen geven veel participanten aan dat ze beperkt zijn omdat ze huren bij Poort6, op een appartement wonen of afhankelijk zijn van een VvE.

Bijna 65% is bereidt om meer te doen aan de opvang van regenwater, bijv met regenton, maar veel zien zich beperkt door de ruimte op balkon of omdat het niet kan door VvE/Poort6. Opvallend is dat een ander weer noemt dat deze emmers neerzet op het balkon om regenwater op te vangen.
Een deel geeft aan een regenton te plaatsen of andere maatregelen te nemen als er (deels) gesubsidieerd wordt.

75% van de participanten gebruikt regelmatig de fiets, waarvan 30% alles op de fiets doet. De fiets wordt gebruikt voor een bezoek aan de stad, kleine boodschappen en korte afstanden. Men maakt geen gebruik van de fiets voor grote boodschappen, grotere afstanden, buiten de stad of als het 'slecht' weer is. 40% van de participanten is over geen enkele voorziening voor de fietsers tevreden (fietspaden, veiligheid, parkeerplaats voor fietsen) Men zou meer gebruik maken van de fiets als er veiligere fietspaden zouden zijn, vrijliggend van het autoverkeer, beter onderhouden. Vooral in de Gildenwijk wordt een aantal keer het stallen van de fietsen als heikel punt genoemd. Men geeft aan bij de appartementen zeer kleine bergingen te hebben, waar geen fiets in past, dus schaft men geen fiets aan.

Op de Nieuwe Hoven wil 75% van de participanten dat we ons focussen op de veiligheid van de fietser. 40% van de participanten vindt dat in ieder geval ruimte moet zijn voor een fietspad. 1/3 vindt de authentieke uitstraling belangrijk. Bijna 75% wil (let op: niet DE) bomen en groen behouden. Een aantal participanten vindt dat de autoweg smaller zou mogen, een enkeling pleit voor 2 richtingsverkeer, maar een iets groter aantal pleit voor éénrichtingsverkeer in de hele straat, wat ruimte geeft voor de fietser.

Bij herontwikkelingen kiest men voor woningen en groen. Dit mag ook gecombineerd zijn. Ontmoeten lijkt gekoppeld te worden aan groen. Woningen hebben de voorkeur boven zorgwoningen. Voorkeur voor starters en ouderen. Bejaardenhuis/Knarrehof worden ook als optie genoemd. Of een combi van jongeren/starters met ouderen, inspiratie, verbinding, ontmoeting, maar ook omdat woningen dan vrij blijven voor gezinnen. Een aantal participanten ziet uitbreiding van sport in dit gebied als mogelijkheid, maar anderen vragen zich ook af waarom dit niet meer verspreid wordt over de stad, met name op Oost.

Meer dan de helft van de participanten gebruikt wekelijks de Gildenweg, 60% daarvan zelfs dagelijks. 20% ervaart vaak onveiligheid bij het oversteken en nog eens 35% ervaart dit soms.
45% ervaart geen onveiligheid.
Meer dan 50% zou voor de toekomst van de Gildenweg kiezen voor een woonkwaliteit, waarbij de weg wordt versmald, meer ruimte komt voor groen en spelen en het autoverkeer wordt beperkt. Bijna 40% kiest voor het bestaande gebruik met aanpassingen voor oversteekbaarheid en het beperken van de snelheid.

2. Participatie op straat

Favoriete plekje in de wijk
- Eigen huis/straat
- Parken en groen, (Van Andelpark, Haarwijkpark, Emmapark, Waterpark)

Waarom het favoriete plekje:
- Participanten voelen zich thuis op de plek waar ze wonen.
- Recreatief, wandelen/rust icm ontmoeten en spelen voor kinderen

Niet fijne plek in de wijk
- Haarwijkpark, wel mooi, maar de toegang wordt als onaantrekkelijk/onveilig ervaren.
- Wilheminalaan en omgeving, rommelig en voelt onveilig
- Nieuwe Hoven en Haarsekaden, te druk en onveilig
- Gildenweg, het is er druk, wordt hard gereden en niet veilig om over te steken.
- Belastingkantoor/Gilde, onveilig gevoel
- Diverse parkeerplaatsen flats Gildenwijk, hier wordt gedeald
- Wilhelminalaan, door de verpaupering, onveiligheid (sociaal en fysiek), parkeerdruk, niet geïntegreerde inwoners.

Voor de Nieuwe Hoven wordt fietsen en groen als belangrijkste ervaren.
Fietsen en fietsveiligheid is het belangrijkste, het mag de auto ook wel iets minder makkelijk gemaakt worden. De weg is nu onoverzichtelijk, dit komt met name door geparkeerde auto's, gevaarlijk met oversteken (kruispunt Haarsekaden/Nieuwe Hoven is het gevaarlijkste) en er wordt ook veel te hard gereden. Ruim 80% van de participanten (ook bewoners Nieuwe Hoven) vindt het geen probleem als de hele Nieuwe Hoven eenrichtingsverkeer zou worden, de rest twijfelt aan deze oplossing. Verkeerskundigen hebben hier verstand van en zouden vooral ook hier wat van moeten vinden.

Parkeren op de Nieuwe Hoven is zeker belangrijk, maar parkeren zou ook elders kunnen (alternatief moet geboden worden), dus als er iets moet wijken dan het parkeren.
Ongeveer de helft van de participanten (vooral de directe bewoners) ondervindt overlast en schade van de bomen (aan riolering en fundering) en er zou ander groen/andere bomen voor terug mogen komen. Qua beeldkwaliteit worden de bomen wél als belangrijk ervaren. Om de beeldkwaliteit niet te verliezen zou om en om gekapt kunnen worden, maar er wordt getwijfeld of dat een echte oplossing is. Op de vraag wat er gedaan zou moeten worden als de bomen over 10 jaar dood gaan, wordt geantwoord dat er dan nieuwe bomen of ander groen voor in de plaats moet komen.

Het groen in de Haarwijk wordt als prettig ervaren. Er zou wel meer afwisseling mogen komen tussen bomen, struiken en bloemen. Bewoners wandelen graag in de wijk, maar het is niet heel aantrekkelijk

om te wandelen. Een verbetering van de inrichting van het groen zou de aantrekkelijkheid om te wandelen vergroten. Ook de toegang tot de parken zouden aantrekkelijker moeten zijn.

Het groen in de Gildenwijk wordt wisselend ervaren. Waar de ene participant aangeeft dat er meer groen zou mogen komen, vindt de ander dat het voldoende is. Als er meer groen zou komen dan zijn bloemen een aanvulling en het Van Andelpark kan ook wel een upgrade gebruiken qua inrichting groen, maar ook qua speelvoorzieningen. In deze wijk lijkt men zich meer druk te maken om het aantal parkeerplaatsen en het afval op straat (met de overlast van ratten) en is groen van ondergeschikt belang. In Stalkaarsen en de Haarwijk wordt het groen meer gewaardeerd en worden voornamelijk de parken genoemd als fijne plaatsen om te verblijven.

Ontmoeten in de Gildenwijk wordt voornamelijk gedaan op straat en in het Van Andelpark. Soms is er iets in de school aan de Van Goudoeverstraat, maar dit vervangt voor ouderen zeker niet de buurthuisfunctie die er vroeger was. Hiervoor lijkt het natuurcentrum meer gebruikt te worden. Ouders met kinderen op deze school ontmoeten elkaar wel op die plek (en andere plekken). In Stalkaarsen ziet men de natuurspeeltuin en kleine gezamenlijke 'tuintjes' als plekken om te ontmoeten. In de Haarwijk wordt Centraal Punt genoemd als ontmoetingsplek, maar ook de Wilhelminalaan.

Participanten ondervinden geen last van de snelweg en lijken zich hier ook totaal niet druk om te maken. Ze wonen er fijn, het is goedkoop en ruim. Fijnstof linken participanten niet aan gezondheid; ze lappen de ramen een keer extra en maken de tuin een keer extra schoon. De buurt aan de A27 wordt ervaren als een fijne plek om te wonen. De overlast die participanten ervaren komt meer van de Gildenweg, de Driemanschapslaan en door de bezoekers van Molenvliet. Parkeren van fietsen bij de flats veroorzaakt ook overlast.

De Gildenweg zou anders ingericht moeten worden. Er wordt veel te hard gereden. Versmallen, drempels, zebrapaden/stoplichten. Het is onoverzichtelijk, vooral bij 't Gilde. Er zou meer groen toegevoegd mogen worden en ruimte voor ontmoeten. De weg mag meer onderdeel worden van de wijk en niet meer gebruikt worden als sluiproute. Verkeerskundigen hebben hier verstand van en zouden vooral ook hier wat van moeten vinden.

Op de ontwikkellocaties (Gilde en Belastingkantoor) zouden woningen moeten komen, maar ook groen. (vooral parkeren niet vergeten) 65+/75+ woningen (bejaardentehuis/Knarrenhof) worden een aantal keer genoemd, maar ook hebben participanten behoefte aan woningen voor jongeren, omdat ze vinden dat de wijk vergrijsd. Mix jong/oud, koop/huur en benut soms ook een ontwikkellocatie om een groter gebied aan te pakken. De participanten zien graag laagbouw en zeker niet meer dan 4 lagen hoog. Ook vormen van bewegen/ontmoeten toevoegen. Combinatie van functies (bijv. sporten voor vrouwen) met

wonen. Hergebruik van gebouwen is niet heel vaak ter sprake gekomen, maar participanten die wel hierover bevraagd zijn geven de voorkeur aan sloop-nieuwbouw.

De Mollenburgseweg en Haarsekaden worden als onveilige wegen ervaren. Er wordt te hard gereden door auto's en het is gevaarlijk voor fietsers. Ook de oversteekbaarheid van de weg laat te wensen over. (Diverse bewoners voelen zich hierin niet gehoord door de gemeente)

In het algemeen wordt genoemd dat fietspaden te wensen over laten. Dit wordt mede veroorzaakt door fietsen die steeds sneller rijden (fatbikes), smalle fietspaden en geen vrijliggende fietspaden. Een apart netwerk speciaal voor scholieren lijkt de participanten niet nodig (het gaat om de totale fietsinfrastructuur). Dat scholieren door de wijk fietsen (en de kortste route nemen) vinden sommige participanten een probleem, maar dat probleem is gekoppeld aan snelle fietsen/fatbikes.

Over het algemeen genomen wordt de Haarwijk als prettige leefomgeving ervaren. Onderhoud in tuinen en afval op straat wordt als minpunt ervaren.

Of er meer wandelmogelijkheden in de wijk moeten komen is niet voor alle participanten belangrijk, dit is wel direct gelinkt aan het feit of men wel of geen wandelaar is. De wandelaars zouden nl. wel graag (groene) routes door de wijk willen, waarbij ze een ommetje kunnen maken.

De locatie Piratenland zou gebruikt mogen worden voor uitbreiding sport, een grote natuurspeeltuin waar kinderen langere tijd kunnen ravotten en ouders elkaar kunnen ontmoeten, monkey town, kinderboerderij. Ook wordt genoemd dat heel Molenvliet wel zou mogen transformeren. Woningen toevoegen en sport richting Noord.

De toegang tot Molenvliet is onverzorgd, droevig, mist een goed fietspad, wordt als onveilig ervaren door hard rijden, maar ook door afslaand verkeer en verkeersstromen die samenkomen. In de avond speelt nog een extra gevoel van onveiligheid, een plek waar je liever niet komt en zeker je kinderen niet alleen naartoe laat fietsen. Fietsers geven aan dat de situatie niet duidelijk is en dat vooral op de Bataafsekade fietsers in de knel komen. En die weg is ook vrij breed. Over de Kleine Schelluinsekade wordt alleen opgemerkt dat er door auto's hard gereden wordt. Er wordt diverse keren benoemd dat er een vrijliggend fietspad zou moeten komen.

Positief aan Molenvliet is dat alle sport op 1 plaats is

In het algemeen wordt gevraagd van de gemeente om keuzes te maken en die keuzes ook uit te voeren. Geen geld verliezen aan oplapmaatregelen. Ook de vraag om verkeerskundigen vooral vanuit hun professionaliteit te laten kiezen voor oplossingen.

3. Lunchsessie ondernemers en maatschappelijke partners

Nieuwe Hoven:
De verkeercirculatie wordt omschreven als dramatisch. Participanten hebben de wens dat de bruggen in de toekomst een oplossingen bieden en hopen dat er een rondweg (ontsluitingsroute) komt. Dan kunnen de wijken ontlast worden en is er meer ruimte voor de fiets (minder sluipverkeer) De Nieuwe Hoven heeft allure. Kruising Haarsekade en Nieuwe Hoven is gevaarlijk.

Parkeren is door bewoners met vaak een eigen oprit. Sommige voor 1 en sommige voor 2 auto's, zij zouden daar kunnen parkeren of in de zijstraten.
Bomen zouden ook voor de helft weg kunnen. (of helemaal). Liever aan 1 kant een fietspad en veel breder. Fietsroute dwars door de stad, in 1x door en duidelijk aangegeven.

Eénrichtingsverkeer voor de hele nieuwe Hoven zou kunnen als je een alternatief hebt voor de auto. (een andere route of andere vorm van transport). Onaantrekkelijk voor auto's, maar er moet wel een alternatief zijn.

Mobiliteit:
De aanpak van de Haarweg kan ook een oplossing zijn voor de automobilist. Rondweg is een oplossing (ontsluitingsroute). Een automobilist moet binnen 5 minuten op een ontsluitingsroute kunnen komen. Een rondje lopen in het buitengebied kan niet door de gevaarlijke situatie op de Haarweg.

Voor fietsers is het best redelijk. Op bestaande structuren de fietser geen voorrang geven. Er zouden betere structuren moeten komen. Fietsroute dwars door de stad, in 1x door kunnen fietsen en duidelijk aangegeven. (Verkeerskundigen moeten zich hier goed over buigen). De auto blijf je nodig hebben voor sommige zaken. De Haarwijk is heel slecht ontsloten.

De participanten pleiten voor een prioritering van hoog naar laag. Hoofdstructuur eerst bekijken. Voor de auto en de fiets. Betaalbare opties en vooral gebruik maken van de quick wins bij herontwikkelingen om de hoofdstructuur voor de auto te optimaliseren.

De gemeente moet minder geld uitgeven aan noodoplossingen. Als je het aanpakt, pak het dan goed aan.

Vrijkomende locaties:
Vanaf de toren gezien is de Gildenwijk een bos, één groene long. Het Van Andelpark zou deels bebouwd kunnen worden en elders meer groen toevogen. Bestaande panden hergebruiken, want de woningnood is hoog. Het moet betaalbaar zijn, combi oud/jong, levensloopbestendig (jongeren die klein wonen en ouderen die kleiner willen wonen). Parkeren is altijd de dooddoener bij ontwikkelingen en dat is jammer. Hier slim mee om gaan. Verbindingen zijn belangrijk (groen).

Starters moeten ruimte krijgen. Combinatie koop/huur. Zorgcentra vestigen is lastig, vooral in de Gildenwijk. Appartementen met beneden zorgcentra. (maatschappelijke vestiging). Een huisarts aan huis is niet meer van deze tijd. Zorgcentra zijn de toekomst. Huisartsenpraktijk Robberstraat zoekt een nieuwe plek, orthodontist en fysio ook, therapeuten, zet deze bij elkaar in de Gildenwijk.
De hervormde gemeente zou de Heul willen verkopen, maar wel de kerk behouden. Door de gemeentelijke monumentenstatus wordt dit proces bemoeilijkt. De wens blijft echter wel bestaan. De Johanneskerk heeft een functie in de wijk voor ontmoeting. De Heul is ook een gebouw functies samen kunnen komen. De Banneweg is daarin echter wel een barrière.

Kremlin, Tiendepenninglaan worden nog wel eens genoemd als probleemgebieden, maar toch is er al heel veel gedaan in Gorinchem.

Gezondheid:
Wonen langs de snelweg wordt niet als issue gezien. De elektrische auto of rijden op waterstof is de toekomst. Voor Gorinchem moeten we dit niet op postzegelniveau op willen lossen. Wat we wel kunnen doen is groen toevoegen. Eventueel een wal die wat doet tegen fijnstof, maar meer ook niet. WHO is dat wel haalbaar? Misschien in 2050, dan zijn we ook fietsstad. Doe wat haalbaar is, maar zolang er geen gezondheidsschade is aangetoond, moet je ook niets doen. Zet in op gezondheidswinst. (vergeet de woningnood niet)

In het algemeen wordt genoemd dat er in de wijken ook verwijsborden zouden moeten staan: naar zwembad, buurthuis, sport enz. (de publieke functies). Afval/bijplaatsingen zijn echt een probleem in de wijk en geven een afschuwelijk beeld. De sociale aspecten spelen in de woonwijken west een grote rol.

4. Gesprekken partners: Poort 6 en Rivas

Poort 6 is deelgenoot in problematiek van woningtekort. De visie van ‘ongedeelde stad’ gaat over de toekomstbestendigheid/kwaliteit (lange termijn) van de wijken en het woningtekort (korte termijn) moet niet de boventoon voeren. Poort6 en gemeente blijven gezamenlijk hierin optrekken en blijven periodiek in gesprek over ontwikkelingen en kansen om in gezamenlijkheid te kijken naar een gezonde groei binnen de grenzen.

Uit het gesprek met Rivas bleek dat zij geen nieuwe ruimtevragen verwachten in de Woonwijken West. Zij zien wel grotere en kleinere ontwikkelingen op hun bestaande locaties, maar geen wijzigingen op structuur niveau die mee zouden moeten wegen in het gebiedspaspoort.

5. Dialoogavond 28 augustus

Nieuwe Hoven
In algemene zin werd geconstateerd dat de inventarisatie het knelpunt Nieuwe Hoven blootlegt (veel functies in smalle ruimte). Daarnaast wordt (het gevoel) van verkeersonveiligheid nadrukkelijk uitgesproken en wordt vaak aangegeven dat er erg hard wordt gereden.

Het algemene beeld is dat veel participanten met name zouden willen inzetten op een verbetering van de verkeersveiligheid, waarbij met name maatregelen getroffen moeten worden tegen het autoverkeer. Dit zou enige ruimte voor groen kunnen opleveren, daar is niet nadrukkelijk op 'gestuurd'. Over het algemeen vinden participanten dat met name de voorzieningen voor de fiets moeten worden verbeterd.

Overwegend wordt het beeld van de groene laan met bomen erg gewaardeerd. Voor een aantal uit zich dat in het behouden van de bestaande bomen. De meeste participanten geven echter aan dat het behoud van de bestaande bomen (op lange termijn, bijvoorbeeld door ze in stappen te vervangen) niet noodzakelijk is, maar dat ook ander groen en bomen hier een invulling aan kan geven.
Bewoners aan de Nieuwe Hoven geven zowel aan dat de bomen erg mooi en beeldbepalend zijn en derhalve moeten blijven, maar ook dat deze overlast geven door bladuitval en opdrukkende wortels (tot aan de woningen). Dit lijkt grofweg gelijkend verdeeld.

Piratenland
Voor de locatie Piratenland wordt door grofweg de meeste participanten een uitbreiding van de sportvoorzieningen een logische keuze geacht. Dit komt enerzijds vanuit het beeld dat men heeft over Molenvliet als sportpark en daarmee een logische keuze lijkt. Anderzijds wordt dit ingegeven door een persoonlijke behoefte aan een bepaalde sportvoorziening.

Een enkeling legt gelijk een link met een HUB. Deze participanten geven aan op Molenvliet kansen te zien voor het toevoegen van stedelijke functies zoals woningen (al dan niet voor studenten) en/of kantoren. Hier lijkt wel een afhankelijkheid van de HUB als voorwaarde voor een dergelijke ontwikkeling onder te liggen.

Ontwikkellocaties
Overwegend vraagt men om een toekomst bestendige invulling met (zorg)woningen en daarbij behorende voorzieningen zoals groen en parkeerplaatsen, passend bij gewoon een 'actuele' ontwikkeling en qua aard, maat en schaal passend in de wijk.

Er lijkt niet persé de behoefte aan extra park in de wijk. Daarvoor is er al voldoende ander groen (van Andel park). In algemene zin lijkt wel het beeld dat bestaande groene plekken in de wijk 'meer uit te halen' is (meer beleving, bomen, bloemen – minder alleen gazon).

Qua woningen wordt veelal de voorkeurgegeven aan (zorg)appartementen, met name voor senioren. Vaak wordt daarin ook de combinatie starters en senioren gelegd vanwege een gelijkende woonbehoefte. Koop en huur Opgemerkt dient te worden dat in de participatie vaak is genoemd dat men behoefte heeft aan een 'zorgwoning', maar ook een bejaardentehuis, ouderenflat, of 'knarrenhof'. Vrijwel uitsluitend blijkt bij doorvragen dat iedereen vrijwel hetzelfde bedoeld. Een woonvoorziening (appartementengebouw) waarbij senioren nabij elkaar/ geclusterd wonen (en dus ook andere kunnen wonen). De woningen (appartementen) zijn geschikt om oud in te worden en zorg in te verlenen. Zorg kan eventueel gezamenlijk worden ingekocht. Daarnaast is er bij voorkeur een gezamenlijk ruimte en gezamenlijk groen. Men is op zoek naar een bepaalde mate van veiligheid, geborgenheid en saamhorigheid. Vrijwel iedereen spreekt zich ook gelijk uit over een bepaalde 'kwaliteitsvoorwaarde' (bijvoorbeeld in het groen, minimaal 2 slaapkamers, niet te klein, etc.).

Enkelen hebben ook aangegeven dat een invulling met eengezinswoningen zeer wenselijk is. Dit was veelal vanuit het algemeen beeld van woningtekort (minder direct voor zichzelf).

Slechts zeer gering wordt gepleit voor het behoud van het bestaande gebouwen. Wel wordt af en toe nog genoemd het kunstwerk op de gevel van het Gilde te behouden.

Tot slot is er nog een concreet initiatief voor gehandicaptenzorg. Daarbij is (door de initiatiefnemers) met name aangegeven dat het een hoge mate van urgentie heeft. De mate van urgentie draagt eraan bij dat met name op de locatie aan de Wijnkoperstraat wordt gefocust. In de dialoog is ook het mixen van de doelgroep tussen andere woningen aan de orde gekomen. Mede gelet op het ouder worden van de cliënten wordt dit niet wenselijk geacht. Clustering is belangrijk, maar het huisvesten in een gebouw waarboven ook andere(n) wonen kan wel. Tijd is daarbij dé kritieke factor. Een plek in de wijk (bij voorkeur aan de Wijnkoperstraat, maar kan wellicht ook bij t Gilde) is absolute noodzaak gelet op de achtergrond van de doelgroep (huidige woonlocatie én mantelzorg). Woningen naast Clara (nu eigendom Poort6) is ook genoemd als mogelijke locatie voor dit initiatief. Een andere locatie dan de Wijnkoperstraat lijkt moeilijk(er) samen te gaan met de factor tijd.

Gildenweg
Het algemene beeld is dat er géén behoefte is aan een herinrichting van de Gildenweg waarbij het autoverkeer wordt gestimuleerd. Grofweg gelijkend verdeeld zijn de participanten die een verdergaande herinrichting met groen wensen en die een herinrichting met beperkte maatregelen voldoende achtten.

Uit de gesprekken is gebleken dat vrijwel alle participanten de keuze maken vanuit de wens op een verbetering van de verkeersveiligheid en het beperken van de snelheid. Vrijwel unaniem vindt men het noodzakelijk dat met name de voorzieningen voor fietsverkeer moeten worden verbeterd. Vanuit beide voorkeursen van de scenario's is bijvoorbeeld om een vrijliggend fietspad verzocht. Dit lijkt een algemeen terugkerende vraag.

Toegang Molenvliet
In algemene zin werd geconstateerd dat de inventarisatie het knelpunt van de toegang tot Molenvliet blootlegt. Daarnaast wordt (het gevoel) van verkeersonveiligheid nadrukkelijk uitgesproken. Men heeft veelal haar beklag gedaan over met name de fietsveiligheid. Daarbij zijn er betrekkelijk weinig suggesties naar voren gekomen, behalve een enkeling die 'slechts' aangeeft dat fiets en autoverkeer moet worden gescheiden, éénrichting voor fietsers over de Schelluinsekaden en de zichtbaarheid verbeteren (openheid/ zichtbaarheid – minder riet en struiken).

Één participant heeft gesuggereerd om de snelweg onder de grond aan te (laten) leggen om behalve een prettigere toegang tot molenvliet meer kwaliteit voor de wijk te bieden.

Mobiliteit
Over het algemeen wordt gekozen voor het scenario 'vrijliggende fietspaden'. Op dit moment zou het nog wel voldoende kunnen zijn om bestaande fietspaden te verbeteren. Echter, als we de ambitie waar willen maken om fietsstad te worden, dan moet er eerst een goede infrastructuur komen. De inwoners moeten in 1x door kunnen fietsen, het moet tijdwinst opleveren, het moet veilig zijn en pas dan gaan meer mensen de fiets kiezen boven de auto.

In algemene zin zijn (veel) zorgen uitgesproken over de verkeersveiligheid. Dit uit zich ook in veel ergernis over 'gedrag' dat ook buiten de gemeentelijke verantwoordelijkheid ligt. Zoals onder andere te hard rijden door auto's en (een algehele afkeur tegen) fatbikes. In algemene zin vindt men dat de verkeersveiligheid moet worden verbeterd door het nemen van maatregelen 'tegen' de auto (drempels, smaller, flitspaal, etc.). In algemene zin vindt men eveneens dat, zeker op het gebied van fietsveiligheid, er flink moet worden geïnvesteerd. Uit de gesprekken zijn enerzijds concrete suggesties voor verschillende nijpende verkeersonveilige (in ieder geval in de ogen van de participanten) situaties gedaan. Anderzijds lijkt de algemene tendens dat er verdergaande maatregelen nodig én wenselijk zijn om de fietsvriendelijkheid te vergroten. Een groot deel van de participanten vraagt daarbij om een apart c.q. vrijliggend fietsnetwerk met daarbij ook suggesties zoals fietsstraten/ 'auto te gast' en een 'fietssnelweg'.

Gezondheid
Het scenario waar maatregelen worden genomen voor het verbeteren van de leefomgeving is het meest logisch. Verdunnen is niet reëel. Maatregelen die genomen zouden kunnen worden om de gezondheid te bevorderen moeten genomen worden. Een betere geluidswal, bomen die fijnstof afvangen kunnen toegevoegd worden. Gezondheid bevorderen kan ook liggen in het stimuleren van ontmoeten en faciliteren van ontmoeting(sruimten), zoals bankjes/picknicktafels, bibliotheek in de wijk, kerk vaker open, moskee, buurthuis, natuurcentrum en het omzien naar elkaar. Inwoners vinden het geen probleem om dicht bij de snelweg te wonen en zien ook nog ruimte voor verdichting.

Bijlage 5:

Toelichting wonen, groen en ISV

Opgave 1 Woonmilieu, een fijne plek om te wonen (4.1)

Gildenwijk
De Gildenwijk heeft veel sociale huurwoningen (68%) en veel flats. Er wonen mensen met een lager inkomen en kwetsbare groepen, zoals ouderen.
Om de wijk beter in balans te brengen, is het goed om minder sociale huurwoningen te hebben. Daarom komen er meer betaalbare koopwoningen, want onderzoek laat zien dat hier veel vraag naar is. Dit zorgt voor meer variatie en doorstroming in de wijk en trekt nieuwe bewoners aan.
Ook is er in de gemeente behoefte aan gezinswoningen met een tuin. Dit soort huizen zijn populair bij gezinnen en helpen de doorstroming.
Daarnaast is het belangrijk dat mensen elkaar kunnen ontmoeten. Groene plekken en ontmoetingsruimtes maken de wijk gezelliger en zorgen voor meer contact tussen bewoners.

Haarwijk
De Haarwijk is een wijk met veel verschillende culturen en bestaat uit meerdere buurten. Ongeveer de helft van de woningen is sociale huur. De wijk heeft veel eengezinswoningen, maar er zijn te weinig woningen voor ouderen. 17% van de bewoners is senior, dus er moeten meer passende woningen komen.
Door minder sociale huurwoningen en meer betaalbare koopwoningen toe te voegen, komt er meer variatie in de wijk en komen er nieuwe bewoners bij.
Een belangrijk punt is het bouwen van woningen speciaal voor ouderen, zoals appartementencomplexen waar ouderen samen kunnen wonen. Zo krijgen senioren een woning die beter bij hen past en kunnen zij verhuizen uit eengezinswoningen. Dit zorgt ervoor dat die huizen weer beschikbaar komen voor gezinnen.
Het is ook belangrijk dat mensen elkaar kunnen ontmoeten. Groene plekken en gezellige ontmoetingsruimtes helpen bewoners om contact te maken en versterken de sfeer in de wijk.

Stalkaarsen
Stalkaarsen heeft verschillende buurten met een mix van woningen. In de wijk zijn veel betaalbare koopwoningen (60%) en sociale huurwoningen (30%). 20% van de bewoners is senior, dus er is behoefte aan meer woningen voor ouderen.
Het behouden van sociale huurwoningen is belangrijk, omdat er veel vraag naar is. Als er bouwmogelijkheden komen, is het slim om seniorenwoningen en appartementencomplexen toe te voegen. Zo krijgen ouderen een geschikte woning en kunnen ze verhuizen uit grotere huizen. Daardoor komen deze huizen vrij voor gezinnen, wat goed is voor de doorstroming.
Ook hier helpt het als mensen elkaar makkelijk kunnen ontmoeten. Meer groene plekken en gezellige openbare ruimtes zorgen voor meer contact en een sterkere gemeenschap in de wijk.

Woningmarktonderzoek
Het woningmarktonderzoek van de gemeente en Poort6 laat zien hoe de woningmarkt nu is en wat er in de toekomst gaat veranderen. Uit de gegevens blijkt dat Gorinchem veel kleine sociale huurwoningen heeft, vooral in de westelijke stadsdelen.
Daar moet de variatie in woningen beter worden, zodat mensen een woning vinden die bij hen past. Doorstroming helpt hierbij, bijvoorbeeld als ouderen uit eengezinswoningen verhuizen naar een geschikt appartement. Dit werkt vooral goed als ze een nieuwe woning in hun eigen wijk kunnen vinden.
Naast het bouwen van extra woningen, is het belangrijk dat er meer variatie komt en dat de leefbaarheid beter wordt. Woningen zonder drempels en appartementencomplexen voor ouderen zijn hierbij belangrijk.

Opgave 3 Klimaat, een groene natuurinclusieve stad (4.3)

Gildenwijk
Het gemiddeld percentage groen in de Gildenwijk is 45% (Bron: Buurtdashboard - Klimaateffectatlas). Het groen bestaat in de openbare ruimte bestaat uit heesters/bosplantsoen (in totaal 55.127 m2), (laan) bomen (1660 stuks), gazons/grasbermen/taluds (in totaal 73.495 m2) en hagen (in totaal 1650 m2).

Het beheer is grotendeels "cultuurlijk". Er is weinig variatie aanwezig in de beplanting, zo zijn er weinig bloemen (door het intensieve maaibeheer) en natuurlijke overgangen van gras naar bos ontbreken. De beplanting is grotendeels uitheems (niet oorspronkelijk Nederlands).

Ongeveer 4% van de wijk bestaat uit open water (Bron: Buurtdashboard - Klimaateffectatlas). De oevers zijn vaak kunstmatig aangelegd, met kunststof materialen. In een deel van de wijk is de gevoelstemperatuur op een hete zomerdag meer dan 46 graden (er is te weinig schaduw). De wijk is gevoelig voor wateroverlast, omdat regenwater moeilijk weg kan stromen.

Haarwijk
Het gemiddeld percentage groen in de Haarwijk is 45% (Bron: Buurtdashboard - Klimaateffectatlas). Het groen bestaat in de openbare ruimte bestaat uit heesters/bosplantsoen (in totaal 40.910 m2), (laan)bomen (1890 stuks), gazons/grasbermen/taluds (in totaal 110.480 m2) en hagen (in totaal 1936 m2).

Het beheer is grotendeels "cultuurlijk". Er is weinig variatie aanwezig in de beplanting, zo zijn er weinig bloemen (door het intensieve maaibeheer) en natuurlijke overgangen van gras naar bos ontbreken. De beplanting is grotendeels uitheems.

Ongeveer 6% van de wijk bestaat uit open water (Bron: Buurtdashboard - Klimaateffectatlas). De oevers zijn vaak kunstmatig aangelegd, met kunststof materialen. In meer dan 50% van de wijk is de gevoelstemperatuur op een hete zomerdag meer dan 46 graden (er is te weinig schaduw). De wijk is ook gevoelig voor wateroverlast, omdat regenwater moeilijk weg kan stromen.

Stalkaarsen
Het gemiddeld percentage groen in Stalkaarsen is 46% (Bron: Buurtdashboard - Klimaateffectatlas). Het groen bestaat in de openbare ruimte bestaat uit heesters/bosplantsoen (in totaal 49.860 m2), (laan) bomen (1261 stuks), gazons/grasbermen/taluds (in totaal 72.724 m2) en hagen (in totaal 3625 m2).

Het beheer is grotendeels "cultuurlijk". Het Waterpark is een natuurlijke groenzone met veel variatie in groen. Toch is in Stalkaarsen weinig variatie aanwezig in de beplanting, zo zijn er weinig bloemen (door het intensieve maaibeheer) en natuurlijke overgangen van gras naar bos ontbreken. De beplanting is grotendeels uitheems.

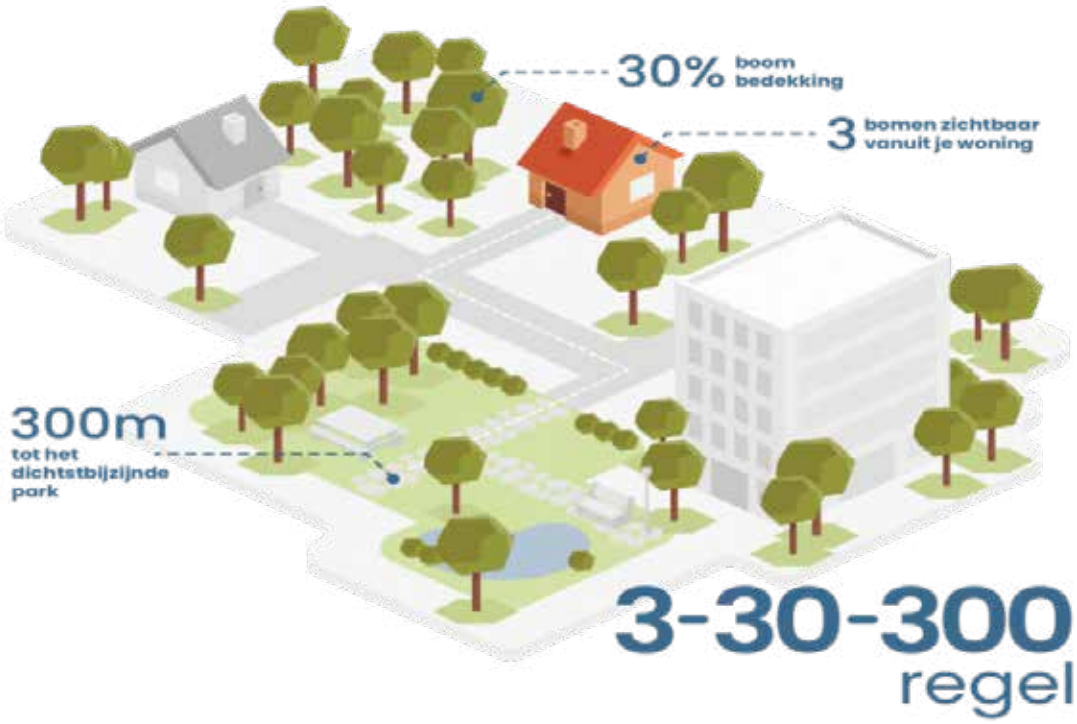
Ongeveer 3% van de wijk bestaat uit open water (Bron: Buurtdashboard - Klimaateffectatlas). De oevers zijn vaak kunstmatig aangelegd, met kunststof materialen. In bijna de helft van de wijk is de gevoelstemperatuur op een hete zomerdag meer dan 46 graden (er is te weinig schaduw). De wijk is gevoelig voor wateroverlast. De mogelijkheden voor afvoer van regenwater naar de bodem zijn minder gunstig (mede door de slechte doorlatenheid van de bodem).

Molenvliet
Het gemiddeld percentage groen in Molenvliet is 53% (Bron: Buurtdashboard - Klimaateffectatlas). Het groen bestaat in de openbare ruimte bestaat uit heesters/bosplantsoen (in totaal 35.893 m2), (laan)bomen (521 stuks), gazons/grasbermen/taluds (in totaal 37.196 m2) en hagen (in totaal 496 m2).

Het beheer is deels ecologisch en deels "cultuurlijk". Er is voldoende variatie aanwezig in de beplanting, er groeien voldoende bloemen (door het intensieve maaibeheer) en natuurlijke overgangen van gras naar bos zijn aanwezig. De beplanting is merendeels inheems.
Ongeveer 10% van Molenvliet bestaat uit open water (Bron: Buurtdashboard - Klimaateffectatlas). De oevers hebben een steil tot flauw talud. In meer dan 50% van de wijk is de gevoelstemperatuur op een hete zomerdag meer dan 46 graden (er is te weinig schaduw).

Het uitgangspunt is om de **3-30-300 regel** te volgen. Vanuit elk huis:

- zicht op **3 bomen**
- **30% schaduw** in de buurt
- **300 meter** van een koelteplek

Opgave 6 Gezondheid, een gezonde levensstijl voorop (4.6)

Met het ISV wordt ingezet op vier opgaven

1. Opgave Gezonde leefstijl: Een gezonde leefstijl kent veel aspecten. Denk aan voeding, beweging, ontspanning en voldoende slaap. Ook valt het belang van bewust en verstandig omgaan met middelen, zoals roken (waaronder vapen), alcohol en drugs, onder deze opgave. En wat denk je van mentale gezondheid? Ook het Integraal Zorg Akkoord (IZA) benoemt dit als belangrijk speerpunt om op in te zetten.

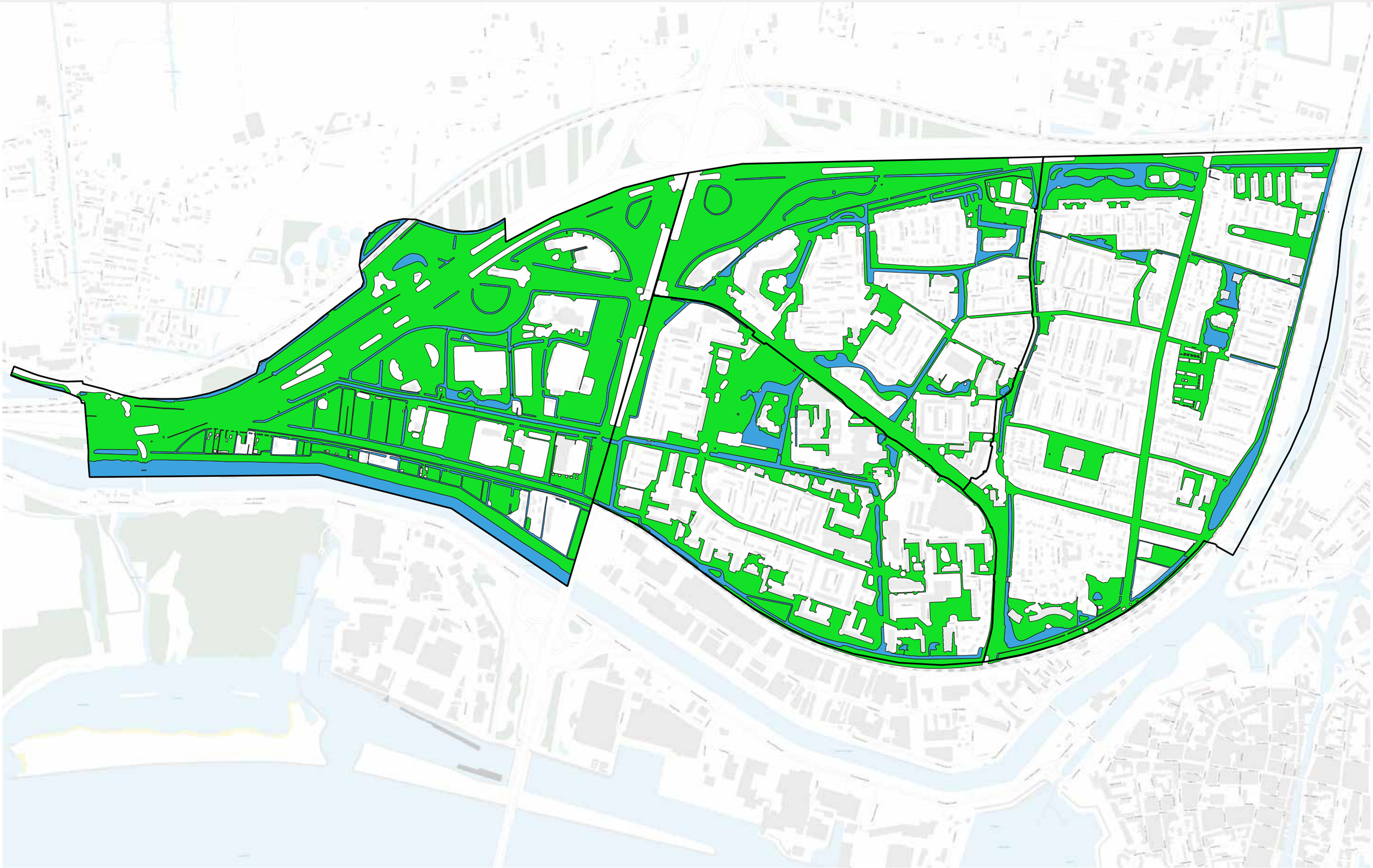
2. Opgave betrokken Gorinchem: Met deze opgave willen we de betrokkenheid in de stad van een goed niveau naar een hoger niveau tillen. Het is daarvoor belangrijk dat mensen naar elkaar omzien. Dat zorgt namelijk voor een tolerante en veilige gemeenschap. Als mensen elkaar helpen, steunen en accepteren, voelen zij zich minder alleen en meer zelfverzekerd. Dat bevordert saamhorigheid en maakt het leven prettiger voor iedereen.

3. Opgave meedoen: Iedereen die wil meedoen, kan en mag meedoen. Daar staan en gaan we voor in Gorinchem. Dat betekent dat Gorcumers sociale contacten en een zinvolle daginvulling hebben en bijdragen aan de ontwikkeling van de stad.

4. Ondersteuning en zorg: Vanuit het uitgangspunt 'We gaan zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig ondersteunen', kijken we eerst naar wat iemand zelf nog kan en daarna naar wat het netwerk kan betekenen.

Bijlage 6:

Groen-blauwe structurenkaart

Bijlage 7:

OER-rapportage